

मेमन  
आलम | میمن عالم

# MEMON ALAM

www.worldmemon.org



JUNE 2011

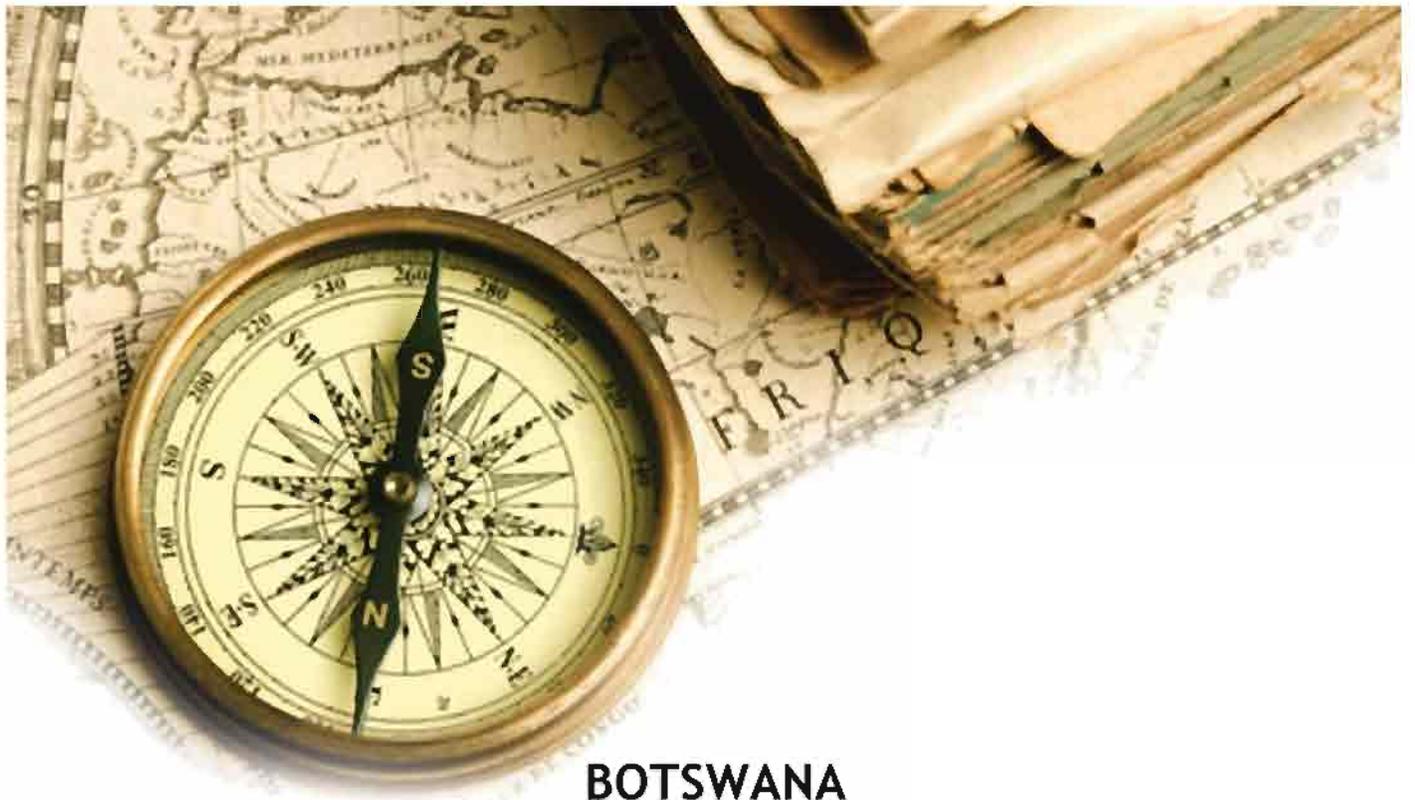
Volume No. 52 Issue No. 633

*World Memon Organisation*  
*A decade of service to humanity*



THERE ARE TWO WAYS OF SPREADING LIGHT  
TO BE THE CANDLE OR THE MIRROR THAT REFLECTS IT





**BOTSWANA**



*Gulaam H. Abdoola*  
*Executive Chairman*

• **PROPERTY** • **RETAIL** • **WHOLESALE** • **DISTRIBUTION** •

GH Group P.O. Box 41029 Gaborone, Botswana, Tel: (+267) 3105959 Fax: (+267) 3105995  
email: [gulaam@ghgroup.co.bw](mailto:gulaam@ghgroup.co.bw)

*Oh Mankind, indeed we have created you from male and female and made you nations and tribes that may know one another.*

*Indeed the most noblest of you in the sight of Allah is the most righteous of you.*

*Indeed, Allah is all knowing and acquainted*

*Surah 49*

*Verse 19*



میمن عالم | ميمون العالم

# MEMONALAM

JUNE 2011  
Volume No. 52  
Issue No. 633  
Registration No. SS-038

## Memon Alam Committee:

**Chairman & Chief Editor**  
Pir Mohammad A. Kaliya

### Members:

A. Qadir Usman  
Abdur Razzak Thaplawa  
Haji Abdul Razak, WMO Europe Chapter  
Umer Abdul Rehman  
Altaf Ahmed Vayani  
Iqbal Ganatra  
Rizwan Shakoor  
Hina Yahya  
Sumera Muhammad  
M. Saleem Adam Vayani  
Bilal Umer

### World Memon Organisation

#### President:

A. Sattar Dada (Botswana)

#### Senior Deputy President:

Sir Iqbal Sacranie (U.K.)

#### Deputy President:

Shoaib Amin Kothawala  
(North America)

#### Secretary General:

Pir Mohammad A. Kaliya (Pakistan)

#### Deputy Secretary General:

Bashir Sattar (U.K.)

#### Treasurer:

Muhammad Yousuf Adil (Pakistan)

#### Deputy Treasurer:

Shahid M. Sangani (Far East)

#### Vice President (Pakistan Chapter)

Shoaib Ismail Mangroria

#### Asstt Sec. General:

H.M. Shahzad

#### Vice President (India Chapter)

A.Majid Ranani

#### Asst. Sec. General:

Iqbal Memon (Officer)

#### Vice President (Middle East Chapter)

Iqbal Dawood

#### Asstt. Sec. General:

Ahmed Shaikhani

#### Vice President (Europe Chapter)

Dr. Esmail Harunani

#### Asst. Sec. General

Imran Amin Panaawala

#### Vice President (Africa Chapter)

Gulaam H. Abdoola

#### Asstt. Sec. General:

Aslam Kalla

#### Vice President (Far East Chapter)

Ashraf Sattar Sayani

#### Asstt. Sec. General

A.C. Saleem

### WMO Charitable Foundation:

#### Chairman

Solly Noor (Africa Chapter)

#### Deputy Chairman:

Haroon Karim (U.K)

#### General Secretary:

Feizul Ayoob (Africa Chapter)

#### Deputy Gen. Secretary:

Nowsad Gani (U.K.)

#### Treasurer:

M. H. Umer (Far East Chapter)

#### Deputy Treasurer:

Mahmood Shaikhani (Pakistan)

## CONTENTS

### ENGLISH SECTION



#### 14 Community News: "Mera Naya Ghar" (My new home)

#### 4 Join Hands

#### 6 From the desk of the Editor

#### 7 WMO - "A decade of service to humanity"

#### 22 History - "Quaid-e-Azam's Political Struggle and Memon Community"

#### 30 Science & Technology

#### 33 Thought Provoking

#### 38 On Morals

#### 46 Health Corner

### GUJRATI SECTION

#### 50 Memon Quam na bhutkalma dokio

#### 52 Mari Diary

#### 54 Memon Neta - A.K. Sumar

#### 56 Report on All India Memon Federation

#### 57 Juni ani Navi Kahevato

#### 58 Varso Pahelana Memon

#### 60 Khilafat chadvadma memono phado

### URDU SECTION

ناؤنگوار سانسوں سے نجات ممکن	72	بچوں کا عالم	63
بچت کیسے کریں	73	ٹوٹکے	64
رگوں کا انسانی زندگی پر اثر	74	عالم کا دسترخوان	65
جم... اسارت و فتنہ رہتے کیلئے!	75	مہنگی کلیاں	67
حسن و صحت	76	خاموشی کوئی خامی نا نہیں	67
میمن مردم شماری کمیٹی 2010-11	77	گرم سخت دو پہریں	70
نماز اہم ترین رکن	78	خواتین میں بڑھتے ہوئے نقشے کا رجحان	71

Published by: Umer A. Rehman for WMO  
Chief Editor: Pir Muhammad Kaliya  
Printed by: Bilal Umer - ADK Printers  
Designed by: Faizan Dawood Saati

#### Address:

B-1 Shama Plaza  
G.K. 8-18/1, Near Nakhuda Masjid  
G. Allana Road, Kharadar,  
Karachi-Pakistan.

#### For further details please contact:

World Memon Organisation  
32/8, Street No. 6, Muslim Abad,  
Off: Kashmir Road Karachi  
email: memonalam@wmopc.com

For online version, please logon to: [www.wmopakistan.com](http://www.wmopakistan.com), [www.wmopc.com](http://www.wmopc.com)



**MISSION OF WMO**

The Mission of WMO is to act as the central Memon organisation representing the Memon Community throughout the world and to promote the advancement, upliftment, unity, welfare and well-being of Memons in the world, in all aspects of life and at all times in accordance with and under the guidance of Islamic principles.

**MEMBERSHIP**

The World Memon Organisation has the following categories of Membership:

1. Apex Bodies (National Bodies)
2. Institutional Members (Regional and Local Bodies) local institutions, foundations, trusts, social welfare organizations, professional institutions, chamber of commerce, educational boards, etc
3. Corporate Members (Commercial Bodies) -
4. Individual Members (Annual or Life Members)
5. Associate Members (any Non-Memon Organizations or Non-Memon Individual)
6. Patrons
7. Trustees of WMO Charitable Foundation (WMOCF)

**MEMBERSHIP FEES**

Apex Members	US \$500 (Annually)
Institutional Members	US \$250 (Annually)
Corporate Members	US \$500 (Annually)
Annual Membership	US \$100
Life Membership	US \$2,500
Patron `	US \$25,000
Trustee	US \$100,000

**NOTES:**

1. Subscription for female applicants shall be half the normal fees
2. Subscription for Life Members can be paid in three equal annual installments
3. Subscription for Patrons can be paid in five equal annual installments
4. Subscription for Trustees can be paid in five equal annual installments

**SUBSCRIPTION FOR MEMON ALAM**

For Pakistan:	Rs. 1000 per annum
For Other Countries:	US \$50 per annum

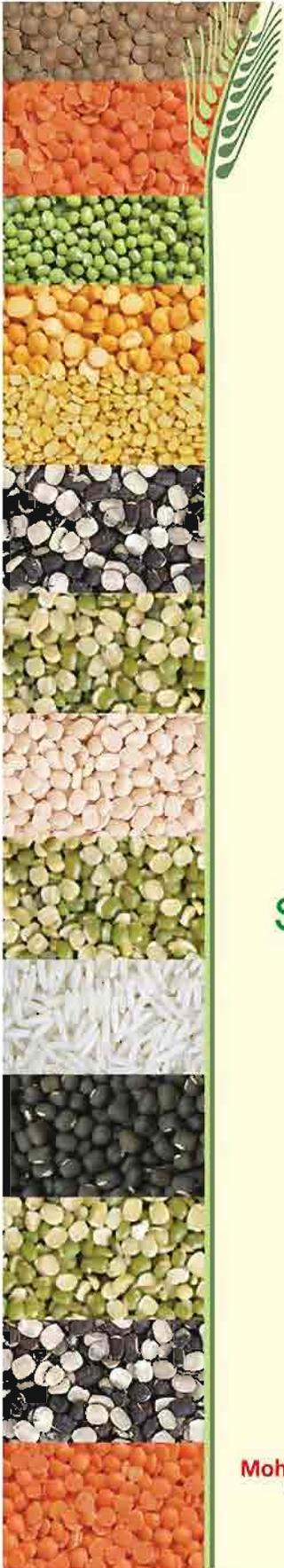
**ADVERTISEMENT TARIFF FOR MEMON ALAM**

Back Page	US \$500 per issue
Inside Title Page	US \$400 per issue
Inside Back Page	US \$350 per issue
Other pages	US \$250 per issue

**SPECIAL DISCOUNTS**

For 12 issues in a year	30%
For 8 issues in a year	20%
For 4 issues in a year	10%





# Pulse India

FOODSTUFF (L.L.C.)

P.O.Box: 64617, Al-Ras, Deira, DUBAI (UAE)  
Tel: 2291779 Fax: +971-4-2261799 Mobile: +971556875677  
E-mail: pulseind@eim.ae Website: www.ranani.com

Manufacturer of Quality Pulses

# Pulse India

SPICES & GRAIN PROCESSING LLC.

Factory: P.O. Box 21270 Al-jurf AJMAN (UAE)  
Mob: +971504244025 & +971554244025

SINGAPORE OFFICE

# Pulse India

OVERSEAS (S) PTE LTD  
EXPORT OF PULSES  
SINGAPORE

**Mohamed Yasin Ranani**  
Managing Director

**Mohamed Asfak Ranani**  
Managing Director

World Memon Organisation

# A decade of service to humanity

**B**y the grace of Almighty Allah, the year 2011 marks the completion of 'a decade of service to humanity' for the World Memon Organization. Alhamdo Lillah, over the years, its progress and achievements fully justify the confidence reposed in it and to a great extent, it has done justice to its slogan 'Living for Others'.

In addition to rehabilitate the poor and less privileged class of the Memon Community, WMO's main focus has been on Education. Realizing fully well that in the eyes of God no cause is as noble as providing shelter and imparting education amongst non-affording but talented children, the WMO is destined and committed to continue amelioration of the defeated, distressed, destitute and under-privileged members of the Memon Community in whatever manner it is humanly possible. As a matter of policy, 60% of WMO funds are utilised for education. In this direction, WMO is striving to help the youth of the Memon Community globally to acquire career oriented graduate and post graduate degrees and other professional qualifications.

During the decade under review, a number of projects were started including a Mega Project, 'The Memon Industrial and Technical Institute' (MITI). Currently in MITI over 18 different technical and vocational short-term courses are being offered to men in addition to 12 courses to female. In the current session, 1,000 male students and 2,000 female students are trained in various courses. Every year, 7,000 female and 3,000 male students are being trained in various courses to pursue a fruitful career and earn decent livelihood.

Providing shelter to the needy, poor and shelter-less families being WMO's premier priorities, the WMO in this connection is proving like an umbrella to these classes of people in providing much needed financial support.

During the natural calamities and other catastrophic disasters, such as communal riots in Gujrat, India in 2001-02, The Asian Tsunami during 2004, Pakistan Earthquakes in 2005, Pakistan Floods in 2010, etc, the WMO has also not lagged behind in providing much needed financial help, deputed its team to the place of disaster to carry out rescue operations, relief and ultimate rehabilitation of the affected families. These services, Alhamdo Lillah have provided great relief and solace to meet and help the victims of such catastrophies.

The humanitarian services of WMO which have now spread its wings globally are carried out through seven chapters to cater to the needs of different categories like housing on ownership, sanctioning rent, micro-finance for small businesses, scholarships to deserving students of the community. In other words, the WMO is playing a major role in furthering its humanitarian services to the Memon Community all over the world.

Almost 30% of the Memon Community in India and Pakistan is poor, illiterate and deprived of needed amenities of life, such as housing, health care and education. Some are so much rundown that they can hardly meet their domestic needs. More so with continued escalation and sky-high cost of living, life is becoming miserable for this unfortunate class of the Community.

In this issue, the readers will find a history of the progress and achievements made during the decade under review which speaks for itself the humanitarian role being played by WMO.

WMO is extremely grateful for the generous cooperation it has been receiving from all quarters particularly the Office Bearers, Trustees and other philanthropists which make it possible for WMO to reach more and more needy people.

We urge the memon professionals and the philanthropists to join World Memon Organization to strengthen its welfare activities for the betterment of the Memon Community and its posterity.

**Pir Muhammad A. Kaliya**  
Chief Editor  
Memon Alam

World Memon Organisation (WMO)

# A Decade of Service to Humanity - 2001 to 2011s

Compiled by Saleem S. Surthy, Administrator, WMO Pakistan Chapter



## Introduction

The World Memon Organisation (WMO) is an international umbrella organization of the Memon Community serving humanity through its seven chapters in Pakistan, India, Sri Lanka, Middle East, Africa, Europe and North America.

The WMO was established as an international representative organization to cater to the needs of the Memon Community spread across the world and address issues faced by it at the global level. Two International Memon Conventions were held in 2001 and 2002 to chalk out the formation of the World Memon Organisation (WMO).

A chronological account of the journey of WMO, over a period of 10 years, is presented in this article to give the readers a bird's eye view of the WMO and its noble endeavors.

## A Chronological Account of the Journey of WMO

### 2000

- In October 2000, Late Haji Abdul Latif Jamal and Late Haji Abdul Razzak Sorathia (Tasty) made a trip to Dubai with a vision of uniting the Memon Community under a single global platform. This idea was wholeheartedly welcomed

by Haji Abdul Razzak Yaqoob (ARY), Mr. Aboo Baker Cassim and Mr. Adam Noor. This led to a series of events which finally resulted in the formation of the World Memon Organisation (WMO) in the forthcoming years.

### 2001

- The 1st International Memon Convention was held in Dubai on 28th and 29th April 2001 wherein over 300 delegates including scholars, social workers,

businessmen and professionals attended. At this Convention, it was resolved that "An international organization of the Memons be formed for the uplift and advancement of the Memon Community, in all aspects of life, under the guidance of Islamic principles." A Steering Committee, consisting of 65 members, was formed to prepare a draft of the Constitution of the WMO.

- Prior to its official formation, the WMO, through members of the Memon

Community, contributed US \$ 500,000 (Indian Rs. 20 Million) for the affected families of the ethnic violence of March 2001 in Gujarat, India.

## 2002

- The 2nd International Memon Convention was held a year later in Dubai on 30th and 31st March 2002 wherein the Constitution of WMO was approved and the 65-member Steering Committee was converted into the first Board of Management.
- The first Board of Management of WMO held its 1st Meeting at Dubai on 31st March 2002.
- The Board of Management of WMO held its 2nd Meeting at Dubai on 6th September 2002

## 2003

- The 3rd Meeting of the Board of Management was held in South Africa on 11th July 2003
- The 1st Annual General Assembly Meeting (AGAM) of WMO and other Meetings were held at Hotel Sheraton, Karachi from 25th to 27th December 2003. The then Finance Minister of Pakistan, Mr. Shaukat Aziz, inaugurated the 1st AGAM.
- The 4th Meeting of the Board of Management was held in Karachi, Pakistan on 25th December 2003
- The 5th Meeting of the Board of Management was held in Karachi, Pakistan on 27th December 2003
- A delegation of WMO met with the General Pervez Musharraf, the then President of Pakistan and Mr. Mir Zafarullah Khan Jamal, the then Prime Minister of Pakistan on 30th December 2003. The delegation requested the President and Prime Minister to allot a plot of land measuring 500 acres in Karachi for housing, etc and give relief to the social organization in Income Tax and Sales Tax as has been given to the Ismaili Community. The delegation was assured sympathetic consideration.

## 2004

- The Rehabilitation Scheme of WMO Pakistan Chapter was launched, wherein about 7200 applications were received.
- The 6th Meeting of the Board of Management was held in Mombassa, Kenya on 9th July 2004
- The 2nd Annual General Assembly Meeting of WMO was held in Mombassa, Kenya on 10th July 2004. The

Minister of State for National Heritage of Kenya inaugurated the meeting.

- The 7th Meeting of the Board of Management was held in Mombassa, Kenya on 10th July 2004

## 2005

- The 8th Meeting of the Board of Management was held in Mumbai, India on 25th March 2005
- The 3rd Annual General Assembly Meeting of WMO was held at Taj Mahal Palace Hotel, Mumbai, India on 26th March 2005. This meeting was inaugurated by the State Minister of External Affairs, Government of India.
- The 9th Meeting of the Board of Management was held in Mumbai, India on 27th March 2005
- The 10th Meeting of the Board of Management (6th BOM) was held at Sheraton Creek Hotel & Towers, Dubai, UAE on 27th and/or 28th September 2005
- A severe earthquake struck various parts of Pakistan and India on 8th October 2005. The WMO started relief work in the affected areas by providing food, medicines, tents, clothes, etc. A medical camp was set up in association with All Pakistan Memon Federation and Patel Hospital at H-11, Islamabad.
- After the emergency relief work, it was thought appropriate to carry out WMO's Rehabilitation Project for Earthquake Victims. Houses with tin-roofs and hollow cement blocks were constructed with the help of local people. The total cost of one such house was Rs. 100,000 (US \$1670) out of which 70% cost was financed by World Memon Organisation, Pakistan Chapter, and 30% was paid by local people. 290 houses were built along with restoration of a school, building of a mosque and a dispensary.

## 2006

- A Pre-Annual General Assembly Meeting of WMO Pakistan Chapter was held on 14th May 2006 at Hussain Ebrahim Jamal Sports Complex, Karachi wherein 68 members attended the meeting. Thereafter, there was a question-answer session wherein many members, while appreciating the excellent work of WMO Pakistan Chapter, gave their suggestions for further improvement.
- The Dubai Government issued licence to the WMO and an office was established in the Dubai Humanitarian City.
- A dinner hosted by WMO Middle-East

Chapter in the honour of the eight dignitaries who received the civil awards was arranged in a local hotel with 250 guests.

- The Memon Association of UK had previously set up a Marriage Introduction Service; this has now been connected to the WMO website, under the title of "Memon Connections." Future publicity will create more awareness of this service to the public. Under the Social & Welfare Health sub-committee, a professional help-line has been created with doctors, lawyers, accountants etc. all providing free advice and this would soon be linked to the WMO website.
- Road Show in Malawi / Durban and Pretoria organized by WMO Africa Chapter. The activities of WMO were outlined to members of the Memon community in Lilongwe, Blantyre, Durban and Pretoria. At all Venues the CD prepared by the WMO Pakistan chapter projected on a full screen, created a tremendous impact. The contribution of WMO to the disaster of the Pakistan earthquake revealed the importance of an international network of Memon Community working together and contributing collectively, under one name as the WMO, rather than contributing individually with little or no recognition.
- The 11th Meeting of the Board of Management (1st BOM) was held at Trans Asia Hotel, Colombo, Sri Lanka on 19th May 2006
- The 4th Annual General Assembly Meeting of WMO was held at Trans Asia Hotel, Colombo, Sri Lanka on 20th May 2006. His Excellency, Mr. Ratnasiri Wickremanayake, Prime Minister of Sri Lanka, inaugurated the meeting.
- Sir Iqbal Sacranie paid a two-day visit to Karachi on 25th and 26th June 2006. A reception was arranged on 25th June 2006 at Rangoonwala Hall, Karachi in honor of Sir Iqbal on conferral of knighthood by the British Government. A reception was held by All Pakistan Memon Federation at Pearl Continental Hotel, Karachi on 26th June 2006.
- Mr. Abba Ali Yousuf, Secretary General, WMO, of United Kingdom, visited Pakistan in July 2006. He was invited as Chief Guest to the 3rd Meeting of the Board of Management of WMO Pakistan Chapter on 22nd July 2006 at Karachi Gymkhana.
- The Board of Management of WMO Pakistan Chapter decided to give top priority to education of students of Memon Community with particular

reference to Higher Education.

- A WMO Higher Education Committee was formed at Pakistan Chapter under the Chairmanship of Mr. Abdul Razzak Thaplalwala and Co-Chairmanship of Mr. Ebrahim Qasim to provide scholarships to talented students for higher and professional education.
- Labaik TV Channel invited the office bearers of WMO for a Live Interactive Talk Show titled MEMON TIMES on 19th November 2006 at 3.15 pm.
- WMO House - The Liaison Office of WMO Pakistan Chapter. A property measuring 240 square yards in Muslimabad, Karachi was acquired by WMO Pakistan Chapter at a total consideration of Rs. 17.70 million (US \$ 295,000) in June 2006. The property comprises of two floors, i.e. Ground plus One with a covered area of over 3000 square feet. The property was registered in the name of the World Memon Organisation (WMO) on 29th June 2006 vide Registration No. 1475 and the possession was taken on 10th August 2006.
- A meeting of the Sub Committee of Rehabilitation Committee of WMO to decide the Modus Operandi for conversion of Pegree-based flats to ownership with particular reference to the buildings acquired by Pakistan Memon Educational & Welfare Society in Federal B Area was held at Karachi Club on 25th November 2006
- The 12th Meeting of the Board of Management was held at Plot 317-587, Al Mankool Area, Bur Dubai, Dubai on 23rd December 2006
- The 13th Meeting of the Board of Management (2nd BOM) was held at Plot 317-587, Al Mankool Area, Bur Dubai, Dubai on 24th December 2006

## 2007

- WMO Pakistan Chapter produced a Documentary Film titled 'Diya Jalaye-Rakhna' portraying the contribution of the Memon Community in various fields over the centuries. The film highlights the contribution made by the Memon Community towards education, healthcare, social development and welfare of the entire humanity including its key role at the time of natural calamities and communal unrest. Many educational institutions, medical complexes, Mosques, community centers, etc built by Memons have been portrayed.
- Meeting of the Board of Trustees of WMOCF was held at WMO House, Karachi on 12th April 2007. At this

meeting it was decided that any new Trustee would now be required to pay the subscription in five years (instead of three years).

- The 14th Meeting of the Board of Management was held at Hotel Sheraton, Karachi, Pakistan on 13th April 2007.
- The inauguration of the 5th Annual General Assembly Meeting of WMO was held at Hotel Sheraton, Karachi, Pakistan in the morning session on 14th April 2007. His Excellency, Mr. Shaukat Aziz, the then Prime Minister of Pakistan, inaugurated the meeting. The Honorable Governor of Sindh, Dr. Ishratul Ibad, was also present along with many Federal and Provincial Ministers, members of the National and Provincial Assemblies of Pakistan and other elite of the Memon Community. A Lifetime Achievement Award was presented to Maulana Abdul Sattar Edhi for his lifelong selfless services to humanity.
- The 5th Annual General Assembly Meeting of WMO was held at Hotel Sheraton, Karachi, Pakistan in the afternoon session on 14th April 2007.
- The 15th Meeting of the Board of Management was held at Hotel Sheraton, Karachi, Pakistan on 13th April 2007. Certain Constitutional Amendments were approved whereby the election for the Board of Management would now be held in person in the respective chapters. Only those members would be allowed to vote and contest who would have been members of WMO for at least 365 days prior to the date of elections. The other important amendment was to give the privilege to all Patrons to be automatic numbers of the Board of Management.
- A mega event, the "Memoni Get Together" was held on 14th April 2007 at D.J. Grounds at around 9 pm wherein about 4000 Memons including distinguished guests and foreign delegates attended.
- The foreign and local delegates paid visits to the Memon Medical Institute (MMI), the Patel Hospital and the 3rd International Exhibition organized by the All Pakistan Memon Federation (APMF).
- A meeting was held between the representatives of the World Memon Organisation (WMO) and the City Nazim of Karachi, on 16th April 2007, regarding establishment of Vocational Training Institute on the lines of Ibrahim Bawany Training Institute, Baroda, India. It was agreed in principle that City District Government Karachi (CDGK) would provide a suitable land along with constructed building to WMO Pakistan Chapter for this purpose. Thereafter, Korangi Civic Center III, Sector 5, Korangi, Karachi was offered to WMO Pakistan Chapter. Another meeting was held with EDO representatives where the first draft of the MoU was discussed. Several amendments were proposed by WMO team and the draft was sent to the Advocate General of Province of Sindh for evaluation.
- In the month of May 2007, a dinner was hosted by Her Excellency, Dr. Maliha Lodhi, Pakistan's Ambassador in the United Kingdom to welcome WMO President, Haji Abdul Razzak Yaqoob (ARY). The dinner was attended by the Trustees and Members of WMO Europe Chapter including Sir Iqbal Sacranie, Deputy President of WMO and Mr. Solly Noor, Trustee from WMO Africa Chapter was also present.
- A gala dinner was hosted by WMO Middle East Chapter on 14th June 2007 at Four Point Sheraton Hotel, Dubai to welcome the visiting Deputy Foreign Minister, Mr. Hussain Bhaila of Sri Lanka. This dinner was attended by prominent personalities of the Memon Community, members of WMO Middle East Chapter and Diplomatic Corp of Sri Lanka and Bangladesh.
- Another dinner was hosted on 20th June 2007 at Four Point Sheraton Hotel in honor of Pakistan Association of Dubai (Welfare Section), The Dinner was sponsored by WMO President, Haji Abdul Razzak Yaqoob and attended by people from all walks of life including many Trustees and members of WMO Middle East Chapter.
- At the Meeting of WMO Far East Chapter in Sri Lanka held on 17th July 2006, a Youth Committee was formed. On the 23rd July 2006, Vice President of WMO Mr. M.H. Omar presented the WMO Cricket Trophy to the winners of the cricket match held by the Sri Lanka Memon Association. Present at the meeting were the members of the Far East Chapter and the Youth Committee headed by Mr. Ashraf Sayani as the Chairman of the Youth Committee.
- The formalities of the WMO registration in Sri Lanka was completed by 12th December 2006 and it was decided to open the bank account before 20th December and the membership fee to be deposited before the end of December 2006. The WMO Women's Organisa-

tion of the Far East Chapter held couple of meetings and an important Medical Camp was organized at the Memon Association attended by Dr. A. A. M. Haroon and his team of doctors which included Gynecologist, Eye Surgeon, Pediatrician etc. Around 300 patients attended including women and children. Free medicines and spectacles were distributed. Also free transport service was provided from different locations of Colombo for the poor patients to attend the Medical Camp. This Medical camp was sponsored by the several members of the Far East Chapter.

- The WMO India Chapter built a Housing Colony in Hyderabad, India and the same was inaugurated on 4th November 2007 by Haji Abdul Razzak Yaqoob Gandhi (ARY), President of WMO. Mr. Majid Ali Muhammad, Trustee, WMO, was also present on the occasion. WMO has donated more than Indian Rs. 7,300,597/- (US \$ 162,000) for the Project.
- WMO India Chapter runs large schemes to help Widows (Women Empowerment), Housing Scheme, Medical Aid and Education Assistance Scheme. During the year 2006-07, 6936 school going students and 960 students of higher education were given scholarships. Under the WMO India Chapter's Rehabilitation Program, needy families were provided with 53 flats at Hyderabad Halai Memon Colony, Hyderabad and 40 flats in Bangalore Memon Colony, Bangalore, India. Besides, the WMO provided financial assistance to Surat Jamat to purchase 27,000 square feet of land to build new houses for the needy and also provided financial aid to other Jamats and a Mosque. Further, WMO India Chapter, under its Economic Uplift Scheme, provided 60 Auto-Rickshaws and a large quantity of Sewing Machines to needy people. Mobile Clinics have been established in Mumbai and other parts of India for free medical treatment of needy people. The WMO India Chapter launched its website [www.wmoindia.org](http://www.wmoindia.org).
- The World Memon Organisation was registered and incorporated in San Francisco, California, USA on 7th March 2007 when its Articles of Association was filed with the Secretary of State.
- The 16th & 17th Meetings of the Board of Management were held at Sahara Star Hotel, Domestic Airport, Mumbai, India on 29th and 30th December 2007 respectively. Key decisions included

that all Chapters of WMO would have a Ladies Wing and Youth Wing which will organize activities in the region; work regarding Memon International Chamber of Commerce would be started in due course; it was decided that WMO should become a member of the Department of Public Information Non Governmental Organisation of UNO to obtain NGO status and international recognition of the WMO. This membership would be most beneficial for the Memon Community worldwide; it was decided to provide financial support to Karachi Memon Students' Organisation (KMSO). A grand Get-Together was held in Mumbai, where over 6000 people attended.

- The World Memon Organisation was approved in Pakistan as a 'Non-profit Organisation' under the Income Tax Ordinance 2001, which would entitle donors to tax credit on amounts donated by crossed payee cheques.

## 2008

- The City Nazim of Karachi, Syed Mustafa Kamal, handed over to WMO Pakistan Chapter a piece of land admeasuring 7 acres of land having constructed area of 136,000 square feet totally free of cost. The Memorandum of Understanding was signed on 8th March 2008 and the building was handed over to WMO on 13th March 2008. It was estimated that approximately Rs. 3 Crores (US \$500,000) would be required to refurbish the building.
- On 2nd April 2008, a team from the WMO Middle East Chapter called on His Highness Sheikh Nahyan Bin Mubarak Al Nahyan, Minister of Higher Education and Scientific Research, UAE and requested him to grant 100 acres of land in UAE to WMO to establish a world class Memon University.
- The WMO Africa Chapter has been registered as a Non-Profit Organization vide Registration No. 0060-335-NPO. It was also decided by WMO Africa Chapter to establish a WMO Centre in Laudium, Pretoria, South Africa.
- The WMO Far East Chapter organized a Youth Wing Activity - Fellowship Dinner along with Membership Drive during April 2008. With regard to Sports, the 8th Annual Memon Cricket Carnival with WMO Challenge Trophy for Juniors was scheduled to be held on 29th June 2008.
- The Education for All Scheme of WMO Pakistan Chapter was launched on 4th

August 2008.

- Mr. Nowsad Gani was nominated as the Election Commissioner. The Regional Elections to the Board of Management (Chapters) for the term 2008-2009 were held at WMO Pakistan Chapter (on 18th May 2008), Far East Chapter (22nd April 2008) Europe Chapter (4th May 2008), Africa Chapter (18th May 2008) Middle East Chapter (18th May 2008).
- The 18th Meeting of the Board of Management was held at Madinat Jumeirah, Dubai, UAE on 24th May 2008.
- 6th Annual General Assembly Meeting of the World Memon Organisation (WMO) was held at Dubai on 25th May 2008. His Highness, Sheikh Nahyan bin Mubarak Al Nahyan, Minister of Higher Education and Scientific Research, UAE was the Chief Guest and inaugurated the meeting. Mr. Jayant Patil, Finance Minister of Maharashtra, India had also graced the occasion.
- The 19th (First) Meeting of the (New) Board of Management (2008-2009) was held on 25th May 2008 at Madinat Jumeirah, Dubai, UAE wherein Elections of the Office Bearers were held. At this meeting it was proposed that there should be two Deputy President of WMO and therefore it was decided to make necessary amendments in the Constitution of WMO which would be approved in the forthcoming Extraordinary General Assembly Meeting. At the meeting, it was also decided to Form a Central Education Committee and a Memon Business & Trade Directory Committee
- A documentary film titled 'Let there be Light' through the courtesy of WMO Pakistan Chapter, was shown at the 6th Annual General Assembly Meeting. The presentation included history of WMO, present activities, aims and objectives, and future projects.
- The 20th Meeting of the Board of Management was held at Madinat Jumeirah, Dubai, UAE on 26th May 2008.
- Elections to the Central Board of Management (2008-2009) of WMO were held at the above Meetings held in Dubai during May 2008.
- WMO India Chapter organized a 'Harmonious Lunch Party' at the Prince Hall, NSCI, Worli, Mumbai, India on 19th July 2008 to felicitate Mr. Shoaib Amin Kothawala, a Trustee of WMO from the USA,
- ETV Urdu TV Channel of India telecasted a special documentary program "Nazar Khas Khabar Khas" on 18th

November 2008 at 6 p.m. (IST). The program covered the Origin of Memons, migration, philosophy, and activities conducted by WMO in India, etc. It also highlighted Mahatma Gandhi's involvement with Memons during National Freedom Struggle.

- Spearheaded by the Vice President of WMO Far East Chapter (Sri Lanka), a WMO Colony was constructed with 24 units was fully occupied by satisfied indigent members of the community in November 2008. Besides, a WMO Fellowship Dinner was held with a view to enroll new members to the organization, an Eid Milan was organized by Memon Association of Sri Lanka. In the field of sports, a winning Trophy was sponsored by the WMO and awarded to the winning team of Six-a-Side Softball Cricket Carnival organized by the Memon Association of Sri Lanka. Finally, a Zakat Fund Raising Dinner was jointly organized by the World Memon Organisation and the Memon Association of Sri Lanka where funds were raised solely for education.
- The 1st Cricket Open Trials were held by the Youth Wing of WMO Pakistan Chapter at Rashid Latif Cricket Academy Grounds, Karachi on 28th December 2008. About 250 young Memon cricketers took part. Eight teams were selected.

## 2009

- The 21st (2nd) Meeting of the Board of Management was held at Hotel Elangeni, Durban South Africa on 13th February 2009. In this meeting, among other important agenda items, it was discussed that the WMO would take over the Memon Alam, a monthly magazine of the Memon Community since last five decades, from Memon Alam Trust.
- The Extraordinary General Assembly Meeting was held at Hotel Elangeni, Durban South Africa on Saturday, 14th February 2009 at 2 pm. The key decisions included amendments in the Constitution of WMO that all Office Bearers of WMO would be eligible to be re-elected for 3 terms, instead of 2 terms of two years each. In the Meeting of the Board of Trustees, amendments were approved in the Constitution of World Memon Organisation Charitable Foundation (WMOCF) whereby Elections for its Office Bearers would be held every two years. Also an amount of US \$ 4 million was raised for the poor and underprivileged members of the Memon

Community around the world.

- The 22nd Meeting of the Board of Management was held at Hotel Elangeni, Durban South Africa on 14th February 2009 at 4 pm.
- The 2nd Cricket Open Trials were held by the Youth Wing of WMO Pakistan Chapter at Rashid Latif Cricket Academy Grounds, Karachi on 21st March 2009. Many young Memon cricketers took part. The 2nd Cricket Open Trials were held as a sequel of the 1st Cricket Open Trials held on 28th December 2008 since many young cricketers were unable to take part in the first trials. 1
- The Memon Industrial & Technical Institute (MITI) was formally inaugurated on 31st May 2009 by Syed Mustafa Kamal, City Nazim, Karachi. The institute is a joint venture between WMO and City District Government, Karachi (CDGK). A lot of interest has been shown by government, non-government organizations and foreign agencies which is evident by the numerous delegations visiting MITI. A Japanese Delegation from Pak Suzuki Limited visited MITI and has agreed to start high-value Auto Technician and Auto Mechanic Courses as a joint venture with MITI.
- The Micro Finance Scheme of WMO Pakistan Chapter was launched. The Microfinance Scheme of WMO Pakistan Chapter addresses the poor and needy small-scale entrepreneurs of the Memon Community and encourages them with small loans to buy more goods and increase the scope of their business.
- The WMO Youth Wing (Pakistan Chapter) organized a mega event, 'Panjho Mustakbil Kuro' at Karachi on 15th August 2009 at K.M.C. City Sports Complex, Karachi wherein over 6000 people of the Memon Community attended along with about 600 distinguished guests.
- A Memorandum of Understanding (MoU) was signed on 23rd November 2009 between WMO and the Memon Alam Trust whereby it was agreed that WMO would take over the publication of the Memon Alam, monthly magazine.
- The 23rd Meeting of the Board of Management was held at Hotel Le Meridian, Dubai on 12th December 2009
- The 7th Annual General Assembly Meeting of WMO was held at Hotel Le Meridian, Dubai on 13th December 2009. Among the key decisions, it was decided to hold only one Meeting of the

Board of Management in a year instead of two. It was also decided to form an Executive Committee to look after the day-to-day affairs. The Constitutional Amendment Committee had recommended that no change was required in the Constitution regarding the two Apex Bodies at WMO Pakistan Chapter. Drafts of WMO Members' Directory and the Memon Business & Trade Directory were circulated to the members for feedback.

- The 24th Meeting of the Board of Management was held at Hotel Le Meridian, Dubai on 12th December 2009
- The WMO Pakistan Chapter produced a documentary film "Living for Others" which was exhibited at the Dubai Meetings.
- The Memon Industrial & Technical Institute (MITI) produced a documentary Film which was exhibited at the Dubai Meetings.

## 2010

- WMO's Stall at SAARC Fair – The WMO Ladies Wing has always tried hard to promote WMO as an international NGO. In this regard, a stall of WMO was setup by the WMO Ladies Wing (Pakistan Chapter) at the Fair held by the South Asian Association for Regional Cooperation (SAARC) on 6th March 2010 at the Marriott Hotel, Karachi. At this stall, pamphlets and CDs of WMO were distributed and the visitors were briefed about WMO and its vision.
- The Ladies Wing of the WMO Pakistan Chapter arranged a seminar called T.E.A.M. (Together Everyone Achieves More) at Sunset Club, Karachi on 17th March 2010.
- The WMO Pakistan Chapter Ladies Wing held its 1st Event of Mother and Daughters Gathering under title theme of "Meray Angney Mein" for matrimonial purpose. The targeted audience were mothers and eligible daughters and mothers of eligible sons. The Event at Royal Rodale, Defence Housing Authority, began with a Brunch and spanned 4 hours, concluding by 4 pm. There was an icebreaking activity where participants were given different colors of ribbons and were shuffled to different tables having flags of their respective colors. This activity facilitated the participants to interact with each other.
- The WMO Youth Wing of Pakistan Chapter organized a Mehfil-e-Naat & Award Distribution Ceremony for the volunteers of the WMO Youth Conven-

- tion in March 2010
- The Memon Alam, Monthly Magazine of the Memon Community, which has been in circulation for over 50 years, is now being published under the aegis of WMO since April 2010. A lot of improvements have been made in the content and quality of the magazine which is dispatched to readers every month, not only in Pakistan, but the world over. Every issue of the Memon Alam has an unique theme. The Memon Alam Trust has handed over the Bank Balance and Assets to WMO.
- The Ladies Section at Memon Industrial & Technical Institute (MITI) started its activities from June 01, 2010 with free Demo Classes in all related courses for 10 days for 2 hours and daily 3 sessions, conducted by the Expert personalities from T.V., Manufacturing Industries / Agents / Distributors, and others, which provides the technical demonstration and commercial information of their product and services. The regular classes in the Ladies Section were started on July 01, 2010 and are being conducted successfully with almost 3000 Ladies taking admissions in different courses per batch.
- The devastating Floods in Pakistan of July 2010 affected 21 million people and took numerous lives. The WMO established the WMO Flood Relief Fund and joined hands with Shaikhani Foundation to help countless people affected by the floods. A base camp was set up at Karachi where relief goods worth US \$ 400,000 were received and transported to various flood relief camps in interior Sindh. Initially, a camp was set up at Sukkur, Sindh and later moved to Kotri, Sindh. Thereafter, a Tent Village was built at Gharo Sindh, where shelter was given to 1400 people (220 families). Food packets consisting of rice, dal, wheat flour, cooking oil, salt, masala, milk, pure drinking water and other items were distributed on weekly basis. Besides, clothes, footwear, bangles, Eid Gifts, stoves, cooking gas and other gifts were also provided. Doctors and nurses were made available round the clock. A permanent Masjid Abu Bakar (after the name of one of the WMO's Trustees, Late Mr. Abu Bakar Shaikhani) has also been built at the place.
- Urgent Meeting of the Board of Management of WMO Pakistan Chapter was called on 21st August 2010 to discuss and define a clear-cut policy and line of action of the relief activities to be carried out by WMO for flood victims
- The WMO launched a historic book titled Tarikh-e-Pakistan Ke Gumshuda Auraak written by Professor Abdul Aziz Markatiya on 15th October 2010 at Karachi Council of Pakistan. Vice Chancellor of University of Karachi, Dr. Pirzada Qasim Raza Siddiqui launched the book. Haji Abdul Razzak Yaqoob (ARY) presided over.
- In continuation of WMO Pakistan Chapter's Youth Wing's activities, the WMO Youth T-20 Cricket Tournament was held from 1st to 4th November 2010. Earlier, about 400 Memon Cricket Players had been short-listed at WMO Cricket Open Trials and six teams had been formed by the PCB Selector, Mr. Aftab Baloch. The T-20 Tournament was held to select 24 members for the WMOPC X1. The tournament was held between six teams at KGA Gymkhana Ground. The matches were 20-overs matches in league team.
- The Office Bearers and Members of the Board of Management of World Memon Organisation (Pakistan Chapter), along with some important local and foreign delegates, paid a special visit to the Flood Relief Camp at Gharo, Sindh, on Sunday, 19th September 2010. Mr. H.M. Shahzad, Assistant Secretary General WMO and Chairman WMO Flood Relief Committee along with Mr. Mahmood Shaikhani, Chairman Shaikhani Foundation, were also present.
- The 25th Meeting of the Board of Management was held at Cinnamon Grand Hotel, Colombo, Sri Lanka on 10th December 2010
- Mr. Nowsad Gani was appointed as the Election Commissioner to conduct the Regional Elections to the Board of Management for the term 2010-2011. The Regional Elections (Chapters) were held on 28th November 2010 at various chapters, except for WMO Pakistan Chapter where the Elections were held on 5th December 2010.
- The City & Guilds International recognized and approved Memon Industrial & Technical Institute (MITI) as one of its Approved International Centers.
- The 8th Annual General Assembly Meeting of WMO was held at Cinnamon Grand Hotel, Colombo, Sri Lanka on 12th December 2010.
- The 26th (1st) Meeting of the Board of Management was held at Cinnamon Grand Hotel, Colombo, Sri Lanka on 12th December 2010 at 2 pm. Elections to the Central Board of Management (2010-2011) of WMO were held at this meeting.
- "Kaun Sunega" an hour-long program on Memon Industrial & Technical Institute (MITI) was produced and telecasted by Good News Television
- A documentary film "DARD" was produced by WMO Pakistan Chapter highlighting the rescue, relief and rehabilitation of the victims of the Pakistan Floods of July 2010. The film was exhibited at the Colombo meetings of December 2010 and received overwhelming appreciation of the relief work done by WMO and Shaikhani Foundation for the flood affected families.
- Another documentary film "A Ray of Hope" portraying the outstanding activities of the Memon Industrial & Technical Institute (MITI) was also exhibited at the Colombo Meetings.

## 2011

- The WMO setup a stall at the Vision of Prosperity 2011 Exhibition held by APMF from 11th to 13th March 2011 at Karachi Expo Center.
- The Youth Wing of WMO Pakistan Chapter held a program/ seminar called "Think-Wise" on 27th March 2011 at Rangoonwala Hall, Karachi.
- The British High Commissioner for Pakistan in Islamabad, Mr. Adam Thomson, along with Dr. Peter Tibber, Deputy High Commissioner visited the Memon Industrial & Technical Institute (MITI) on Thursday, 28th April 2011. The High Commissioner and his Deputy were taken around to inspect the various facilities and workshops at the Memon Industrial & Technical Institute (MITI). The British High Commissioner to Pakistan expresses his views in the Visitor's Book and said, "What an impressive institution MITI is! It's model holds great potential for Pakistan's future success. It has been a privilege to learn about its work."
- After the initial Rescue and Relief Operations for the Victims of Pakistan Floods of July 2010, the WMO and the Shaikhani Foundation started the Rehabilitation Phase wherein 111 houses for the flood affected families have been built at Jaati, District Sajawal, Sindh. At this juncture, Deloitte Muhammad Yousuf Adil Salim & Company (MYASCO) joined hands with WMO and Shaikhani Foundation to play its part in the rehabilitation work.
- The World Memon Organisation has been registered in India as a Non-Gov-

ernment Organization (NGO) registered under the “Societies Registration Act, 1860” in the name of WELFARE MEMON ORGANISATION (WMO)

- A Hijama Institute is being built at the Memon Industrial & Technical Institute (MITI). This Institute will promote the Islamic Mode of Medicine and provide training in Hijama Therapy.
- Mr. Abdul Sattar Dada, newly elected President of WMO, from WMO Africa Chapter paid a visit to India and Pakistan during the month of April 2011. The WMO Delegation, headed by Mr. Abdul Sattar Dada, President of WMO, visited India from 3rd to 6th April 2011. The President and the few of the delegates paid a courtesy visit to Mr. Adam Noor on 4th April 2011. Mr. Adam Noor is the founder member of the WMO and President, Memon Education and Welfare Society of India.
- The key events included meetings with the Srimati Pratibha Devisingh Patel, Honorable President of India and Mr. Hamid Ansari, Vice President of India on 5th April 2011. The delegation called on the Indian Vice President Mr. Hamid Ansari to request for his support to get the Liaison office in India Registered. While giving the delegation a patient hearing, the Vice President's advice to the WMO was to consider other options such as those proposed by WMO's Solicitor instead of the liaison office, as it was the current government policy not to permit the registration of liaison offices of International charities. The delegation with members of the Indian Chapter paid a courtesy call on the President of India and apprised her of the work done by the WMO all over the world and in India in particular. The President thanked the WMO for all the work carried out and wished the WMO all the best in all its endeavors.
- The high-level international delegation of WMO reached Karachi on Thursday, 7th April 11 amidst a warm welcome at the airport.
- The foreign delegation comprised of Mr. Abdul Sattar Dada, President, WMO, Sir Iqbal Sacranie, Senior Deputy President, WMO, Mr. Feizul Ayob, Secretary, WMOCF, Sayed Hoosen Mia, Trustee, Dr. Haroon Gutta, Mr. Ghaffar Osman and Mr. Shahid Sangani, COO, WMO.
- A variety of programs and functions were held in honor of the visiting delegates which included a Dinner at Residence of Haji Abdul Razzak

Yaqoob, Founder-President of WMO (7th April 2011), visit to the Memon Industrial & Technical Institute (MITI) wherein a Prize Distribution Ceremony and the Inauguration of the Memon Institute of Hijama Therapy took place wherein the WMO Pakistan Chapter awarded Gold Medals to Haji Abdul Razzak Yaqoob Gandhi ARY (Founder President WMO), Mr. Syed Mustafa Kamal (Ex-City Nazim of Karachi) and Mr. H.M Shahzad (Chairman, MITI) in recognition of their exemplary services in the establishment and the successful operation of the Memon Industrial & Technical Institute (MITI).

- (8th April 2011), visit to Memon Medical Institute and Patel Hospital (8th April), special meeting with Mr. Asif Ali Zardari, the Honorable President of the Islamic Republic of Pakistan (9th April) and Memon Get-Together (10th April)
- A high-level delegation of WMO called on the President of Islamic Republic of Pakistan, His Excellency, Mr. Asif Ali Zardari on 9th April 2011. The delegation consisted of Mr. Abdul Sattar Dada (President, WMO) from Botswana, Africa, Sir Iqbal Sacranie (Senior Deputy President, WMO) from United Kingdom, Mr. Pir Mohamed Kaliya (Secretary General, WMO) from Pakistan, Mr. Hussain Lawai (Life Member, WMO) from Pakistan, Mr. Shoaib Ismail Mangroria (Vice President, WMO) from Pakistan, Mr. H.M. Shahzad (Assistant Secretary General, WMO) from Pakistan, Mr. Feizul Ayob (General Secretary, WMOCF) from South Africa, Sayed Hoosen Mia (Trustee, WMOCF) from South Africa, Mr. Muhammad Amin Chapal (Chairman Supreme Council, All Pakistan Memon Federation) from Pakistan, Mr. Aqeel Karim Dhedhi (Trustee, WMOCF) from Pakistan, Mr. Arif Habib (Member, WMO) from Pakistan, Mr. Aamir Amin Kothawala (Member, WMO) from Pakistan, Dr. Haroon Ahmed Gutta (Member, WMO) from South Africa and Mr. Abdul Ghaffar Usman (Member, WMO) from South Africa.
- His Excellency, President Asif Ali Zardari, while appreciating the welfare activities of the Memon Community, said that Almighty Allah has blessed the Memon Community with the spirit to serve others and also blessed them with adequate wealth and generous heart. While acknowledging the contribution of the Memon Community in business, trade, industry and services sector, he said the

present government was prepared to offer maximum facilities to the Memon Community so that it can expand the scope of the welfare activities.

- President Zardari responded positively to the following requests of the delegates and instructed officials to take necessary steps in this regard. He also immediately sent a Communiqué addressed to the Principal Secretary of the Chief Minister of Sindh for immediate decisions in the following matters:
  1. Allotment of land in the proposed Education City in Karachi for the proposed Memon Medical University Hospital Complex
  2. Allotment of land in Hawks Bay area for housing for the distressed and poor families.
  3. Conversion of the lease of Memon Industrial & Technical Institute from 30 years to 99 years
- Gala Dinner and Memon Get-together held on Sunday, 10th April 2011:- The WMO Pakistan Chapter hosted a grand Memon Get-together followed by a gala dinner. The gathering of about 4000 people from the Memon Community was addressed by Haji Abdul Razzak Yaqoob (Founder President, WMO), Sir Iqbal Sacranie (Senior Deputy President, WMO), Mr. Pir Muhammad A. Kaliya (Secretary General, WMO), Mr. Shoaib Ismail Mangroria (Vice President, WMO), Mr. H.M. Shahzad (Assistant Secretary General, WMO), Mr. Muhammad Amin Chapal (Chairman, Supreme Council, APMF) and Mr. Arif Habib (Honorary Chairman, MMI).
- Mr. Abdul Sattar Dada, President of WMO announced the “President's Housing Scheme” and requested all to contribute towards making provision of decent housing for all Memons a reality. The President informed the gathering that he had already got commitment for a total 30 houses during the meeting. The delegation left Karachi on 11th April 2011.
- The WMO Pakistan Chapter started the Rozgar Scheme in May 2011 to provide Sewing Machines and Auto Rickshaws to the needy members of the Memon Community.
- The WMO has initiated Flood Relief Activities for the affected families of the floods in Sindh in August 2011. Relief in the form of food packets, medicines, tents and other items were distributed in remote areas of Sanghar and Badin Districts of Sindh.

# “Mera Naya Ghar” (My new home)



## Rehabilitation of flood affected families in Pakistan

Even though a year has passed since the devastating floods in Pakistan of July 2010, countless affected families still need our help. Majority of them require a permanent shelter over their heads and a decent source of livelihood. The World Memon Organisation (WMO) and the Shaikhani Foundation are working day and night to tackle these two key issues.



The World Memon Organisation (WMO) and the Shaikhani Foundation, at the time of rescue and relief operations immediately after the floods, quickly understood that providing temporary shelter and other necessities to the flood victims would not repair the damage that the floods had caused to the flood victims.



(You might recall that 220 families/1400 people including 40 non-Muslim families were given shelter, food, clothing, medicines, medical care and all other day-to-day necessities at the mini tent village at Gharo, Sindh. Here a permanent Masjid named Masjid-e-Abu Bakar was built which remains even today to serve the people of that locality.)



Therefore, after the conclusion of Flood Relief Camp at Gharo, Sindh, the WMO and Shaikhani Foundation started work on building houses for the shelter-less flood affected families. A suitable place at Jaati, Sujawal District, Sindh has been chosen where houses are being built.



It is planned that 180 houses will be built at a cost of Rs. 135,000 (US \$ 1570) per house. The total cost of the project would come to Rs. 24,300,000 (US \$ 283,000).



So far, 111 houses have been handed over to 111 flood affected families.



Out of these, 62 houses were formally handed over on 1st May 2011 and 49 houses were handed over on 10th June 2011.



More houses will be built and distributed to the flood affected families in the coming weeks, Insha Allah.



The World Memon Organisation (WMO) and the Shaikhani Foundation are extremely grateful to all donors and well-wishers for their generous contribution for the flood affectees. May



Almighty Allah accept your Zakat and Donations and bestow upon you His choicest Blessings. Ameen!

The Work Must Go On. The donors and well-wishers are earnestly requested to contribute more and more for this noble endeavor. Your donation means a New Home and a New Life for the Flood Affected Families!

## “MERA NAYA GHAR” (MY NEW HOME) “DARD”

# CANADIAN Citizenship Interview

## First Class Interpreter !!

**C**anadian Citizenship Application  
An immigrant from China is applying for citizenship in Canada . He is to be interviewed by a Canadian immigration officer. He does not speak English well and knows nothing about Canada . Therefore, he invited a special translator to help him in his interview.

**Officer:** Do you know who was the first Prime Minister of Canada?

**Translator:** ( in Cantonese) The officer asked you, Where do you usually go if you want to eat hamburger?

**Man:** (answered to the officer) Oh..... McDonald (the first minister of Canada is Sir John MacDonal.d.)  
The officer nodded his head and then asked

the second question.

**Officer:** Could you tell me which province you're living in now?

**Translator:** (in Cantonese) The officer just asked you, What is the dirtiest thing in your nose?

**Man:** (replied to the officer in Cantonese) Ah..... Bay See (which means nose dirt in Chinese) (The man lives in the province of British Columbia , commonly known as B.C.)

The officer added a current affair question, “Who is the prime minister of Canada now?”

The translator speaks in Cantonese, “What’s that part of the face below your

lips and above your neck?”

Man replied “Har Per”. (which means chin in Cantonese) (The current prime minister of Canada is Prime Minister Stephen Harper) The officer nodded his head again and asked the final question.

**Officer:** Do you know what your privilege is when you become Canadian?

**Translator:** (in Cantonese) The officer asked you, How does a dog sounds like when it barks?

**Man:** (demonstrated the sound to the officer)... Woe, Woe. (Vote, Vote. One of the privileges of a Canadian is the right to vote.)

The officer told the man that all the questions were answered correctly, shook hands with him and congratulated him that he had passed the interview to be a Canadian citizen.

# ARY

## GOLD BARS

The Gold Standard



## The purest form of Gold 999.9

Available in 1gm to 1kg

Ten Tola and Kilo Bars available in 995 and 999 purity respectively

ARY JEWELLERY  
U.A.E. PAKISTAN - OMAN - U.K. - U.S.A.

CORPORATE HEAD OFFICE  
ARY House, Deira Gold Souk,  
P.O.Box 1123  
Dubai, U.A.E.  
Tel: +971 4 2263535  
Fax: +971 4 2267988

<http://www.arygold.com>

email: [info@arygold.com](mailto:info@arygold.com)

## **World Memon Organisation (WMO)**

# **APPEAL**

## **Flood relief work 2011 in Sindh**

**T**he 2011 Sindh floods began during the monsoon season in mid-August 2011, resulting from heavy monsoon rains in Sindh, Eastern Balochistan, and Southern Punjab. The floods have caused considerable damage; an estimated 270 civilians have been killed, with over 8.0 million people and 1.2 million homes affected.

The Board of Management of WMO Pakistan Chapter decided to immediately start Flood Relief work in Sindh, Pakistan. The decision was taken in its meeting held on Saturday 17th September 2011 at WMO House, Karachi.

The Flood Relief Work would be carried out under the umbrella of WMO in collaboration with Shaikhani Foundation and Dhoraji Memon Association, Karachi.

A base camp has been established at Dhoraji Colony, Karachi for collection of funds and relief goods required for the flood victims.

A team of volunteers and members of WMO Youth Wing have visited some of the worst affected areas of Sindh during September 2011 and distributed consignments of rations, medicines, tents and other items to the flood victims.

The members of the World Memon Organisation (WMO) and its well-wishers are humbly requested to contribute generously Zakat, Donations and Relief Goods for this humanitarian cause. We gave below the Details of Bank Account:

<b>Account Title</b>	<b>:</b>	<b>World Memon Organisation</b>
<b>Account Number</b>	<b>:</b>	<b>20301-714-105391</b>
<b>Bank Name</b>	<b>:</b>	<b>Habib Metropolitan Bank Limited</b>
<b>Branch</b>	<b>:</b>	<b>Soldier Bazar Branch, Karachi, Pakistan</b>
<b>Swift Code</b>	<b>:</b>	<b>MPBLPKKA 079</b>

Let us pray to Almighty Allah to grant us the strength and courage to extend wholehearted support to the flood affected families.

May Almighty Allah bless you all.  
Ameen.

**Pir Muhammad A. Kaliya**  
Secretary General, WMO

**Shoab Ismail Mangroria**  
Vice President, WMO

**H.M. Shahzad**  
Assistant Secretary General, WMO

**Muhammad Yousuf Adil**  
Treasurer, WMO

**Mahmood Shaikhani**  
Chairman, Shaikhani Foundation

**Haroon Motiwala**  
President, Dhoraji Memon Association

# Memon Association of Canada



In Association's last programme of Eid-eMilad, held in February 2011, it was decided to form MEMON BUSINESS COUNCIL and MEMON PROFESSIONAL FORUM for the purpose of bringing community's businessmen and professionals on one central platform of MEMON ASSOCIATION OF CANADA and recognizing their contribution in Canada's trade, business and economy and also in safeguarding their interest in their respective fields.

In view of the above aims and objects, membership forms for proposed MEMON BUSINESS COUNCIL and MEMON PROFESSIONAL FORUM were sent to all members of MEMON ASSOCIATION OF CANADA in May 2011. The response was very encouraging and then it was decided by the Executive Committee to call the meeting of prospective members in order to form officially MEMON BUSINESS COUNCIL and MEMON PROFESSIONAL FORUM. Thus the

first such meeting was held on 28 June 2011 at Haveli Restaurant in Mississauga.

The meeting started with the recitation of Holy Quran by Mr. Muhammad Ameen Jangda, Vice President of the Association. He recited Surah Al-Asr and then presented its translation and brief commentary. Then he welcomed all the members present there, who had shown their encouragement for formation of MEMON BUSINESS COUNCIL and MEMON PROFESSIONAL FORUM.

He explained the aims and objects of formation and then he invited President of the Association, Mr. Ismail Mirza to speak on the occasion. The President also thanked all the members present and mentioned that after successful formation of MEMON BUSINESS COUNCIL and MEMON PROFESSIONAL FORUM, the members will be benefitted with its aims and objects.

Then the Vice President Mr. Muhammad Ameen Jangda outlined that proposed Council and Forum will have President, Vice President and 3 Executive Members for the Council and Chairman, Vice Chairman and 3 Executive Members for the Forum and the first tenure thereof will be up to October 2011 and after that the reports from both will be submitted to the President. He also outlined the criteria of eligibility of members that the prospective members of the Council should have business registered in Canada and they should be paid members of MEMON ASSOCIATION OF CANADA. For the prospective members of the Forum, they should have recognized professional qualification from their respective country or Canada and they should be paid members of MEMON ASSOCIATION OF CANADA.

The Vice President also mentioned that aims and objects of formation of the

Council and the Forum are for guidelines at the moment and these can be extended after formal formation based on circumstances. The members present in the meeting, after questions and answers, voted unanimously to form MEMON BUSINESS COUNCIL and MEMON PROFESSIONAL FORUM.

After dinner, the election of Interim Executive Committee of the Council and the Forum took place, and the following members were declared as elected for the respective posts in the Council and the Forum:

### **Memon Business Council:**

- Mr. Muhammad Ayoub Wali Bumbia,**  
- President,
- Mr. Muhammad Ali Khandwala,**  
- Vice President,
- Mr. Muhammad Ikhtlaq Memon,**  
- Executive Committee Member,
- Mr. Mohammed Hanif Ghazipura**  
- Executive Committee Member,
- Mr. Hanif Qassim Darwarwala**  
- Executive Committee Member.

### **Memon Professional Forum:**

- Mr. Ovais Iqbal**  
- Chairman,

- Mr. Shiraz Suleman**  
- Vice Chairman,
- Mr. Ali Shaukat**  
- Executive Committee Member,
- Mr. Zeeshan Qassim**  
- Executive Committee Member,
- Mr. Muhammad Junaid**  
- Executive Committee Member,
- Mr. Sarfaraz Sattar**  
- Executive Committee Member.

(The Committee will decide about the strength of Executive Committee Members i.e. 3 or 4 in their first meeting)

All the members presented congratulated the newly elected Interim Committee of the Council and the Forum.

Then the Vice President, Mr. Muhammad Ameen Jangda thanked all the members for their keen interest and for the time devoted for this noble cause.

He also mentioned that both the Council and the Forum will be under the patronage and umbrella of MEMON ASSOCIATION OF CANADA and members will coordinate and will have liaison with each other. He and the President thanked all the members for success in formation of the Council and the Forum in today's meeting. Finally, before the winding up of the meeting Dua was performed by Mr. Qasim Abbas.

# **Dr Nasir Fulara elected un-Opposed President of AIMJF**

Dr. Nasir Haji Yunus Fulara, has been elected un-opposed as the President of All India Memon Jamat Federation. Thereafter, following office bearers were elected to serve AIMJF for the year 2010-2014.

#### **President**

Dr. Nasir Haji Yunus Fulara – Mumbai

#### **Senior Vice President**

Mrs. Fatimabai Hussain Allana – Mumbai

#### **Vice Presidents**

1. Mr. Irfan A. Razzak Allana  
Mumbai
2. Mr. Iqbal A. Hamid Memon (Officer)  
Mumbai
3. Mr. Aziz Mohammed Sait  
Bangalore
4. Prof. Sajjad Memon  
Hyderabad
5. Dr. Irfan A. Furniturewala

6. Mr. Salim Yunus Fulara  
Sangli
7. Mr. Mohammad Farouk  
Mumbai
8. Mr. Nakib Haji Arif Noorani  
Surat

#### **Hon. General Secretary**

Mr. Salim Dawood Agboatwala - Mumbai

#### **Hon. Joint Secretaries**

- 1 - Mr. Ibrahim Hasham Kolsawala (Bababhai) - Mumbai
- 2 - Mr. Aziz Abdul Sattar Machiwala (Mumbai)

#### **Asstt. Sr. Vice President**

Mrs. Zaitun Nasir Fulara (Mumbai)

#### **Asst. Vice Presidents**

1. Mr. Zuber Motiwala Aurangabad
2. Mr. Sohail Y. Khandwani Mumbai

3. Mr. Farook Bhawani Rajkot
4. Mr. Gulam Mohammed Mithu Parbhani
5. Mr. Haji Bjai Detroliwala Idar
6. Mr. A. Rauf Bombaywala Surat
7. Mr. Kadar J. Memon Kadi
8. Mr. Aziz A. Rehman Nadiadwala Bangalore

#### **Committee Chairman**

- 1 - Mr. Mohammed Ali Momin – Estata E-Committee (Mumbai)
- 2 - Dr. A. Gaffar Dabawala – Health Care Committee (Amreli)
- 3 - Mr. Haji Latif Munshi – Sports Committee (Bangalore)

#### **Chair Person**

Mrs. Shabana Shehzad Darvesh – Ladies Wing (Mumbai)

#### **Convener**

Dr. Khalid Essa Memon – Resource Committee (Mumbai)

# Quaid-e-Azam's Political Struggle and Memon Community

 Dr. Ismail Moosa: Associate Prof. (Political Science) Federal Urdu University Karachi

*The role of the state of Kathiawar in the political history of sub-continent has been very significant. This state has the honor of the fact that two great leaders who changed the political scenario of the sub-continent belonged to this very state. There were around 200 independent states in the state of Kathiawar. In those states there was a community whose nobles on the one hand played an important role in making Mahatma Gandhi a political leader, on the other hand supported Quaid e Azam Mohammad Ali Jinnah in his political struggle. That community is Memon community. The results of elections in 1937 were very disappointing for Muslim League as they faced a humiliating defeat in them. Though the high ranks in Muslim League were frustrated, Quaid e Azam knew well how to handle turbulent times. At this crucial point, Memon community helped Quaid e Azam in every respect and proved that they would sacrifice anything for Quaid e Azam and Muslim League. Since the ancestors of Memon community and Quaid e Azam belonged to the same race, Quaid e Azam had natural affinity with the Memon community. His personal relations with Memon community were such that whenever Muslim League needed funds he always looked to them and the community never let him down. In the following article, the relationship between Quaid e Azam and the Memon community will be researched so that an important aspect of Quaid e Azam's personality can be highlighted.*

The island of Kathiawar is located at the shore of the Arabian Sea. It is 160 miles long and 220 miles wide. Its total area is 22,000 miles square miles. Literal meaning of Kathiawar is 'home of Kathi caste'.

The ancestors of Quaid e Azam were from Kathiawar. The part of Gujrat, which is in the form of an island is called Kathiawar, which once known as Sorashatar. Orthodox Barhiman and old local people still call it Sorashatar. The Arabs called it Sorata. The farmers of the thirteenth and fourteenth century who called Kathi settled in one of its parts and started calling it Kathiawar meaning 'cultivation of Kathi'. With the passage of time, the name was adopted for the whole area. The arrival of Kuch was not a new thing for that place. People from nearby places but also from far-flung areas not only used to invade and settle there, as the place is rich in minerals and because the sea near the place are useful for local as well as international trade. Therefore, other than different Indian nations people from Iraq, Arab, Iran and Toran, Portugal, France and England occupied this land. Perhaps it is because of its pluralistic

characteristic around 200 memorial states still exist in this area.

(It has been a very important place in history as lots of heroes from history and mythology emerged from this place. Dawarka where Krishan). Sadama who loved Sri Krishan and whose love enjoyed immortal status was from Poor Bandar. Junagarh produced an immortal poet Narsinha Mitha whose song was sung in every religious gathering of Mahatma Gandhi everyday. Dyanand Sarsoti also belonged to Kathiawar. This same Dyanand Sarsoti laid the foundation of Aria society. The famous temple of Somnaath is also on the sacred land of Kathiawar. The pharaohs etched on the mountains and rocks of Junagarh and Garnar are still there. Moreover, the sacred monument of Shatarnajia Gen is located here, which is to them what Banaras is to Hindus.

If we study the history of the sub-continent, it is interesting to note that in the independence struggle Quaid e Azam Mohammad Ali Jinnah and Mahatma Gandhi are the two leaders who changed the political history of the sub-continent. Both of them belonged to Kathiawar. Mahatma

Gandhi was born on October 2, 1869 in Por Bandar and when he turned with his parents migrated to Rajkot where he obtained his early education. All these places are located in Kathiawar.

The second famous personality of the sub-continent was Mohammad Ali Jinnah, who changed the course of history by forming All India Muslim League and leading it. His ancestors also belonged to Kathiawar.

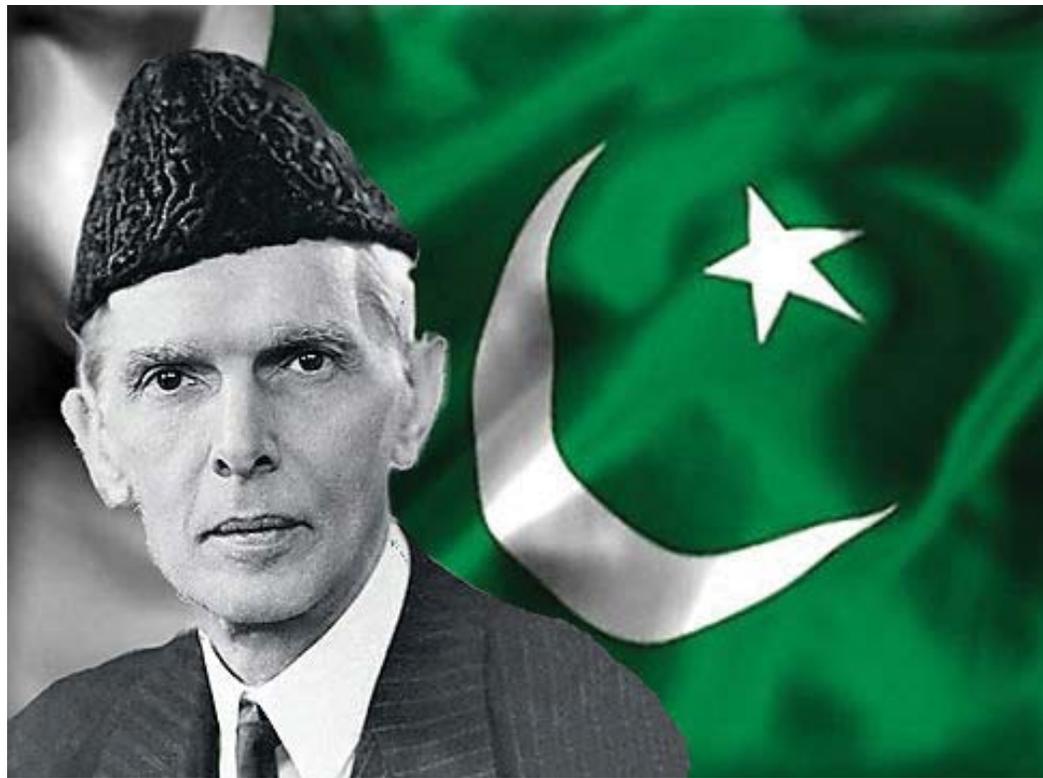
The ancestors of Quaid e Azam arrived in the state of Gondal a small town named Paneli. Bombay Presidency governed the state of Gondal. With the support of British Empire for his loyalty to them, the government of Thakur Sahib existed in full grandeur. After the independence war of 1857, whole sub-continent was tainted with blood of Muslims, but the state of Kathiawar remained safe as those states were independent and they did not participate in the war of independence practically.

Hindus were in majority in the state of Kathiawar. The Muslims were not more than 15%. The Memon community was in majority among those Muslims. The Memon community belonged to trader class who embraced Islam in the 15th century.

In the state of Gondal, the Memon Community was in majority and was engaged in personal business. Though the economy of the state of Gondal was based on agriculture, Quaid e Azam's father was not an agriculturalist; instead, he had manual looms whose cloth he sold at shops. Since the people of Memon community used to do personal business, Jinnah Poonja had cordial relationship with them. The feeling of prejudice was natural, due to belonging to the same creed. The common language kindled nationalism. It should be remembered that Quaid e Azam's, his ancestors and Memon community's mother tongue was Gujrati. Moreover, when Jinnah Poonja arrived in Karachi from Paneli, Gondal, for business, he preferred to settle in Kharadar as the Memons there were in majority and Quaid e Azam spent his childhood there. It was natural that, the Quaid associated with them closely. The relationship between Quaid e Azam and Memon community was indispensable which lasted from his birth until his death and can be elucidated in the following:

Though Quaid-e-Azam Mohammad Ali Jinnah was born in Karachi, Bombay had special importance for him. It cannot be denied that Quaid-e-Azam reached pinnacle of his abilities in Bombay. Quaid-e-Azam moved to Bombay from Karachi as he needed an ocean to put his hidden talents into practice, and Karachi proved to be just as small as a pond for him. That is why he started his practical life in Bombay where he was registered with Supreme Court as a lawyer on August 24, 1896. The life in Bombay was not easy because when he started his career; Hindu and Parsi lawyers were dominating and due to racial and religious prejudice. It was a daunting task for any Muslim lawyer to emerge at that time. The first three years proved to be terribly difficult for Jinnah but he had not learnt to surrender before testing times. He not only earned high reputation amongst the people of Bombay with his continuous struggle, hard work and passion for his profession, but also was able to connect to the people of Bombay.

Memon Community enjoyed a distinct status in Bombay; therefore, a Muslim lawyer who spoke their very own language was no less than a superior blessing for them. Hence, they did not let the young lawyer feel isolated and as a result, Quaid was considered one of the distinguished men in Bombay. The suggestions of distinguished members of Memon Community had an important place in Quaid's life. The relationship between Memon Community and Quaid-e-Azam grew stronger with the passage of time and stood the tests of times.



Umer Subhani belonged to the Memon community of Bombay. He was a trader and he was one of the close aides of Mohammad Ali Jinnah. This can be testified by the fact that when Quaid e Azam married Rattan Bai, he signed on the marriage contract on his (Jinnah's) behalf. Quaid used to consult him on private matters. He was an active worker of Muslim league. He was on the reforms committee, which was formed in the eighth conference of Muslim League held in Bombay between 30 December and 1 January 1916. He joined Muslim League because of Quaid e Azam and it was the workers of Muslim league who struggled shoulder to shoulder with their leader. The faith of Quaid e Azam in them showed that Quaid considered them trustworthy for his personal matters. This is not the honor for only Umer Subhani but for whole Memon community that this great man was a reliable companion of Quaid e Azam. (Some historians have spelt him Subhani)

The second chapter of Quaid's life opened in 1906 when he decided to take part in politics and became a member of the Congress.

Syed Riaz Hasan writes, "In the meeting of the Congress held in 1906, Dadabhoi was its president and Jinnah was his private secretary. Soon after that, Mr Jinnah succeeded in the circles of the Congress and got a distinctive status. Though he was junior to Rir Firoz Shah, Mehta etc, he was an emerging leader." He was an elected member of imperial legislative council, which was formed because of reforms by Munto Mare in 1910. He attended the meet-

ing of the imperial council for the first time on January 25, 1910, and quarreled with the Viceroy Lord Munto in the very first meeting. Next day, the newspapers expressed appreciation of Quaid-e-Azam's boldness and wit in headlines. This incident made Quaid's personality an honor for the people of Bombay. Quaid-e-Azam belonged to Gujrat and his mother tongue was Gujrati. There was a community in Bombay that belonged to Gujrat and their language was Gujrati. That was the Gujrati community. The common characteristics of culture, language and literature, social norms and family traditions between Quaid-e-Azam and Gujrati community brought them closer. This relationship, which was formed in 1900, became stronger with the passage of time. Quaid-e-Azam also had cordial relations with the Memon community that is why members of the Memon community remained close to Quaid-e-Azam. Their relationship thrived also because the members of Memon community reciprocated the love of Quaid towards them and always remained ready to obey his orders. The Memon Community of Bombay was close to Quaid because Quaid has permanent residence in Bombay. The members of Memon Community often met the Quaid. Hanif Manyar narrated about those meetings, "I met Quaid-e-Azam for the first time in 1937. At that time a conference of All India Muslim League was about to be held in Lucknow. All delegates from Bombay went to his residence to meet him. I had visited him with my father quite a few times before. My father used to meet him twice or thrice a

week. In 1938, Quaid-e-Azam went to offer prayer with my father on the eve of Eid, and we offered prayer in Shadab Nagar.”

This was why the Memon Community stood shoulder to shoulder with Quaid-e-Azam, when he raised his voice against the unconstitutional and unethical acts of the governor Lord Wellington. Quaid-e-Azam showed no tolerance to any undemocratic orders of any Lord or Governor. When Governor Lord Wellington was about to retire, the blue-eyed people of the governor planned a banquet in his honor on behalf of the people of Bombay. The plan failed because of Quaid-e-Azam's wisdom. The way Quaid-e-Azam organized people on a single platform for democracy went into the annals of history as a huge success. In response, the people of Bombay paid tribute to Quaid and his great success, and announced to construct 'Jinnah Peoples Hall' and erect his statue in a town hall of Bombay. It was because Quaid-e-Azam brought the bureaucracy to its knees who had humiliated the people. It was decided to raise funds to acknowledge the great services of the Quaid. Everyone would be honored to contribute at least one Rupee to that fund.

The Memon Community generously donated to this fund, which was a sign of their confidence and love for Quaid-e-Azam. Habib Lakhani, narrating the construction of that hall, writes:

‘In 1918, Mr Jinnah opposed a resolution by weak nationalists and sent his reservations to Lord Wellington. Appreciating Quaid's great move, another Memon leader Umer Subhani prepared a One-Person One-Rupee fund raising plan and collected one Lac Rupees. A hall dedicated to Mr Jinnah was made by the name of Peoples Jinnah Hall which can be seen today in Compound of Congress House Bombay.’

In the way of every movement there comes a time when it becomes very difficult for the nobles to continue their struggle. At that crucial moment, if the nobles show courage, the movement can be successful; otherwise, the goal goes out of sight. At this stage, the behavior of the activists of that movement becomes as important as those of nobles. In Pakistan Movement, after the elections of 1936-37, a time came when the nobles of the movement were worried because the results of the elections were not encouraging. On the other hand, the Congress secured a great victory. The Congressmen became so vainglorious that they refused to acknowledge the existence of third party in the country. Jawahar Lal Nehru, who was the president of the Congress, went on to say “In India, there are only two parties: Congress and British Government.”

The target of Nehru's statement was actually Muslim League.

Quaid-e-Azam's reaction was reconciliatory, but the leaders of the Congress were intoxicated in the victory. Quaid-e-Azam at that time was the personality who prevented the Muslim League from disintegration. He expressed his thoughts in the annual meeting in Lucknow where five thousand delegates from different areas were hopeless. Quaid-e-Azam developed a new passion in them. It was decided in that meeting that the Muslim League would be organized at provincial and district levels.

To implement this plan the Memon community came forward before anyone else and organized the Muslim League. First primary Muslim League was formed in 'Ward C' where Memons lived in majority and Quaid himself was its basic member. This foundational Muslim League also had members of Memon Community as its basic members. The important people who presided over it included Ishaq Ahmed Chaprra, Haji Suleiman Adamjee, Qasim Usman Khaandwala. C ward Muslim League also had distinction of holding its first meeting and putting up Muslim League flag after its reorganization at district level.

Based on good relationship with Quaid-e-Azam, Memon Community not only organized the Muslims on regional level, but also revived the confidence of leaders and encouraged them on central level. Therefore, when the convention of All India Muslim League was held in Bombay, Memon Community made tremendous efforts for its success. They arranged a reception in the honor of the leaders in which a delegation from All India Memon Conference headed by its President Haji Umer Maachiswala participated. On June 5, 1938, another reception, given at Bombay is famous Qaisar Bagh, was headed by Mr Abdul Karim Jan Mohammad Memon. Among others the leaders who attended the reception included Chief Minister of Punjab, Sir Sikander Hayat, Chief Minister of Bengal, Fazle Haq, Nawab Ahmed Yar Khan, Nizamuddin, Home Minister of Bengal Abdul Mateen Chaudhry, Agriculture Minister Aurangzeb Khan, from Frontier League Syed Abdul Rauf Shah and Malik Barkat Al, Seth Abdul Majeed, from Sindh Abdullah Haroon, Mayor of Bombay Sultan Jatoi, Moulana Shoukat Ali, Moulana Zafar Ali Khan, President of Memon Conference Seth Haji Umer Maachiswala etc.

In that reception, other members of the Memon Conference: Mr Abdul Ghani Meghani, Mr Abdul Rahim Marfani and Mr Umer Haji Wali Mohammad. The Consulate of Iraq was also present on the occasion.

After the recitation from the Holy Quran, Memon Chamber of Commerce and Memon Merchant Association gave a combined message, which was read out by Alhaaj Ibrahim Motiwala.

### Address of welcome:

Pride of the nation, Leader of the state, Quaid-e-Azam Mohammad Ali Jinnah, President of the All India Muslim League, Honorable son of the country and the nation,

“It will not be wrong if we call you Leader of the nation and protector of Hindu minority. Who is not aware of your achievements in politics? Everyone knows that 90 million staunch Muslims will follow the policy you have adopted, under your leadership.

You have spent most of your political life in the Congress, but you have witnessed the fact your Muslim brothers have been denied their rights. Therefore, you have withdrawn from the Congress and vowed to organize your own nation. The country is passing through critical times. Muslims were sunk in ignorance. You have acted like a messiah to wake them up and put into them a new impetus. We agree with you on the point that in order to unite with Hindus, first Muslims badly need to be united.

We belong to the contemporary Memon business community of Bombay. Though we have kept away from politics, we assure you that we will support you and if we have to sacrifice our lives to obey your command we will not hesitate to do so. Muslims from every corner of the country have accepted you as their sole leader. Not only Muslims of Bombay trust you but also Muslims of whole India do it. Therefore, we congratulate you on this achievement and pray to God that you may live a long life in order to get India freedom and you can witness all Muslims free with your own eyes.

We have expressed our affection towards you in humble words and presented you the message’.

### Your disciples,

**Haji Abdullah Haji Abdul Ghafoor,**  
President, Memon Chamber of Commerce Bombay

**Abdul Karim Haji Jan Mohammad,**  
President, Memon Merchant Association, Bombay.

This address at the reception reflected the emotions of Memon Community. If that meeting was called the representative of the Memon Community, it wouldn't be wrong. As a leader of central level Haji Umer Maachiswala along with other notables attended it, the participation with Quaid-e-Azam proved that the Memon Community was

with him and had resolved to support him in any form possible. The striking feature of that meeting was that Seth Haji Umer Maachiswala (1902-1992) presented the Quaid with a casket made of silver and a pouch with Rupees.

Seth Umer Maachiswala belonged to Dhoraji. He with Mr Haroon Sooriya and Mr Aziz Danawala formed 'Kathiyawar Memon Students' and organized its conference. He played an important role in the freedom struggle of Pakistan, especially when Quaid in 1940 came to Dhoraji for press fund, he hosted the Quaid. Speaking to a large gathering at Qaisar Bagh where he was representing the Memon Community, he said 'Leader of the Nation! I feel elated to present to you this gift and assure you that the Memon Community like their other Muslim brothers will continue to give you their support in term of money and even their lives. My Memon Community is extremely happy with your achievements. I announce that Memon Community stands shoulder to shoulder with you.'

Quaid-e-Azam thanked the nobles of the Memon Community in the following words:

"I am pleased to see that a business community like the Memon is also taking interest in politics and their step is evidence of the fact that whatever the Muslim League is doing is most appropriate. Today every group stands firmly with Muslim League. No one has ever presented to me a message and purse like this. Whatever I do is for the rights for the Muslims. I get a feeling from the gathering that Muslims agree with the policy of the Muslim League. Muslims are not only supporting the policy of the Muslim League but are also willing to sacrifice their lives and property. We are confident that the way we are following is the right and clear way."

Sir Sikander Hayat, Fazl e Haq and Sir Abdullah Haroon also, spoke on the occasion and thanked the Memon Community for being loyal and donating money to Quaid-e-Azam, and for playing their part in promoting the political philosophy of the Muslim League. Specially Sir Abdullah Haroon who himself belonged to the Community proudly said 'it is my nation who opened this new chapter in Bombay.' After that, Moulana Zafar Ali Khan (1872-1956) read out a eulogy in the honor of the memons and received great applause. Moulana Zafar Ali Khan was a fiery speaker, a bold journalist, great poet of the freedom of the freedom movement and a companion of Quaid-e-Azam. Moulana Zafar Ali Khan in this poem not only expressed his feelings about the Memon Community, but also eluded them to a community, which is blessed by Allah, and in his poem is present

in Baharistan with the title of 'Yateemkhana Kalikat.' He ignited the passion of the Memon Community and other Muslims.

Quaid e Azam was struggling at many fronts at the same time. He was working hard to make Muslim League a popular party among people and he succeeded in doing so to a great extent, but he was aware of the fact that to bring Muslim League's point of view to higher authorities. An English newspaper of high quality was needed because Hindus had virtual control over the press at that time, and voicing of Muslim League's view was getting difficult. Muslim League did not have enough funds to publish a newspaper, therefore Quaid e Azam appealed for collecting funds and stimulated the Muslims around the country, so that an independent press can be formed with their help. It is pertinent to note here that the campaign Quaid e Azam started for the collection of funds and the place he went personally for the purpose, was a Memon-populated area i.e. the state of Kathiawar and Gujrat. A question arises as to why Quaid e Azam chose the Memon populated area in the sub-continent, when Quaid had supporters all over the country.

Quaid e Azam Mohammad Ali Jinnah was not a shallow politician, instead he is considered one of those politicians who are well aware of reaction of every action and who knew the pulse of the nation. If Quaid e Azam had started his campaign in a region where he would not get desired support, it would have had adverse effects on the politics of the sub-continent. After the defeat in 1935, elections that would prove to be a mistake and that would shake the foundations of the Muslim League. Quaid e Azam selected that region because he knew that Memon community was a very small section of the sub-continent's population, but their hearts beat with him and they were ever ready to follow him. Due to his affinity with Memon community, he was confident that he would receive an overwhelming response from them. Its concrete evidence is that he was well received in Rajkot, Gonalad, Dhoraji, Junagarh, Veraval, Vanthali, Mangrol, Manawdar, Bantva, Kutiyana, Ranawow, Poorbandar, Uplata, Jeetpur, and everywhere else Quaid was given a royal reception which endorses his strong relationship with Memon community. In his speech at Jeetpur he explained this relationship in the following words:

"The Memon community of Kathiawar gave me a lot but more money is needed. Now others should also come forward and play their part. I have no doubt that if I lived in Kathiawar for a month, I would be able to generate funds in millions."

During his visit, he collected funds of Ru-

pees 50,000, which was almost all given by the Memon community. He was also able to generate funds from Ahmedabad, Surat, Bombay and Africa amounting to Rupees 2, 50,000. It is not wrong to say Gujrati speakers and Memon community gave that almost whole press fund. The fund from Memon community is an example of their exalted love for their leader, which is still unparalleled in the history of the freedom.

The Memon community was well aware of the fact that any formula pertaining to the division of the sub-continent that would incorporate Kathiawar, Gujrat, and Bombay in the Islamic state would not be acceptable as the Muslims in those states were not more than 15%. In addition, these places were geographically close to Hindu dominated areas though, the Memon community was still supporting the Muslim League, and the top leadership of the Congress such as Walabh Bhai Patel was watching them closely and was trying to win them on the Congress side, and conspired against Muslims for this purpose. However, the intellectuals of the Memon community countered these machinations. It can be concluded that this was because of the personality of Quaid e Azam. The Memon community considered Quaid e Azam a member of their community, and Quaid too felt the same way towards them, therefore Quaid e Azam and Memon community helped each other strongly. The Quaid e Azam knew that those states would not become a part of the Islamic state, yet he supported and encouraged them on all occasions. During the fund raising campaign for the press he announced in his speech at Jetpur that Memon community should not feel isolated because 90 million Muslims are behind them. He said:

"Kathiawar is a state of that country whose princess is good and promotes justice but their capability of implementation is poor. During our visit to their land it should be made clear to them that the Muslims of Kathiawar are not alone, in case of any act of cruelty on them all Muslims of the sub-continent will not stay silent. Now Muslims will not live like the oppressed as the sun of oppression has set".

The thoughts of Quaid-e-Azam reflect his love and relationship with the Memon Community because Quaid-e-Azam reciprocated their love and respect with equal vehemence. On August 21, 1945, the Viceroy announced the new elections for central and provincial legislative bodies so that the claims of the Congress and Muslim League could be verified. Muslim League was contesting these elections to prove their claim of representing the Muslims of India and to prove the demand of the people for

Pakistan. The Congress tried to defeat the Muslim League to disprove the representative status. Hence, the Congress solidified its contacts with unimportant non-Muslims League groups such as Momins, Ehrari, Shia Conference and Jamiat Ulema-e-Hind. In Punjab Uniset Party, in Sindh G M Syed Group, in Frontier leftists dominated who were the supporters of the Congress and bitterly against the Muslim League. In those circumstances, it was necessary for Quaid-e-Azam to monitor the elections in the sub-continent himself. Therefore, it was impossible for him to organize the public opinion in his own constituency. The Congress tried to defeat and deprived the Quaid of representing his constituency so that he could not claim the leadership of Muslims. Because the voters of his own constituency will have rejected him, so he will have no moral grounds left to claim the leadership of Muslim nation. Under those conditions, the elections of 1945 proved to be a formidable challenge for Quaid-e-Azam. On the one hand, he had to bring his party success; on the other hand, he had to win himself. Since 1909, Quaid had winning without contest. In Bombay, Muslims had three seats for the first five years, and two for the next two years. In 1945 elections, Muslims had two seats. As usual, for one seat, Quaid was contesting and for the other an important leader of Memon Community Ahmed E H Jaffer was given the ticket. The Congress by a scheme brought the President of All India Shia Committee Hussain Lalji to contest with Quaid-e-Azam. Quaid due to important engagements was not able to concentrate on elections. A crusader of Baluchistan Freedom Movement Fazal Ahmed Ghazi noted the situation as an activist of Quaid in the following words:

“Narrating an incident of elections Ghazi sahib (Fazal Ahmed Ghazi) told that he had gone to Bombay for Quaid’s work. The constituency of Bombay from where the Quaid was contesting, Congress and Jamiat Ulema Hind brought Hussain Bhai Lalji for competition. One day Quaid said that he would come there on the day of elections as Frontier needed me most. We said that your election is vital for the movement therefore, your stay in Bombay is important. He said that my strength lies in ‘you’ the youth. He asked us to go to voters and explain to them what Pakistan is. What loss the Muslims would have to face with India united. He left for Peshawar after giving us instructions and we started working in his constituency.”

The peculiarity of the elections in British rule was that only those people had a right to vote who had certain property. The poor Muslims who gathered under the flag of Muslim League were not allowed to vote.

Memon Community was a prosperous community of Bombay and their majority had the right to vote. They had particular affinity with Quaid so they passionately supported him. Memon Community was very active during the elections. In that era, following Memon notables held position in Muslim League at provincial level.

**Noor Mohammad Ahmed**

Secretary, 1940-43

**Noor Mohammad Ahmed**

Treasurer, 1943-45

**Yousuf Maldina**

Secretary, 1945

**Abu Bakar Abdul Rehman**

Treasurer, 1939-43

**Noor Mohammad Ahmed** popularly known as **Haji Noor Mohammad Urswala** (1928-1996) created passion while working in C Ward as representative of the Federation. On the day of elections, he performed his duties at the polling station of Anjuman Islamic High School whole day along with Khatri Ismail Ibrahim Chundrigar and other influential leaders of the Muslim League.

Other Memon leaders with toil and hard work of day and night maintained communication with voters, because according to law Memon voters were in majority in that constituency. Even Memon women also played a vital role along with men for the victory of Quaid.

**S Maqsood Hasan writes:**

“Similarly when Quaid became a candidate for the central assembly in a constituency in Bombay, Muslim female students gave their valuable services and till his victory worked very hard along with Muslim men and women. Ms Ansa Gul Bano Hussain, Ms Meher Bano Vishram (Memon), Ms Fatima Bai (Memon), Ms Zeenat Bai (Memon) are among other prominent names who from election campaign till vote count struggled and worked very hard. Due to their toil and hard work Quaid-e-Azam won with overwhelming majority.”

Independent candidate Hussain Lalji, who was supported by Congress and Hindu benefactors, was contesting from both the seats. In the second constituency, he was contesting with Ahmed E H Jaffery. He belonged to Memon Community and he had close association with Quaid-e-Azam. When Hussain Lalji was sure of his defeat, he manipulated a conspiracy and hypocrisy. Ahmed E H Jaffery unearthed the conspiracy and said,

“In 1945 elections, there were two seats in Bombay. From one seat, Quaid was contesting and from the other I was given the ticket. As usual, Hussain Lalji independently contested from both the seat with the support of Congress and Hindus. The sent me a message: withdraw or take 5 to 10 lac

rupees if I you want to. However, I refused. The purpose was if withdrew from that seat, Quaid would be compelled to give the ticket of Muslim League to Hussain Lalji, and Lalji would contest independently.”

Ahmed E H Jaffer (1909-1990) belonged to the state of Kutch and his ancestors had settled in Bombay for trade. Usually Memon Community was considered as worshippers of wealth. Nevertheless, the situation and historical facts denied that. It was proven by the fact that refused bribe amounting to Rs 5 to 10 lac Rupees by Ahmed Jaffer equals to billions of Rupees today. When Hussain Lalji saw his scheme failing, he negotiated with the Quaid about which Ahmed Jaffer writes:

“One day the Quaid called me and said that look Ahmed, Hussain Bhai is so greedy and shameless person. He came to me and said that Mr Jinnah I should ask you (Ahmed Jaffer) to withdraw in my favor, and in return, I would withdraw in your favor so that you (Quaid) could be elected without competition. Quaid told Hussain Lalji that he was ready to waste one seat of Muslim League for the sake of winning without competition. Quaid scolded him and told him clearly to get out. This incident increased his respect in my eyes. He never compromised on the benefit of Muslim League.”

The whole sub-continent was focusing on the elections of this constituency: pen of Hindu press, lockers of Hindu businesspersons, and the politics of Congress were fully supporting Hussain Lalji. It created a fake environment of competition. The notables of Muslim League were also engaged in the practical field. The notables included Raja Sahib Mehmoodabad, I.I. Chandigarh, Ahmed Jaffer, Haji Noor Mohammad Urswala, Habib Ibrahim Rehmatullah were running the election campaign in Quaid’s absence (Quaid was visiting Frontier). Memon Community was wholeheartedly working with these notables of Bombay. Hussain Lalji could sense his defeat. Conspirators became active again and conspired to change the election results. Mukhtar Zimm writes ‘One day before elections, supporters of Lalji got a rumor published in evening dailies that Sir Aga Khan instructed the Ismaili sect to vote for Lalji. It was an unethical act yet dangerous. Sir Aga Khan was living in Delhi those days. Mr Habib Ibrahim Rehmatullah (he was close associate and supporter of Quaid) immediately contacted Sir Aga Khan on the phone. Sir Aga Khan not only denied that but also appealed to his Ismaili sect to vote for Quaid. The statement of Sir Aga Khan was immediately published in a pamphlet by muslim students and distributed it amongst the voters on the

day of polling.’

All conspiracies failed and Quaid-e-Azam won gloriously. On the other seat, Laljee got a humiliating defeat in the hands of Ahmed Jaffer. On both the seats, Laljee had his bail lost. About the election competition, A A Rauf says:

“It wasn’t a competition. It was a competition between a rat and a monster but Laljee was playing his every card. Nationalist newspapers were publishing his biography and his big photographs and were projecting him as a biggest protector of the interests of Shias. However, result? He got only 127 votes and had his bail cancelled. Lalji faced the same humiliation in the southern division of Bombay where he was contesting against Ahmed Jaffer.’

All India Muslim League not only won those two seats but also had 30 seats reserved out of 102 in the central assembly. It was the first example in the constitutional history where any party grabbed 100 per cent seats. In Mr Liaquat Ali Khan’s, view who was General Secretary of All India Muslim League it was the most glorious victory of a political part in any country, in any era.

A disciple of founder of Khaaksar Tehreek Rafiq Sabir attacked Quaid-e-Azam on July 26, 1943. The accused wanted to kill Quaid-e-Azam, but fate did not. The Memon Community was grieved by this incident, but when Quaid-e-Azam recovered The Memon Trade Association Bombay, celebrated his well-being by organizing an event in his honor.

This event was held in Bombay on October 14, 1943, in which the Memon Community expressed unity with Quaid-e-Azam. Quaid addressing the gathering said:

“I don’t want to go into the details of the attack, because the case is subjudiced in the court. However, I would like to tell you that the threats or attacks on him cannot change his faith. Swords of killers cannot resolve the problems we are facing. This reality is the reiteration of the fact which was announced by Quran 1300 years ago, which should be the foundation of every muslim’s faith and action i.e. ‘AL Akarah fidding.’ ”

The reception by Memon Board of Traders was the evidence of their devotion to Quaid. The reception was attended by Memon Community and showed confidence in the manifesto of Muslim League.

Memon Chamber of Commerce was an economic platform whose basic purpose was to protect the interests of its members. However, the platform had special link with Quaid-e-Azam and he too carried love for it. The members of Memon Chamber of Commerce were always ready to sacrifice for Quaid-e-Azam. On 1945-46

elections, the funds given by the Chamber in particular were appreciable. After the central elections, Sardar Bhai Patel issued a statement from Ahmedabad challenging Muslim League that there was limited number of voters in the central assembly therefore Muslim League could not claim to be the sole representative party of Muslims. For legislation, we are presenting Muslim candidates and will be putting up great opposition to Muslim League. Muslim League accepted the challenge wholeheartedly. In response to the challenge given by Sardar Bhai Patel, Muslim Chamber of Commerce Bombay invited Quaid-e-Azam to its meeting and gave one lac twenty-seven thousand rupees to him. Quaid-e-Azam replied, “Sir, you have shown full confidence in Muslim League and Pakistan with this donation of one lac twenty-seven thousand rupees. I am immensely pleased by your passion.”

The patronage and love of Quaid-e-Azam for Memon Chamber of Commerce formed a political forum. Therefore, Quaid-e-Azam devised his strategy, particularly when they were approaching the goal of Pakistan, on this platform. Addressing a gathering of Memon Chamber of Commerce on March 27, 1947 Quaid said ‘I firmly believe that these two nations will live in Pakistan together like friends and Hindus and Muslims living in Pakistan and India will tell the world that India is only for Indians.’

I am pondering over a number of educational, economic and social progress plans. I think there is no other way for Muslim traders but to create economic organization at any cost so that Muslims can patronize adventures like Tata industry. They should also open industrial and educational institutions for the welfare of Muslims. We need to organize our nation. Other nations might call it competition or see this organization as a sectarian step. These nations have been living for centuries and will continue to live in future too.

On 22 December 1946, the Memon Community of Karachi arranged a reception in the honor of Quaid e Azam in which Quaid e Azam said ‘I feel immensely pleased to be invited to a reception given by the Memon community of trade community. I know that Memon is a brave community. This intellectual community has encouraged me sincerely and clearly in the planning of Pakistan. I feel looking at posters around me that you people have made a lot of progress rapidly. I also have a feeling that you have adopted the principle of Lahore Declaration before it is passed.’

After that Quaid e Azam suggested to Memon community to come over to Pakistan’s place Sindh to settle down. He said:

“I would like to say a few words to your

community. The real people of Sindh like you have spread in and outside India and have earned prestige. However, you have forgotten your homes and I fear that your irresponsibility towards your home will dry up the roots. The doors of vast fields are open to you. The Sukkur barrage and its connected canal need your attention. To bring prosperity to you and your generations to come, and for your economic autonomy the vast plains here are waiting for you. Therefore, in short my suggestion to those who have left their homes is to come back. Hopefully every rich Memon would follow my advice.”

Quaid e Azam’s advice to Memon community, to come back, showed that he had deep insight into their history. He knew that Memon community’s natural relationship is connected to this area; therefore, he invited them to settle down in their homeland. The researcher in his research has concluded that Memon community was the only community of sub-continent, which was personally invited by Quaid e Azam to help Pakistan’s economy grow. I have no other incident in my knowledge in which Quaid e Azam made a direct invitation to any other community to come to Pakistan. It was his deep love for Memon community that made him do so. In response, the Memon community migrated to Pakistan and played their role in establishing strong economy in Pakistan.

Quaid-e-Azam had special relations with the intellectuals of the Memon community. He not only used to take advice from them but also enjoyed cordial family terms with them. Be it sir Abdullah Haroon from Sindh, Usman Eisa Bhai Advocate from Rajkot, Sir Adamjee, Ahmed E H Jaffer, Quaid e Azam had direct relations with them. He always took advice from them on every matter. In this connection Quaid e Azam had special relations with Sir Adamjee. The struggle and sacrifices made by Sir Adamjee are important enough to be written in golden words in history. In addition, he had exemplary relations with Sir Abdullah Haroon and other intellectuals. Quaid e Azam discussed every matter with them and took valuable advice from them. He followed their advice after thorough discussions. Highlighting this aspect E H Jaffer narrates an incident from his life.

“On the occasion of my sister’s wedding I made a special request to Quaid e Azam to come over which he accepted. On the decided date Quaid e Azam arrived at sharp 5 o’ clock. Liaquat Ali Khan, Raja Ghazanfar Ali Khan with other cabinet members were also present. I had not invited more than 60 to 70 people as per Quaid e Azam’s instruction. Next day Quaid e Azam reached the

party with Ms Fatima Jinnah at sharp 7 o' clock. At that time, no guest had arrived except the family members. Quaid e Azam on his arrival met everyone gladly and left at 7:30. Usually people arrive late in parties. Photographer had not arrived too. I apologized for it. He said, 'what happened? We can take the photographs when you come to my home'".

Quaid e Azam usually avoided personal parties but it was his immense love for Memon community that he not only would accept the invitations but also felt elated. This shows there was a special affinity between him and the community.

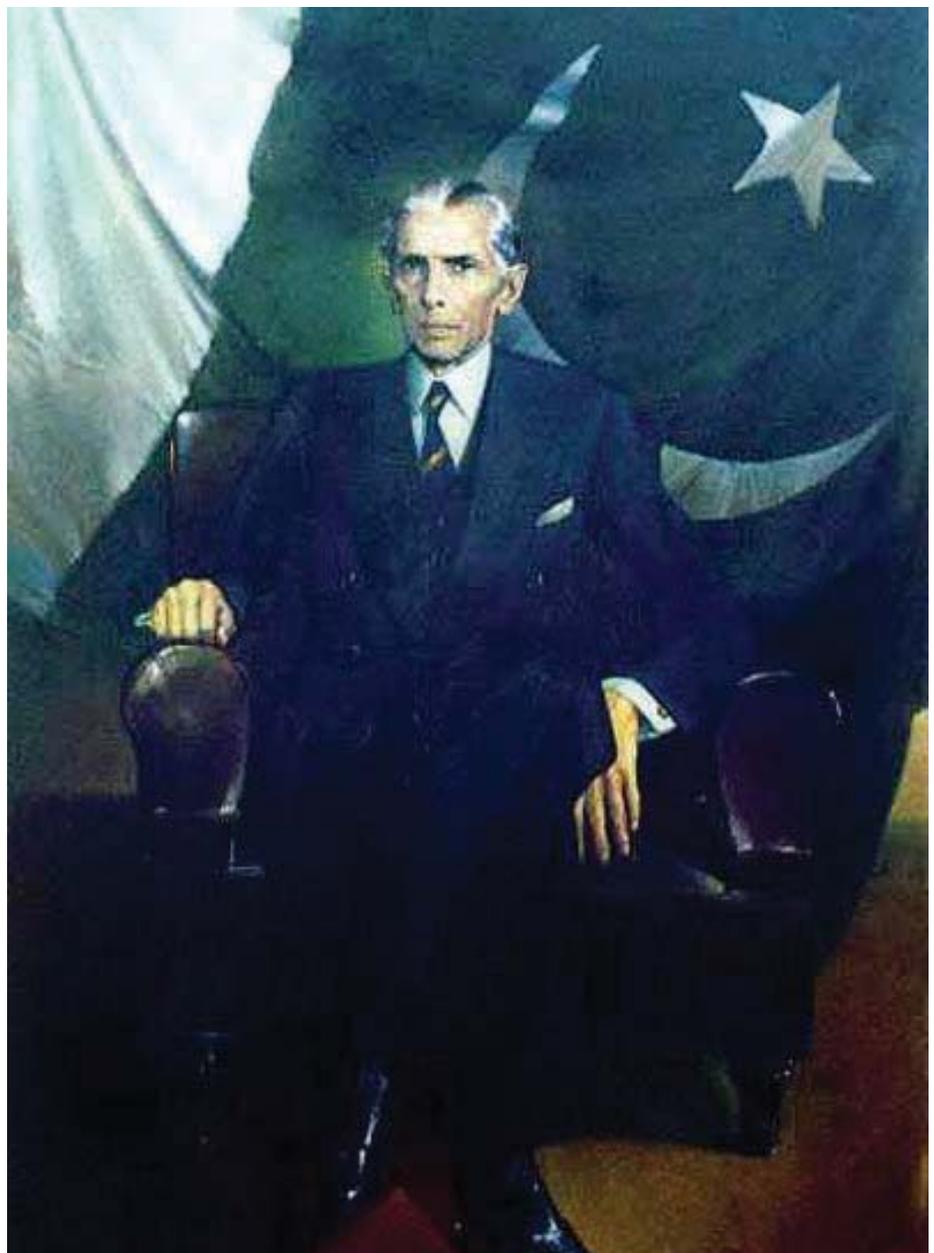
The foundation of Quaid e Azam's relationship with the Memon community stood on common creed, common language, common culture, common interests and common objectives. Hence Memon community considered Quaid e Azam a member of the community, Quaid e Azam considered Memon community his own community, and no other community was fortunate enough to get this honor.

### **Conclusion:**

Quaid-e-Azam Mohammad Ali Jinnah was a great leader of South Asia who knew well how to change the currents of history. Muslims of every region of South Asia were spellbound in his love. They took every word from his mouth as a command. The nobles of Memon Community had the honor of being with him not only in political matters, but also had a say in his family matters. It is pertinent to mention that the places where Memon Community was settled, they were independent states and they could not become a part of an independent Islamic state, because Muslim population was no more that 15 per cent. Nevertheless, this community rendered its due of their relationship and sacrificed their lives and money for him. Memon Community was considered a prosperous community of South Asia. Their standard of living was very high, and the states where they were settled were monetarily content and prosperous e.g. the total population of Bhawalnagar was 6, 18,429. There were 92% hindus and 8% Muslims and the total area of the state was 2,961 square miles and revenue was Rs. 1, 36, 69, 571 per annum.

Jamnagar consisted of 5 lac 4 thousand and six people and annual revenue was 98 lac Rupees and the area was 3, 791 square miles. The state used to pay tax amounting to Rs. 1 lac 20 thousand 93. Its prince was given an honor of 21 cannon fire.

Rajkot had the population of one lac and thirty thousand and it was spread on 283 square miles of area. Its annual revenue was 15 lac and its prince was given



an honor of 9 cannon fire.

Urinder consisted of 1, 46, 648 people; it covered an area of 643 square miles and the annual revenue was approximately Rs. 33 lac and 58 thousand and its prince was given an honor of 13 cannon fire.

Gondal was the best example of a welfare state. The prince of Gondal was the richest prince in Kathiyawar. Education was the responsibility of the government. Its women were also educated and had awareness. It had 2, 67, 051 people out of which there were 18% Muslims and was spread over 1180 square miles and had the annual income of Rs. 60 lac. The prince was given an honor of 11 cannon fire.

The specialty of Morby was that it had its own personal railway tracks, which were 133 miles long and a separate tram service. 60% people had the facility of post office. There were 20 GPOs. 40%

people had the facility of telephone. The population of the state was 1, 41,817 and was spread on 1, 072 square miles, and annual revenue was Rs. 81 lac, 29 thousand, 66. Its prince was given an honor of 11 cannon fire.

These examples amply prove that these states were prosperous and their citizens were living, contented and peaceful lives. However, the role they played in the Pakistan Movement was appreciable in respect to their amiable relationship with the Quaid. This is the point in history, which has been hidden from researchers. It is necessary to spread awareness among new generation about the achievements of the Memon Community so that patriotism can be kindled in their hearts and they can be proud of their ancestors' glorious achievements.

www.barakaoil.com



Your Wellness Partner



Recognized internationally in more than 30 countries. Leveraging on the rich Sri Lankan herbal heritage with time tested herb - **Black Seed**

Healthcare You Can Trust



Manufactured by: **Bio Extracts (Pvt) Ltd**  
#11A, Milepost Avenue, Colombo 3, Sri Lanka.  
Tel: +94 11 4656800 Fax: +94 11 2635860  
E-mail: bioext@slt.lk Web: www.barakaoil.com

# Computer–User Interface

A computer interface is the point of contact between a person and an electronic computer. Today’s interfaces include a keyboard, mouse, and display screen. Computer user interfaces developed through three distinct stages, which can be identified as batch processing, interactive computing, and the graphical user interface.

Early computing machines used punch cards as a method to input instructions to be calculated. Punch-card technology was used during the first half of the twentieth century for business machines and it was applied to early computers. The ENIAC (electronic numerical integrator and computer), developed between 1943 and 1945 at the Moore School of Electrical Engineering at the University of Pennsylvania, used punch card technology and was the first electronic computer. Human operators supplied instructions to the ENIAC on punched cards and then waited for the results. For the following two decades, punch cards were the main input devices for computer–user interfaces. In the postwar era, new types of interactive computer user interfaces were invented. The Technologies required to enable people to interactively operate a computer were first developed in American government-funded projects, such as the SAGE (semi-automatic ground environment) air defense system, based on MIT’s Whirlwind Computer. Project SAGE introduced magnetic core memory as a method of information storage to replace punched cards. Additionally, SAGE designers wrote software to run the computer’s CRT (cathode-ray tube) that displayed information to human operators. The system converted radar information into pictures generated on the CRT and operators could select information by pointing to a computer-generated target with a light pen. This type of interactive interface was further advanced by Ivan Sutherland’s Sketchpad project. In 1962, Sketchpad introduced the concept of computer graphics by enabling an operator to create sophisticated visual models on a display screen that resembled a television set. Operators created models by putting information into the computer with a light pen and keyboard. Computer-generated drawings were immediately updated on the screen as different commands were selected.

Sketchpad was part of a new movement that examined how users interacted with computers. “Human–computer interac-

tion” (HCI) is a term used to describe the psychology of how people interact and use computers. HCI combines computer science, psychology and ergonomics to create software to be used as part of the computer–user interface. The study of HCI has led to the development of computer systems that are easier to use. Ergonomics, or human factors, is the study of applying psychology to interface design to make computers easier to operate and understand. As computers became more interactive, the ergonomic features of interface design advanced to the point at which average people could easily operate them. A pioneer in developing interactive computing was Douglas C. Engelbart. While working at the Stanford Research Laboratory in the 1960s, Engelbart created many of the tools that are commonly used with today’s personal computers, including the mouse, graphical interfaces, hypertext, multiple windows, and teleconferencing.

Engelbart’s system, the “augment system,” replaced the light pen with a mouse. The original mouse was a small input device in the shape of a box with hidden wheels. As the mouse rolled on a flat surface the wheels signaled a cursor or symbol displayed on the computer screen. Engelbart’s augment system interactively displayed text, graphics, and video images. Computer commands were input through a keyboard, mouse, and five-finger keyset. In December 1968, Engelbart and his team demonstrated his vision of interactive computing at the Association for Computer Machinery/Institute of Electrical Engineers Fall Joint Computer Conference in San Francisco. Sitting in the audience was a young computer scientist named Alan Kay.

In the early 1970s, Kay (along with members of Engelbart’s team) joined the newly established Xerox Palo Alto Research Center (PARC). The PARC researchers developed the hardware and software necessary for the next generation of computer–user interfaces, which included pictures, windows, and menus. At Xerox PARC, researchers designed and built a new computer system called the Alto, which had enough power to drive a full-screen graphical image. The Alto used bitmap technology that created a one-to-one correspondence between the picture elements on the screen and the bits in the computer’s memory. Bitmapping enables users to scale letters and mix text and graphics together

on a display screen. The Alto’s text-editing software added a new feature called “what you see is what you get” (WYSIWYG). Images displayed on the screen visually resembled the computer-generated information output on a printed page. These new technological developments enabled PARC researchers to invent the WIMP interface. WIMP interfaces incorporate windows, icons, a mouse, and pull-down menus into a visual interface design. Kay and his team further enhanced the WIMP design by transforming it into the graphical user interface (GUI). GUIs enable computer users to execute commands by pointing and clicking on icons. The icons displayed on the screen resemble familiar office objects such as file folders, file cabinets, and in-mail and out-mail baskets. Objects displayed on the screen are manipulated with a mouse and the screen’s work area metaphorically represents a desktop. PARC’s GUI added the desktop metaphor to computer–user interfaces.

In 1979, after seeing a demonstration of the Xerox PARC technology, Steve Jobs saw the possibility of using graphical interfaces to make computers more “user-friendly.” He applied PARC technology to the Macintosh and it became the first commercially successful GUI. In 1984, Apple advertised the Macintosh as a “userfriendly” system that easily enabled average people to operate a computer. The Macintosh also popularized the desktop metaphor developed at PARC. Following the success of the Macintosh interface, a number of different companies introduced graphical and WIMP-styled interfaces, including International Business Machines (IBM), Digital Research, and Commodore. However, the most successful GUI was Microsoft Windows, which still dominates the interface marketplace. Currently, GUIs have become the most popular method of computer–user interaction. Today’s graphical interfaces support additional multimedia features, such as streaming audio and video. In GUI design, every new software feature introduces more icons into the process of computer–user interaction. Presently, the large vocabulary of icons used in GUI design is difficult for users to remember, which creates a complexity problem. As GUIs become more complex, interface designers are adding voice recognition and intelligent agent technologies to make computer user interfaces even easier to operate.

# Four things you probably never Knew your mobile phone could do!

There are a few things that can be done in times of grave emergencies. Your mobile phone can actually be a life saver or an emergency tool for survival. Check out the things that you can do with it:

## FIRST Emergency

The Emergency Number worldwide for all Mobile Phones is 112. If you find yourself out of the coverage area of your mobile network and there is an emergency, dial 112 and your mobile will search any existing network in your area to establish the emergency number for you, and interestingly this number 112 can be dialled even if the keypad is locked. This works on all phones worldwide and is free. It is the equivalent of 000.

## SECOND

Have you locked your keys in the car?

Does your car have remote keyless entry? This may come in handy someday. Good reason to own a cell phone:

If you lock your keys in the car and the spare keys are at home, call someone at home on their mobile phone from your cell phone.

Hold your cell phone about a foot from your car door and have the person at your home press the unlock button, holding it near the mobile phone on their end.

Your car will unlock. Saves someone from having to drive your keys to you. Distance is no object. You could be thousands of miles away, and if you can reach someone who has the other 'remote' for your car, you can unlock the doors (or the trunk).

**Editor's Note:** I didn't believe this when I heard about it! I rang my daughter in Sydney from Perth when we went on holiday. She had the spare car key. We tried it out and it unlocked our car over a mobile phone!

## THIRD

### Hidden Battery Power

To activate, press the keys \*3370# (remember the asterisk). Do this when the phone is almost dead. Your mobile will restart in a special way with this new reserve and the instrument will show a 50% increase in battery life. This reserve will get re charged when you charge your mobile next time.

This secret is in the fine print in most



phone manuals. Most people however skip this information without realizing.

## FOURTH

### How to disable a STOLEN mobile phone?

To check your Mobile phone's serial number, key in the following digits on your phone: \* # 0 6 # Ensure you put an asterisk BEFORE the #06# sequence.

A 15 digit code will appear on the screen. This number is unique to your handset. Write it down and keep it somewhere safe. If your phone ever get stolen, you can phone your service provider and give them this code. They will then be able to block your handset so even if the thief changes the SIM card, your phone will be totally useless.

You probably won't get your phone back, but at least you know that whoever stole it can't use/sell it either. If everybody done this, there would be no point in people stealing mobile phones..

This secret is also in the fine print of most mobile phone manuals. It was created for

the very purpose of trying to prevent phones from being stolen.

### Also -ATM PIN Number Reversal - Good to Know !!

If you should ever be forced by a robber to withdraw money from an ATM machine, you can notify the police by entering your PIN # in reverse. For example, if your pin number is 1234, then you would put in 4321. The ATM system recognizes your PIN number is backwards from the ATM card you placed in the machine. The machine will still give you the money you requested, but unknown to the robber, the police will be immediately dispatched to the location.

All ATM's carry this emergency sequencer by law.

This information was recently broadcast on by Crime Stoppers however it is seldom used because people just don't know about it.

Please pass this along to everyone.

This is the kind of information people don't mind receiving, so pass it on to your family and friends.

# Champion neon<sup>®</sup>

*The sign that shines forever*

**NEON  
SIGNS**

**LED  
SIGNS**

**ROOFTOP  
SIGNS**

**ENGRAVING  
SIGNS**

**TRI-VISION  
SIGNS**

**METALLIC  
SIGNS**

**VEHICLE  
GRAPHICS**

**FLEXFACE  
SIGNS**

**DIGITAL  
PRINTS**

**Total Signage Solutions  
Under One Roof !**

Head office: P.O. Box 60288, Dubai, UAE | T: +971 4 2856595 | E: info@champion-neon.com

[www.champion-neon.com](http://www.champion-neon.com)

# Are Plastic Bags Harming the Environment?

“Paper or plastic?” Nearly every time someone buys groceries, he or she is asked this question. The answer is not as easy as it may seem. According to environmentalists, plastic bags and paper bags both have drawbacks.

Plastic bags are everywhere. According to the Virginia-based American Plastics Council, 80 percent of groceries are packed in plastic bags.

“The numbers are absolutely staggering,” said Vincent Cobb, a businessperson from Chicago who launched reusablebags.com. He notes that consumers use between 500 billion and 1 trillion plastic bags per year worldwide.

Plastic bags can be found in landfills, stuck on trees, and floating in the ocean.

What is the effect of all of these bags? Some experts say that they harm the environment. Plastic bags can take hundreds of years to break down. As they break down, they release poisonous materials into the water and soil.

Plastic bags in the ocean can choke and

strangle wildlife. Endangered sea turtles eat the bags and often choke on them—probably because the bags look like jellyfish, the main food of many sea turtles.

In fact, floating plastic bags have been spotted as far north as the Arctic Ocean to as far south as the southern end of South America. One expert predicts that within ten years, plastic bags will wash up in Antarctica!

Despite these negative effects, plastic bags do have some advantages.

“Plastic grocery bags are some of the most reused items around the house,” explained Laurie Kusek of the American Plastics Council.

Plastic bags hold school lunches, line trash cans, and serve as gym bags. These uses decrease plastic bag waste.

According to the Film and Bag Federation, a trade group within the Society of Plastics Industry, paper bags use more energy and create more waste than plastic bags.

Plastic bags require 40 percent less energy to

produce than paper bags and cause 70 percent less air pollution, the group explained. Plus, plastic bags release as much as 94 percent less waste into the water.

Paper bags do, however, break down more quickly than plastic bags. They also don’t strangle wildlife.

What, then, should people do?

While some experts have argued for placing a tax on plastic bags, others worry that the tax would cause people who make plastic bags to lose jobs. Some people also worry that making plastic bags more expensive (through taxes) would increase landfill waste because stores would start using paper bags again.

Another possible solution would be to use biodegradable plastic bags, a technology that has recently improved. “Biodegradable” means that the bags naturally break down, like, for example, a banana peel does when you leave it outside. Perhaps the simplest solution for now, however, is to pack groceries in reusable bags, such as cloth tote bags.

## Plastic in the Home

No material has ever changed the appearance of the home as much as plastics have done and it is not only appearance but their resistance to wear and their easy-care characteristics which have altered everyone’s way of domestic life. The word, which derives from the Greek *plastikos*, meaning ‘that which may be moulded, describes their quality of being easily shaped to any required form. The development of plastics took place rapidly in the years since 1920. In the modern home a very wide range of plastics is in use for a great variety of purposes. Three types which particularly serve domestic needs are polyvinylchloride (PVC), polyethylene and polystyrene and each of these may be found in different forms which meet different needs. For example, PVC (often called simply vinyl) may be manufactured to be rigid or flexible, thin or thick, transparent or opaque. The rigid type is suited to the making of structural parts such as piping and guttering; it is also used for making gramophone discs. Vinyl floor tiles or soles for footwear are manufactured from a more flexible version. A softer type is used for a wide range of

goods from furnishing fabrics and garments to wallpaper and hosepipes. Transparent PVC provides the wrapping film used for a multitude of purposes in the kitchen.

There are two chief types of polyethylene—more commonly known as polythene. An early type was produced as long ago as the 1930s, when it was manufactured into sheets of fairly heavy wrapping material. High density polythene was developed in the 1950s. This is heavier and more rigid and has proved most suitable for making a range of useful containers such as buckets, large bowls and dustbins.

Polystyrene appears in three chief forms in the home. There is the toughened type which lines refrigerators, the clear but strong and rigid type made into moulded containers for eggs, butter, salads etc. and expanded polystyrene, which is a lightweight foam ideal for a broad range of goods from moulded packaging to ceiling tiles.

A more recent development is the use of glass fibre as a reinforcement for plastic. Polyester is ideal for this purpose and this combination of materials has made the use of plastics possible for heavy, structural parts

of a house as well as for articles such as water tanks.

Apart from all these widely used plastics there are others of particular assistance in the kitchen. The development of non-stick cookware has been made possible by the use of polytetrafluorethylene, generally abbreviated to PTFE, which is inert to a wide range of chemicals and is also resistant to sunlight and to moisture. Polypropylene is a rigid thermoplastic which is highly resistant to liquids and solvents, so is used extensively for kitchenware of all kinds as well as garden equipment such as wheelbarrows. Elsewhere in the house melamine resins are made into unbreakable tableware and phenolic resins into electrical fittings. Carpets are backed with polyurethane foam. Lastly there is the extensive range of synthetic textiles manufactured into garments and furnishings fabrics, dating from the first production of nylon by Du Pont of America in 1938, after eleven years of research costing \$27 million, to the later numerous varieties of polyester and acrylic fibres marketed under the plethora of different trade names adopted by their countries of manufacture.

# Cancer treatment is about making money....

The article below is absolutely 100% true and as a doctor I have been telling people this for 15 years now. No one wants to listen. Folks need to wake up. Cancer treatment is about making money. It is a 120 billion dollar a year industry in the United States alone and estimated to be a 600 billion dollar a year industry worldwide. A successful cancer case according to the American Cancer Society and the American College of Oncology and Hematology means that the person survives for 5 years. Both the American Cancer Society and the American College of Oncology and Hematology admit that a person is likely to survive cancer for 7 to 10 years even if they do absolutely NOTHING. Of course, only the doctors get those magazines - not you, the cancer patient.

Alternative medicine's track record of curing cancer is 10 times higher than that of conventional medicine. Note that I say CURE.

Remember another thing. A TUMOR is just a symptom. It is not the cause of cancer. Science is cause and effect. Remove the cause and the effect disappears. I am in my third battle with cancer right now. I have not done any chemotherapy or radiation or surgery for any of my bouts with cancer. I survived leukemia, I survived Non Hodgkins Lymphoma and now I have Glioblastoma which is supposedly an incurable form of brain cancer. I was given two months to live 5 months ago. I have been using Chinese herbs, high doses of vitamin C, acupuncture, chiropractic, homeopathy and nutritional changes. Yes, at first it got worse. It had metastasized to my lymph nodes, my lungs and my bones. As of this week, I am happy to say that there is no evidence now of any cancer in my lymph system or my bones. I had 6 tumors in my lungs, now there are only two. The tumors in my brain have shrunken tremendously. I never did any of their chemo, radiation or surgery. Here is a very interesting statistic that you can only have access to by being a doctor. Every year more than 1,000 doctors oncologists (cancer doctors) are

diagnosed with cancer. Less than 10% of them choose to do the treatment that they have been giving to their patients. Sort of like the fact that less than 25% of all pediatricians vaccinate their own children because of the fact that the risk of sudden death or serious side effects from the vaccination is higher than the risk of catching the disease one is being vaccinated for. This is not bullshit people - it is truth. Medicine is about money, not about your health and the system traps people, especially the elderly, disabled and poor into a deadly treatment regime that puts them in an early grave. Meanwhile, all the jet set billionaires are flying off to Europe and paying big bucks for alternative treatments and getting cured.

Does alternative medicine work all the time? No. Of course not. Nothing works all the time. But there is a reason for that. You don't die until it's your time to die. Nothing can make you live longer than that time. However quality of life comes into play. Those cancer patients who use alternative therapies for their cancer, yet still die from the illness, suffer a much higher quality of life. They die able to spend time with their families and even recognize their family members. They don't become emaciated like those who do chemotherapy or radiation do and rarely is a person who goes under the treatment of chemotherapy able to recognize anyone for the last few days of their lives. Their bodies become ravaged to the point that you can't even recognize them either. They suffer at a much much higher rate and they have one let down after another as doctors tell them, ahhh - it's looking good, only to tell them on the next visit it's looking worse, you need more chemo and radiation.

What is criminal about this is that YOUR DOCTORS KNOW THIS SHIT.

I took an oath as a physician. I have always followed it. That has certainly not made me successful financially as a doctor because I have consistently refused to go along with conventional medicine's bullshit.

Read the message below carefully. It

may indeed make a difference in your life.

**AFTER YEARS OF TELLING PEOPLE CHEMOTHERAPY IS THE ONLY WAY TO TRY ("TRY", BEING THE KEY WORD) TO ELIMINATE CANCER, JOHNS HOPKINS IS FINALLY STARTING TO TELL YOU THERE IS AN ALTERNATIVE WAY.**

Cancer Update from Johns Hopkins :

1. Every person has cancer cells in the body. These cancer cells do not show up in the standard tests until they have multiplied to a few billion. When doctors tell cancer patients that there are no more cancer cells in their bodies after treatment, it just means the tests are unable to detect the cancer cells because they have not reached the detectable size.
2. Cancer cells occur between 6 to more than 10 times in a person's lifetime. When the person's immune system is strong the cancer cells will be destroyed and prevented from multiplying and forming tumors.
3. When a person has cancer it indicates the person has nutritional deficiencies. These could be due to genetic, but also to environmental, food and lifestyle factors.
4. To overcome the multiple nutritional deficiencies, changing diet to eat more adequately and healthy, 4-5 times / day and by including supplements will strengthen the immune system.
5. Chemotherapy involves poisoning the rapidly-growing cancer cells and also destroys rapidly-growing healthy cells in the bone marrow, gastrointestinal tract etc, and can cause organ damage, like liver, kidneys, heart, lungs etc.
6. Radiation while destroying cancer cells also burns, scars and damages healthy cells, tissues and organs.
7. Initial treatment with chemotherapy and radiation will often reduce tumor size. However prolonged use of chemotherapy and radiation do not result in more tumor destruction.
8. When the body has too much toxic burden from chemotherapy and radiation the immune system is either

compromised or destroyed, hence the person can succumb to various kinds of infections and complications.

9. Chemotherapy and radiation can cause cancer cells to mutate and become resistant and difficult to destroy. Surgery can also cause cancer cells to spread to other sites.
10. An effective way to battle cancer is to starve the cancer cells by not feeding it with the foods it needs to multiply.

### Cancer cells feed on:

a. Sugar substitutes like NutraSweet, Equal, Spoonful, etc are made with Aspartame and it is harmful. A better natural substitute would be Manuka honey or molasses, but only in very small amounts. Table salt has a chemical added to make it white in color. Better alternative is Bragg's amino acids or sea salt.

b. Milk causes the body to produce mucus, especially in the gastro-intestinal tract. Cancer feeds on mucus. By cutting off milk and substituting with unsweetened soy milk cancer cells are being starved.

c. Cancer cells thrive in an acid environment. A meat-based diet is acidic and it is best to eat fish, and a little other meat, like chicken. Meat also contains livestock antibiotics, growth hormones and parasites, which are all harmful, especially to people with cancer.

d. A diet made of 80% fresh vegetables and juice, whole grains, seeds, nuts and a little fruits help put the body into an alkaline environment. About 20% can be from cooked food including beans. Fresh vegetable juices provide live enzymes that are easily absorbed and reach down to cellular levels within 15 minutes to nourish and enhance growth of healthy cells. To obtain live enzymes for building healthy cells try and drink fresh vegetable juice (most vegetables including bean sprouts)

and eat some raw vegetables 2 or 3 times a day. Enzymes are destroyed at temperatures of 104 degrees F (40 degrees C).

e. Avoid coffee, tea, and chocolate, which have high caffeine. Green tea is a better alternative and has cancer fighting properties. Water-best to drink purified water, or filtered, to avoid known toxins and heavy metals in tap water. Distilled water is acidic, avoid it. Meat in protein is difficult to digest and requires a lot of digestive enzymes. Undigested meat remaining in intestines becomes putrefied and leads to more toxic buildup.

11. Cancer cell walls have a tough protein covering. By refraining from or eating less meat it frees more enzymes to attack the protein walls of cancer cells and allows the body's killer cells to destroy the cancer cells.

12. Some supplements build up the immune system (IP6, Essiac, anti-oxidants, vitamins, minerals, FAs etc.) to enable the body's own killer cells to destroy cancer cells. Other supplements like vitamin E are known to cause apoptosis, or programmed cell death, the body's normal method of disposing of damaged, unwanted, or unneeded cells.

13. Cancer is a disease of the mind, body, and spirit. A proactive and positive spirit will help the cancer warrior be a survivor. Anger, unforgiveness and bitterness put the body into a stressful and acidic environment. Learn to have a loving and forgiving spirit. Learn to relax and enjoy life.

14. Cancer cells cannot thrive in an oxygenated environment. Exercising daily, and deep breathing help to get more oxygen down to the cellular level. Oxygen therapy is another means employed to destroy cancer cells.

1. No plastic containers in micro.
2. No water bottles in freezer.
3. No plastic wrap in microwave.

Johns Hopkins has recently sent this out in its newsletters. This information is being circulated at Walter Reed Army Medical Center as well. Dioxin chemicals cause cancer, especially breast cancer. Dioxins are highly poisonous to the cells of our bodies. Don't freeze your plastic bottles with water in them as this releases dioxins from the plastic. Recently, Dr Edward Fujimoto, Wellness Program Manager at Castle Hospital, was on a TV program to explain this health hazard. He talked about dioxins and how bad they are for us. He said that we should not be heating our food in the microwave using plastic containers. This especially applies to foods that contain fat. He said that the combination of fat, high heat, and plastics releases dioxin into the food and ultimately into the cells of the body. Instead, he recommends using glass, such as Corning Ware, Pyrex or ceramic containers for heating food. You get the same results, only without the dioxin. So such things as TV dinners, instant ramen and soups, etc., should be removed from the container and heated in something else. Paper isn't bad but you don't know what is in the paper. It's just safer to use tempered glass, Corning Ware, etc. He reminded us that a while ago some of the fast food restaurants moved away from the foam containers to paper. The dioxin problem is one of the reasons.

Also, he pointed out that plastic wrap, such as Saran, is just as dangerous when placed over foods to be cooked in the microwave. As the food is nuked, the high heat causes poisonous toxins to actually melt out of the plastic wrap and drip into the food. Cover food with a paper towel instead.

This is an article that should be sent to anyone important in your life.

# Treating burns

## Egg white

One hopes never to be needing it, but just in case:...

A simple but effective way to treat burns with the help of egg white.

This method is used in the training of firemen.

When sustaining a burn, regardless the degree, the first aid is always placing the injured part under running cold water till the

heat subsides.

And next spread the egg white over the injury.

Someone burned a large part of her hand with boiling water. Despite the pain she held her hand under running water, then took two eggs, parted the yolk from the egg white and slightly beat the egg white and put her hand in it. Her hand was so badly burned that the egg white dried and formed a white film. Later she heard that the egg is a natural collagen.

And during the next hour layer upon layer,

she administered a white layer on her hand.

That afternoon she didn't feel any more pain and the next day there hardly was a red mark to see. She thought she would have an awful scar but to her astonishment after ten days there was no sign of the burn, the skin had its normal colour again!

The burned area had been totally regenerated thanks to the collagen, in reality a placenta full of vitamins. This advice can be useful for everyone. Pls Circulate it!

# Onions



In 1919 when the flu killed 40 million people there was this Doctor that visited the many farmers to see if he could help them combat the flu.

Many of the farmers and their family had contracted it and many died.

The doctor came upon this one farmer and to his surprise, everyone was very healthy. When the doctor asked what the farmer was doing that was different the wife replied that she had placed an unpeeled onion in a dish in the rooms of the home, (probably only two rooms back then). The doctor couldn't believe it and asked if he could have one of the onions and place it under the microscope. She gave him one and when he did this, he did find the flu virus in the onion. It obviously absorbed the bacteria, therefore, keeping the family healthy.

Now, I heard this story from my hairdresser in AZ. She said that several years ago many of her employees were coming down with the flu and so were many of her customers. The next year she placed several bowls with onions around in her shop. To her surprise, none of her staff got sick. It must work.. (And no, she is not in the onion business..)

The moral of the story is, buy some onions and place them in bowls around your home. If you work at a desk, place one or two in your office or under your desk or even on top somewhere. Try it and see what happens. We did it last year and we never got the flu.

If this helps you and your loved ones from getting sick, all the better. If you do get the flu, it just might be a mild case.. Whatever, what have you to lose? Just a few bucks on onions!!!!!!

Now there is a P. S. to this for I sent it to a friend in Oregon who regularly contributes material to me on health issues. She replied with this most interesting experience about onions:

Thanks for the reminder. I don't know about the farmers story.. but, I do know that I contacted pneumonia and needless to say

I was very ill.. I came across an article that said to cut both ends off an onion put one end on a fork and then place the forked end into an empty jar...placing the jar next to the sick patient at night. It said the onion would be black in the morning from the germs.. sure enough it happened just like that.. the onion was a mess and I began to feel better.

Another thing I read in the article was that onions and garlic placed around the room saved many from the black plague years ago. They have powerful antibacterial, antiseptic properties.

**LEFT OVER ONIONS ARE POISONOUS**

I have used an onion which has been left in the fridge, and sometimes I don't use a whole one at one time, so save the other half for later.

Now with this info, I have changed my mind.. will buy smaller onions in the future..

I had the wonderful privilege of touring Mullins Food Products, Makers of mayonnaise.. Mullins is huge, and is owned by 11 brothers and sisters in the Mullins family. My friend, Jeanne, is the CEO.

Questions about food poisoning came up, and I wanted to share what I learned from a chemist.

Our tour guide was named Ed. Ed is a chemistry expert and is involved in developing most of the sauce formula. He's even developed sauce for McDonald's.

Keep in mind that Ed is a food chemistry whiz. During the tour, someone asked if we really needed to worry about mayonnaise. People are always worried that mayonnaise will spoil. Ed's answer will surprise you. Ed said that all commercially- made Mayo is completely safe.

"It doesn't even have to be refrigerated. No harm in refrigerating it, but it's not re-

ally necessary." He explained that the pH in mayonnaise is set at a point that bacteria could not survive in that environment. He then talked about the typical picnic, with the bowl of potato salad sitting on the table and how everyone blames the mayonnaise when someone gets sick.

Ed says that when food poisoning is reported, the first thing officials look for is when the 'victim' last ate ONIONS and where those onions came from (in the potato salad?). Ed says it's not the mayonnaise (as long as it's not homemade Mayo) that spoils; it's probably the onions, and if not the onions, it's the POTATOES.

He explained, onions are a huge magnet for bacteria, especially uncooked onions. You should never plan to keep a portion of a sliced onion. He says it's not even safe if you put it in a zip-lock bag and put it in your refrigerator.

It's already contaminated enough just by being cut open and left out for a bit, that it can be a danger to you; and watch out for those onions you put in your hotdogs at the baseball park or warehouse stores!

Ed says if you take the leftover onion and cook it like crazy you'll probably be okay, but if you slice that leftover onion and put on your sandwich, you're asking for trouble. Both the onions and the moist potato in a potato salad, will attract and grow bacteria quickly.

So, how's that for news? Take it for what you will. I am going to be very careful about my onions from now on.

Please remember it is dangerous to cut onions and try to use it to cook the next day, it becomes highly poisonous for even a single night and creates toxic bacteria which may cause Adverse Stomach infections because of excess bile secretions and even food poisoning.

Please pass it on to all you love and care..



## Every piece of creative work inspires us.

3 decades of legacy

30,000 homes developed

Global presence in 90 countries

Since 3 decades, Memon have established an enviable reputation for commitment and maximising investor returns. Our unique properties in Dubai offer an unparalleled investment opportunity to earn significant returns on your investment. Whether you choose to invest as an individual or as a syndicate, these properties from Memon Investments are certain to help you fulfil your aspirations. Invest in Memon as we are changing the landscape of Dubai by redefining development.

[www.memon.ae](http://www.memon.ae)



Redefining Development

Memon Investments LLC

Toll Free  
800 MEMON(63666)

5E Hamarain Centre, P.O. Box 41950, Dubai, UAE. Tel: +971 4 268 8111, Fax: +971 4 262 6455

# Get Lost!!!

“Dad, how long will it take us to get there?” shouted Abdul as he jumped into the backseat of the family Camry.

“Twenty three minutes, insha Allah,” replied Tariq proudly holding up his new GPS. He continued fidgeting with a few more settings on the device and then ceremoniously attached it to cradle stuck on the windscreen while waiting for the rest of the family to get into the car.

“I’m so excited to see the Islamic fair,” said Zakiya, the youngest of the family, “I hear Zain Bhikha is going to be there. In person!”

“Dad, Zaks is not buckling up! And she wants to sit in the middle as usual!”

“Don’t lie! I am buckling up. Just wanted to see the new GPS thingy dad bought,” Zakiya shouted back.

“Ok, ok. Let’s just read our dua for travelling and move on,” said Tariq calmly, “We all want to get to the show with lots of time to see everything.”

He inched the car out of the driveway and waited for the first set of instructions from the GPS.

“Proceed three hundred meters then turn right,” came the swift instructions in a heavy British accented voice.

Tariq promptly complied with the instruction.

“I wish you would listen to me like that!” laughed his wife Taheera, “You don’t even know him and you obey him, but I have to ask a hundred times before something is done.”

Tariq shot her a quick smile and they both laughed.

“Mum, I hear they’re having a cooking show at 2. We should make it for that!” said Zakiya her eyes lighting up with the prospect of learning some new culinary skills.

“Turn right!” said the familiar British voice.

Tariq promptly turned left. Taheera quickly turned to see if he had made a mistake, but Tariq was calm as he continued on his chosen route.

“Recalculating! Drive 2 kilometres and then turn right” said the GPS.

Tariq continued along the route. A smug smile sealed his lips as he continued playing with his greying beard.

“Turn right!” commanded the GPS and

Tariq promptly swung the car to the left.

Again the GPS cried “Recalculating!” With a calm air he continued ignoring the instructions on the GPS for a while saying nothing until Abdul leaned forward in his seat and complained, “Dad, why aren’t you following the instructions?” We have already been driving for thirty minutes.”

“We gonna miss the cooking show,” chorused Zakiya, “And we not going to have too much time to spend at the show.”

Tariq continued silently until the GPS said for the umpteenth time, “Recalculating!” You could almost hear the irritation in the British accent as she said, “When possible please make a U-turn.”

Taheera fidgeted with the beads on her kaftan for a while, all the time stealing glances at her husband searching for some clue to this strange behaviour. She pulled hard on a bead and it broke off and rolled to the floor.

“Tari,” she said softly, trying very hard to hide her irritation, “If you don’t trust the new machine then just ask at the garage(gas station) like we used to do!”

“Good idea,” replied Tariq still fidgeting with his beard, “There’s one just up ahead.”

He sailed the car into the forecourt despite the GPS insisting he make a U-turn. The attendant slowly approached the car, a large dark stain covering the front of his T-shirt. Tariq rolled down the window and asked him for directions.

“Easy sir! Just go up the hill then turn right. Then you see de Shell garage you turn right. Right, neh! Then you drive about five kilos then you see de place in front of you.” directed the attendant a broad smile filling his face, “Very easy boss, you can’t get lost!”

Tariq continued to drive ignoring the instructions from the attendant and paying little attention to the GPS’s call to make a U-turn.

Taheera broke off some more beads and then burst out, “Tari what are you up to? We have been driving for an hour and a half. You ignored the GPS directions all the time. You even ignored the attendant’s directions. You keep on just driving and driving. Why?”

“Yep dad, we should have been there an hour ago. Why are we just driving?” echoed

Abdul.

Tariq remained silent and played with his beard for a while, and then said, “I just wanted to see if I could get there without following the instructions.”

“That’s so dumb, Tari!” complained Taheera, “I mean just how are you going to get there if you ignore the GPS and other directions. We wasted our time and the kids are irritated. Zaks has even fallen asleep.”

“I just wanted to prove something!”

“What could you prove by acting dumb? What could we learn by deliberately getting lost?”

Tariq fiddled with his topee(hat) before answering, “I just wanted to understand that by ignoring all the guidance and instructions we will never get to our destination.”

“That’s so obvious!” cried Taheera, “Anyone can tell you that! I mean how can we possibly get to where we going if you deliberately ignore the instructions. In fact, you did just the opposite of what you were told.”

Taheera’s words brought about an air of silence in the car. All were now attentive as Tariq cleared his throat.

“Well,” began Tariq calmly, “If we ignore all the directions given to us by Allah and instructions by His Final Messenger Muhammad (peace be upon him) then how will we ever reach our destination, Jannah? Allah gave us clear guidelines of what is permissible and what is prohibited yet we do the opposite. He even sent His beloved Messenger Muhammad (peace be upon him) to show us practically what to do, but we choose to ignore his advice and still hope to reach Jannah?”

He paused waiting for his point to sink home, and then continued, “It can never happen. We will never reach our destination without following the correct directions. Yet it’s so simple – turn right, go straight.”!!!!

Allah, The Most Wise, has informed us: “And Verily, it(The Qur’an) is a guide and a mercy to the believers” (Quran-an Naml 27:76-77)

“Verily in the Messenger of Allah you have the best example for him who looks unto Allah and the Last Day and remembers Allah much.” [Quran-Al-Ahzab 33:21]

# Guidelines on Zakat



By Shoab Habib Memon

## Why Should I Give Zakat?

Allah (The Glorified and the Exalted-Subhaanahu wa Ta'ala) commands in the Quran, "Take alms out of their property, you would cleanse them and purify them thereby, and pray for them; surely your prayer is a relief to them; and Allah is Hearing, Knowing." [Al-Quran 9:103]

Allah (The Glorified and Exalted) says in the Quran: "And keep up prayer and pay the poor-due (Zakat) and obey the Messenger, so that mercy may be shown to you." [Al-Quran 24:56]

Narrated Ibn 'Umar: Allah's Apostle said: Islam is based on (the following) five (principles): To testify that none has the right to be worshiped but Allah and Muhammad is Allah's Apostle; to offer the (compulsory congregational) prayers dutifully and perfectly; to pay Zakat (i.e. alms); to perform Hajj. (i.e. Pilgrimage to Mecca), and to observe fast during the month of Ramadan. (Sahih Bukhari, Vol.1, Book 2, No.7)

At-Tabarani relates, on the authority of 'Ali, that the Prophet (PBUH) said: "Allah has enjoined upon rich Muslims a due to be taken from their properties corresponding

to the needs of the poor among them. The poor will never suffer from starvation or lack of clothes unless the rich neglect their due. If they do, Allah will surely hold them accountable and punish them severely." (related by At-Tabarani in Al-'Aswat and as-Saghir)

## Who Receives Zakat?

"The alms are only for the Fuqara' (the poor), and Al-Masakeen (the needy) and those employed to collect (the funds); and to attract the hearts of those who have been inclined (towards Islam); and to free the captives; and for those in debt; and for Allah's Cause, and for the wayfarer (a traveler who is cut off from everything); a duty imposed by Allah. And Allah is All-Knower, All-Wise." [Al-Quran - 9:60]

## The eight categories mentioned in the verse above are:

- Fuqaraa: Those who own property in excess of basic necessities but below the

value of Nisab

- Masakeen: Extremely poor who possess no wealth whatsoever
- Aamileen: Those persons who are appointed by an Islamic Head of State or Government to collect Zakat; this person does not have to be a needy person to qualify for Zakat
- Muallafatul Quloob: Those poor and needy persons who may have recently converted to Islam; Zakat is given to them with the intentions of solidifying their hearts or to bring them closer to Islam
- Ar-Riqaab: slaves whose masters have agreed to set them free on a payment of a fixed amount; Zakat may be used to purchase their freedom
- Al Ghaarimeen: A person whose debts exceed his assets; to qualify, his/her net assets (after deducting liabilities) must be below the Nisab limit
- Fi Sabeelillah: Those who are away from home in the path of Allah
- Ibnus-Sabeel: A traveler, who, whilst wealthy at his residence, is stranded and in need of financial assistance.

# Challenging Spirit

MEHRAN  
SUGAR  
MILLS  
LIMITED



Since 1965, Mehran Sugar Mills Limited has been in the business of producing premium quality white refined sugar and allied products. We have laid our foundation on solid principles aimed to assure a leadership position in the industry. We stride with a challenging spirit based on modern management principles. We consider our farmers as our back bone and continually propagate to increase plantation of sugarcane through diversified incentives.

Corporate social responsibility is a vital part of our philosophy. It is an inherent vision of the Company to have a significant positive contribution towards the society. We are constantly working towards improving the health and education standards in our area.

Adamjee House, 8th Floor, I.I. Chundrigar Road, Karachi - 74000, Pakistan  
Tel: +92-21 3241 7131 (4 Lines), Fax: +92-21 3241 6477  
E-mail: [msm@mehransugar.com](mailto:msm@mehransugar.com), Website: [www.mehransugar.com](http://www.mehransugar.com)

# Attitude leads to Altitude!!!

Ayoob was the kind of person who would always amaze you. He was always in a good mood and always had something positive to say. When someone would ask him how he was doing, he would reply, "If I were any better, I would be twins!"

He was a unique manager because he had several waiters who had followed him around from restaurant to restaurant. The reason the waiters followed Ayoob was because of his attitude. He was a natural motivator. If an employee was having a bad day Ayoob was there telling the employee how to look on the positive side of the situation.

Seeing this style really made me curious, so one day I went up to Ayoob and asked him, "I don't get it! You can't be a positive person all of the time. How do you do it?"

Ayoob replied, "Each morning I wake up and say to myself, 'Ayoob, Allah has given you two choices today. You can choose to be in a good mood or you can choose to be in a bad mood.' I choose to be in a good mood. Each time something bad happens, I can choose to be a victim or I can choose to learn from it. I choose to learn from it. Every time someone comes to me complaining, I can choose to accept their complaining or I can point out the positive side of life. I choose the positive side of life."

"Yeah, right, it's not that easy," I protested.

"Yes, it is," Ayoob said. "Life is all about choices Allah has given us. When you cut away all the junk, every situation is a choice. You choose how you react to situations. You choose how people will affect your mood. You choose to be in a good mood or bad mood. The bottom line: Allah has given you an option how

you live your life!"

I reflected on what Ayoob said. Soon thereafter, I left the restaurant industry to start my own business. We lost touch, but I often thought about him when I made a choice about life before reacting to it.

Several years later, I heard that Ayoob did something you are never supposed to do in a restaurant business: he left the back door open one morning and was held up at gunpoint by three armed robbers. While trying to open the safe, his hand, shaking from nervousness, slipped off the combination. The robbers panicked and shot him. Alhamdulillah, Ayoob was found relatively quickly and rushed to the local hospital's trauma centre.

After 18 hours of surgery and weeks of intensive care, Ayoob was released from the hospital with fragments of the bullets still in his body.

I saw Ayoob about six months after the accident. When I asked him how he was, he replied, "Alhamdulillah, Allah is so Great and so Merciful" and then he added "If I were any better, I'd be twins. Wanna see my scars?"

I declined to see his wounds, but did ask him what had gone through his mind as the robbery took place. "The first thing that went through my mind was that I should have locked the back door," Ayoob replied. "Then, as I lay on the floor, I remembered that Allah had given me two choices: I could choose to live, or I could choose to die. I chose to live. By the Will and Acceptance of Allah I choose to live and Allah accepted my dua"

"Weren't you scared? Did you lose consciousness?" I asked.

Ayoob continued, "The paramedics were great. They kept telling me I was going to be fine. But when they wheeled me into the emergency room and I saw

the expressions on the faces of the doctors and nurses, I got really scared. In their eyes, I read, 'He's a dead man.'

"I knew I needed to take action."

"What did you do?" I asked.

"Well, there was a big, burly nurse shouting questions at me," said Ayoob. "She asked if I was allergic to anything. 'Yes,' I replied. The doctors and nurses stopped working as they waited for my reply. I took a deep breath and yelled, 'Bullets!' Over their laughter, I told them, 'I am choosing to live. Operate on me as if I am alive, not dead.'"

Ayoob lived thanks to Allah who made available skilled doctors at this critical moment and also because of his amazing attitude that Allah had given him. I learned from him that every day we have the choice to live fully.

Attitude, after all, is so important! We may not be feeling happy or at ease at the moment, however we can still show a smile on our face or share a few friendly words and kind gestures. Often times, it is simply our attitudes that can influence someone or inspire someone to seek Islam.

It is so paramount to live in obedience to Allah, but it is not just the service to others and the code we follow that we must keep in check, it is also the attitude we carry along with all of our actions. It only takes a second to affect a person in a bad or good way, and this may very well depend not on your actions or deeds, but simply upon the attitude you have at that second.

If you carry a frown walking into a house where there are guests, they may feel un-welcomed. The frown may only last a few moments, but that will be long enough to leave a bad impression on some hearts.

# All you need to do is... Nothing!

Unity of Muslim Ummah is so important, it cannot be emphasised enough. Likewise disunity amongst the Ummah can be disastrous.

Allah, the Most Wise, says:

“And hold fast, all together, by the rope of Allah, and be not divided among yourselves...” (Quran-3:103)

While we are living and enjoying the comforts and luxuries of this world, our brothers and sisters are suffering and being oppressed all around us. Has it become such that we have become immune and insensitive to such afflictions and find so hard to assist the Ummah let alone shed even one tear.

Have we forgotten the Hadith of Rasulullah(salallahu alaihe wassallam):

“The Muslim Ummah is like one body. If the eye is in pain then the whole body is in pain and if the head is in pain then the whole body is in pain”

The enemies of Islam are attempting to destroy this Ummah, piece by piece and for this to happen all we got to do is....NOTHING!

Once upon a time three bulls lived in the forest. One white, one brown and one black. They were brothers and lived together in harmony. In that forest also lived a lion that had his eye on the bulls. But every time he attacked one of them the others came to his aid and together they drove the lion away.

The lion decided that he needed to change his strategy. So one day when the Black Bull was away, he went to the other two and said, “You know, the Black Bull is black and dirty and evil. Why do you keep

him with you? His is a disgrace to you. You are beautiful and noble. If the Black Bull is no longer there, you will have all the grazing to yourself. He takes away your food and adds no value to you.” The two bulls listened to the lion’s spiel and said, “Well, you know, he is our brother. What can we do?”

“You need to do nothing at all,” said the lion. “I am your friend. I will do what needs to be done. Just don’t come to the aid of the Black Bull when he calls you.” The others agreed.

The next day, they heard the voice of the Black Bull calling for help in anguish and fear. They listened to him and went back to their grazing. Gradually the calls stopped. The two brothers could not look each other in the eye but then, nice green grass wipes away memories and after a little while it was as if the Black Bull never existed.

Then one day the lion came to the White Bull when he was alone and said, “So are you happy with the advice I gave you? Didn’t I advise you well? Now here is another advice. You are the real king of the forest. You are White and clean and pure and holy and beautiful. You are wise and good. You deserve to live in solitary splendour like a king. Not with some dirty brown trash who you have to share your food with. Why do you need him? He is a liability and an embarrassment to you.”

“Well, what should I do?”

“You know the score. Nothing at all. I am there to take care of everything for you. Just relax.”

Next day, the White Bull heard the dying

screams of the Brown Bull and closed his ears and went back to his grazing.

The White Bull lived for a few days all by himself, grazing where he wanted and drinking from the clean streams of the forest. Then one morning the lion came again. From the look in his eyes, the White Bull knew that this visit was different. All his life flashed before his eyes. He recalled the time when the three brothers stood together, shoulder to shoulder. Then he recalled all the incidents since then. As the lion sat before him, not in any hurry, knowing that the result was pre-determined, the White Bull said to him, “I have one last wish. Will you grant it to me?”

“Anything at all my friend”, said the lion.

The White Bull then climbed a hill and when he got to the top of it, he called out to the people of the forest, “O! People, I do not die today. I died the day the Black Bull died.”

So dear brothers and sisters in Islam pay heed to the above story for in it lies a deep and important lesson for the Ummah. In Unity there is strength!

Let us be firm on the Quran and Sunnah and be not divided amongst ourselves. When a fellow Muslim person or country is being attacked by the enemies of Islam, be sure to be of some help and not to just sit back and do....NOTHING!

Allah Ta’ala says:

“O believers, if you help Allah’s cause, He will help you and make your feet firm (against your enemies) and those who disbelieved woe unto them and their actions are in vain.” [Quran-47:7,8]

## The rotten tomatoes

A school teacher decided to let her class play a game. The teacher told each child in the class to bring along a plastic bag containing a few tomatoes. Each tomato will be given a name of a person that the child hates, so the number of tomatoes that a child will put in his/her plastic bag will depend on the number of people he/she hates. So when the day came, every child brought some tomatoes with the name of the people he/she hated. Some had 2 tomatoes; some 3 while some up to 5 tomatoes. The teacher then told the children to carry with them the tomatoes in the plastic bag wherever they go for 1 week.

Days after days passed by, and the children started to complain due to the unpleasant smell let out by the rotten tomatoes. Besides, those having 5 tomatoes also had to carry heavier bags. After 1 week, the children were relieved because the game had finally ended.

The teacher asked: “How did you feel while carrying the tomatoes with you for 1 week?”. The children let out their frustrations and started complaining of the trouble that they had to go through having to carry the heavy and smelly tomatoes wherever they go.

Then the teacher told them the hidden

meaning behind the game. The teacher said: “This is exactly the situation when you carry your hatred for somebody inside your heart. The stench of hatred will contaminate your heart and you will carry it with you wherever you go. If you cannot tolerate the smell of rotten tomatoes for just 1 week, can you imagine what is it like to have the stench of hatred in your heart for your lifetime???”

Moral: Throw away any hatred for anyone from your heart so that you will not carry sins for a lifetime. Forgiving others relieves you and helps you to lead a happy life. (...)



**ArmyCO.**

# ARMY SUPPLUS STORES

60 Mitchell Street, Pretoria West, Gauteng.

Tel: (012) 327-3282 Fax: (012) 327-1194 Cell: 082 898 7961

E-mail: [army@armystores.co.za](mailto:army@armystores.co.za) Website: [www.armystores.co.za](http://www.armystores.co.za)

[www.armystores.biz](http://www.armystores.biz)

**0861** ARMYCO  
276926

Tents • Plastic Tarps • Jerry Cans • Blankets • Kitchen Sets • Relief Items • Logistics

**Importers, Exporters, Manufactures & Traders Of:  
Aid & Relief Equipment, Camping, & Outdoor Suppliers, General Commodities  
and Sourcing agents!!**

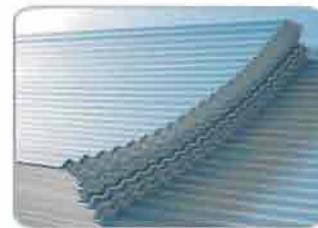
We are based in Pretoria, South Africa. We serve the local and re-export markets in and around the globe. Our aim is to better serve our clients and source ready stocks of items that are urgently needed in Africa and around the globe. Customer service is a priority with us, you will be pleasantly surprised at our quick response time to your enquiries. We go the extra mile to locate products you need just ask!! We are currently supplying many traders such as: NGO'S, Aid organizations, Camping wholesalers, Chain stores, Military and Defense Forces, Building contracting companies, General merchants and a Agents from across the globe.

# CORR-FORM

**ROOFING, MANUFACTURERS, & SUPPLIERS OF STEEL PRODUCTS**

**CORRUGATED • IBR • WIDE-SPAN**

- CORRUGATED ROOF SHEETING
- IBR ROOF SHEETING
- ROUNDED GUTTERS
- SQUARE GUTTERS CORNER
- FLASHINGS
- ROLL UP RIDGING
- BULL NOSING
- SELF DRILLING SCREWS
- ZINC ROOF TILING
- DOWN PIPES
- GUTTER BBRACKETS
- GUTTER OUTLETS & CLOSURES



**AVAILABLE IN CHROMADEK, GALVANIZED & ALUZINC**

**TEL: 012 327 1121 FAX: 012 327 1199**

**315 Soutter Street, Pretoria West, 0183**

**E-mail: [army@armystores.co.za](mailto:army@armystores.co.za)**

Directors: Sikander, Feizul & Aadil N.M.Ayob

# Story of the Leper, the Bald Man and the Blind Man

The Noble Messenger of Allah (Peace be upon him) is reported to have said:

Allah willed to test three who were a leper, a blind man and a bald-headed man.

So, he sent them an angel who came to the leper and said, "What thing do you like most?" He replied, "Good color and good skin, for the people have a strong aversion to me." The angel touched him and his illness was cured, and he was given a good color and beautiful skin. The angel asked him, "What kind of property do you like best?" He replied, "Camels (or cows)." (The narrator is in doubt, for either the leper or the bald-headed man demanded camels and the other demanded cows.) So he (i.e. the leper) was given a pregnant she-camel, and the angel said (to him), "May Allah bless you in it."

The angel then went to the bald-headed man and said, "What thing do you like most?" He said, "I like good hair and wish to be cured of this disease, for the people feel repulsion for me." The angel touched him and his illness was cured, and he was given good hair. The angel asked (him), "What kind of property do you like best?" He replied, "Cows." The angel gave him a pregnant cow and said, "May Allah bless you in it."

The angel went to the blind man and

asked, "What thing do you like best?"

He said, "(I like) that Allah may restore my eye-sight to me so that I may see the people." The angel touched his eyes and Allah gave him back his eye-sight. The angel asked him, "What kind of property do you like best?" He replied, "Sheep." The angel gave him a pregnant sheep.

Afterwards, all the three pregnant animals gave birth to young ones, and multiplied and brought forth so much that one of the (three) men had a herd of camels filling a valley, and one had a herd of cows filling a valley, and one had a flock of sheep filling a valley.

Then the angel, disguised in the shape and appearance of a leper, went to the leper and said, "I am a poor man, who has lost all means of livelihood while on a journey. So none will satisfy my need except Allah and then you. In the Name of Him Who has given you such nice color and beautiful skin, and so much property, I ask you to give me a camel so that I may reach my destination." The man replied, "I have many obligations (so I cannot give you)." The angel said, "I think I know you; were you not a leper to whom the people had a strong aversion? Weren't you a poor man, and then Allah gave you (all this property)?" He replied, "(This is all wrong), I got this property through

inheritance from my fore-fathers." The angel said, "If you are telling a lie, then let Allah make you as you were before."

Then the angel, disguised in the shape and appearance of a bald man, went to the bald man and said to him the same as he told the first one, and he too

answered the same as the first one did. The angel said, "If you are telling a lie, then let Allah make you as you were before."

The angel, disguised in the shape of a blind man, went to the blind man and said, "I am a poor man and a traveler, whose means of livelihood have been exhausted while on a journey. I have nobody to help me except Allah, and after Him, you yourself. I ask you in the Name of Him Who has given you back your eye-sight to give me a sheep, so that with its help, I may complete my journey." The man said, "No doubt, I was blind and Allah gave me back my eye-sight; I was poor and Allah made me rich; so take anything you wish from my property. By Allah, I will not stop you for taking anything (you need) of my property which you may take for Allah's sake." The angel replied, "Keep your property with you. You (i.e., the three men) have been tested and Allah is pleased with you and is angry with your two companions."

## A humble appeal to all the Organisations, Institutions and Jamats of Memon Community

Please send us the report of all the public activities of your organisation on your official letter head to the following address, so we could publish them in "Memon Alam"

To:  
The Editor,  
Memon Alam  
W.M.O House, 32/8, Street No. 6, Off Kashmir Road,  
Muslimabad, Karachi Pakistan.

# Key to everlasting youth



ABDUL RAZZAK KOTHARI

Years may wrinkle the skin but to give up enthusiasm, wrinkles the soul. Worry, fear, self distrust bows the heart and turns spirit back to dust. Whether 70 or 17, there is in every human being's heart the lure of wonder, the unfailing child-like appetite of what's next and the joy of playing the game of living. In the center of your heart and mine, there is a wireless station. So long as it receives the messages of beauty, hope, cheer, courage and power, you are young.

Youth is not a time of life. It is a state of mind. It is not a matter of rosy cheeks, red lips and supple knees. It is a matter of the will, a quality of the imagination, a vigor of the emotions. It is the freshness of the deep springs of life.

Admittedly, there is one lesson I learnt about retaining youth. And it is that it is surely linked to the freedom and joy you experience from doing the things you always yearned to do. This is my personal discovery of the fountain of youth. That is my personal discovery of the fountain of youth. Other people might have found their own insights. I

often think what answers lie with those, who like me, are caught by surprise in the middle. No longer young, but not yet physically old. The comfort is that the condition is epidemic. When I occasionally compare notes with contemporaries. I find that talking about age can become all engrossing. But it is equally true that age is a topic of no interest until you are the topic.

Reflection on the subject however, did produce one compelling question. How can I still feel 26 when I am over 62? What is this mysterious 'young at heart' feeling? Nobody grows old merely by a number of years. We grow old by deserting our ideals.

When the aeries are down and your spirit is covered with snows of cynicism and the ice of pessimism, then you are old even at 20. But as long as your aeries are up, to catch waves of optimism, there is hoe you may die young at 80.

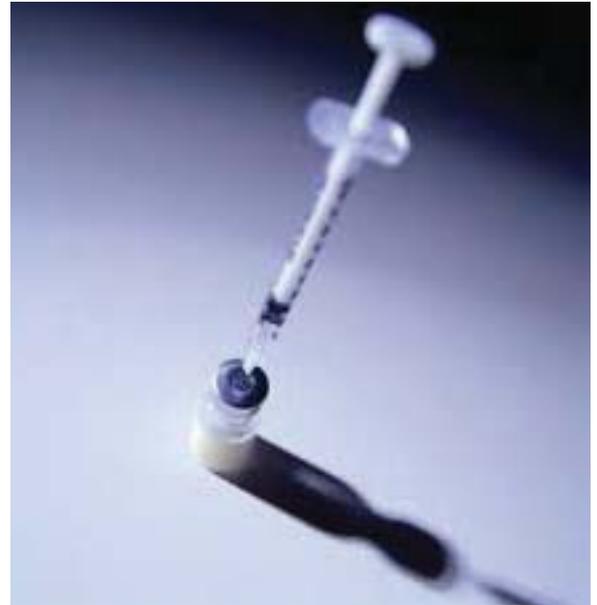
Middle age is often a cause for concern for many. But if you set your goals right, you may enjoy the fountain of youth till late in life. Social scientists are not very successful in their efforts to quantify middle age.

Among business executives and professionals, a man does not reach middle age until 50. Nor old age until 70. On the other hand, for the white collared, life is paced more rapidly and a man is described as middle aged by 40 and old by 60.

For the majority, people grow old by the number of years. This theory is not only incorrect, but by far away from the natural ethics and principle of modern science. So far you can pick paper lying at the bottom without rendering the usual 'UH' and 'OH' grunts, you are young; irrespective of the number of your years. Once this procedure becomes the other way round, you take it for granted that you have entered the third stage of life and that is old age.

Even the later years can prove cool evenings of life, if you have spent the earlier years in accordance with the will of nature and at the same time, you had gone to bed the same day you have got up and adhered to the system of early to bed and early to rise phenomenon. Has this been the other way round, yet setting your goals right, you may enjoy the fountain of youth till the call comes.

# What is diabetes?



**D**iabetes is a condition in which your body cannot control the level of glucose (sugar) in the blood because the pancreas does not produce enough insulin or the body cells are resistant to the action of the insulin. There is no cure for diabetes but it can be controlled as new drugs and treatments are made available due to extensive research.

The aim of all types of diabetes is to maintain blood glucose level within the normal range. Keep your blood glucose level controlled to prevent complications in the long term as most of the time you are unaware of the damage happening.

## Why does diabetes develop?

Diabetes has no single cause but may be caused by a combination of inherited and

environmental factors.

### Who is at risk?

**Ethnic Background:** People from South Asia or Afro-Caribbean have a higher probability of developing diabetes.

**Overweight:** People with weight problem are at higher risk of developing type 2 Diabetes. Check that your BMI (Body Mass Index) is within the recommended range for your height see page 122.

**Heredity:** Having a parent or sibling with type 2 diabetes would increase the risk of diabetes.

**Gestational Diabetes:** During pregnancy the body increases the blood glucose level to cope with the demands of the growing baby and more insulin is needed. If the blood glucose level remains high then it can cause gestational diabetes. It usually disappears when the pregnancy is over but can

reappear in future pregnancies and greatly increases a woman's risk of developing Type 2 diabetes in later life.

**Medication:** Some medicines can raise the blood glucose level or prevent insulin from working properly e.g. steroids such as prednisolone, dexamethasone and Beta Blockers e.g. propranolol.

## Recognising the Symptoms

### Signs to watch for:

Extreme tiredness, frequent urination, feeling thirsty all the time, blurred vision, weight loss and itchiness especially round the genitals. If you have any of these symptoms consult your doctor.

## To Reduce Your Risk of Diabetes

### Beware of the symptoms and risk factors such as:

- Family history of diabetes
- Blood pressure (check regularly)
- Obesity (Loose weight)
- Check cholesterol level regularly
- Smoking (giveup)
- Reduce your intake of refined sugar e.g. biscuits and cakes.

## Types of Diabetes

There are different types of diabetes but the commonly known are Type 1, Type 2 Diabetes. In each type of diabetes glucose accumulates in the blood to a level that could be harmful to health. Type 1 and Type 2 diabetes share some of the same symptoms but there are different conditions, causes and treatment for each. Type I usually develops in children and young people where as Type 2 affects people over the age of 40 and those suffering from Type 2 Diabetes may not be diagnosed for years and may



have developed long-term complications.

## Type 1 Diabetes

Usually starts in childhood or early adulthood but rarely after 40 years of age. The body does not produce insulin because the insulin producing beta cells in the pancreas have been destroyed.

People affected are usually underweight or normal weight.

Passing large amounts of urine, excessive thirst, weight loss and fatigue can come on quickly and be severe.

Patients need insulin treatment as well as care with eating and physical activity.

Diagnosis is usually rapid with in days or weeks of symptoms developing.

## Type 2 Diabetes

Usually starts in adults often after 40 years of age but increasingly common at a young age.

The body produces insulin but it is resistant to its action. Over a period of time insulin production progressively declines

People affected are usually overweight and lead a sedentary lifestyle.

Passing large amounts of urine, excessive thirst, weight loss, fatigue and blurred vision may be gradual, mild or absent.

Diabetes may not be diagnosed for several years.

## Diagnosing Diabetes

Any of the following tests may be used to diagnose diabetes. These should be done in clinic by a health professional:

**Urine Test:** A sample of urine is tested by using a dipstick that changes color according to the amount of glucose present. The dipstick is then compared to a color chart and within one minute the result is obtained. The presence or absence of glucose in the urine does not necessarily indicate or discount diabetes and you will be referred for further blood tests.

**Finger prick Test:** A device is used to prick the side of a fingertip and a drop of blood is put on the testing strip. The strip is inserted into a blood glucose meter and the result is obtained within one minute. A finger prick test by itself is not enough to diagnose diabetes and therefore you may be referred for further blood tests.

**Random Blood Glucose Test:** The sample is taken regardless of whether one has eaten or not, depending on the result the test may be repeated while fasting or take an oral glucose tolerance test.

**Fasting Blood Glucose Test:** No food or drink intake overnight and in the morning a blood sample is taken.

**Oral Glucose Tolerance Test:** No food or drink intake overnight and in the morning



a blood sample is taken before and after 2 hours of drinking some glucose.

## Control of Diabetes

Regularly raised blood glucose level can cause long term complications e.g. depression, kidney damage, foot problems, cardiovascular conditions, the nervous and circulatory systems. Important factors to help prevent these complications; follow a few simple steps like controlling your blood glucose level, avoid alcohol, smoking and stress (CASES).

Controlling blood glucose level is knowing how quickly particular foods will cause your blood glucose level to rise and how to manage the amount and types of food you eat. Being aware of what is in your food like carbohydrates, proteins, fats, vitamins, minerals and fibre will help you to control your blood glucose level. Diabetics have to make healthy choices when eating and it is essential to seek professional dietary advice.

## Alcohol

Alcohol can affect you severely if you drink a lot. If you must drink alcohol, drink in moderation and keep to the recommended limits. Do not drink on an empty stomach.

## Smoking

It is important for diabetes sufferers to stop smoking because of growing evidence that their chances of having a heart attack are very high. It is difficult to stop smoking

and one needs a strong willpower. You may want to stop smoking altogether or get some treatment e.g. nicotine gum and patches.

## Exercise

Exercise is good for you as it makes a difference to your general health. Before starting any exercise program you should consult your doctor. Physical activity is beneficial for diabetics and most experts say that being active improves blood glucose control. You should test blood glucose before and after doing the kind of exercise you do and see how it affects you can exercise before or 1-2 hours after the meals.

Certain diabetic complications will determine what type of exercise you should do therefore it is important to find some kind of activity that would work for you and is convenient and affordable e.g. swimming, cycling or walking for 30-45 minutes five times a week. Always wear comfortable well-fitting shoes. Drink plenty of fluids before, during and after the workout to prevent dehydration. Have some sugary foods or drink on hand just in case you need it. Stop the exercise if you have pain or feel unwell.

It is essential to start the exercises slowly and increase the amount of activity gradually over the weeks. It is important to warm up before you begin your exercise. Start slowly for the first five to ten minutes and after the exercise cool down for the last five to ten minutes and finish by stretching to prevent muscle pain and injury.

**Stress**

Being under stress may distract you from controlling your diabetes as people react differently under stress i.e. you may overeat or eat unhealthy foods and stress may make you careless about your treatment. It is not always possible to avoid stress. Stress causes the blood glucose level to increase. Stress may be mental or emotional caused by exams, working shifts or overtime. When under stress blood glucose level should be checked more often than usual.

**Complications Associated with Diabetes**

Diabetes occurs when the body cannot control the level of glucose (sugar) in blood and it becomes higher than the normal range. Blood glucose level should be controlled to prevent complications in the long term. If the blood glucose level is not controlled properly one may experience hypoglycaemia (low blood glucose level) or hyperglycaemia (high blood glucose level).

**Hypoglycaemia**

Hypoglycaemia is often abbreviated as “hypo”, this means blood glucose level is below the normal range. Diabetics on insulin can from time to time have Hypo, either because of accidentally taking larger amount of insulin or taking regular insulin but not having a proper food intake. Hypos occur when there is more insulin in the body than required. Keep a daily record of your blood glucose level. Ask your family doctor for advice. It is important to prevent hypos and treat them promptly.

**Symptoms**

A very low blood glucose level may cause any of the following symptoms: feeling anxious, sweating, trembling, feeling hungry. If the blood glucose level continues to fall one may experience difficulty in concentrating, disorientation, blurred vision, headache, nausea, tiredness and palpitations. Severely low blood glucose level may cause unconsciousness. Initial treatment for Hypo consists of taking some glucose as soon as possible, after that eat a carbohydrate rich snack or meal to prevent the blood glucose level from falling again.

It is advisable to carry an identification card giving details of your diabetes and treatment in case of an emergency.

Important note: If you feel that you are losing consciousness then do not try to eat or drink because you may choke.

**Hyperglycaemia**

Hyperglycaemia is raised blood glucose level i.e. above 7 millimoles/litre. Although you may control your blood glucose



level most of the time there can be occasions when illness, stress or not getting the right dose of tablets or insulin can raise your blood glucose level. Hyperglycaemia can affect anyone with diabetes whether you take insulin, tablets or manage your diabetes with diet and exercise. To control diabetes you should find out what makes your blood glucose level rise. Try and remember what you did before an episode of Hyperglycaemia and try to avoid it. If your results are regularly e.g. 8-9 millimols/L, you should act quickly and not wait until you experience symptoms. Untreated Hyperglycaemia can lead to Diabetic Ketoacidosis in type I diabetes and non-ketotic hyperosmolar state in type 2 diabetes which is a very serious condition. This needs to be treated in the hospital therefore it is very important to treat hyperglycaemia promptly before it becomes an emergency.

**Symptoms**

Some people may have the following symptoms but some may not: Dry mouth, excessive thirst, lack of energy, blurred vision, nausea, vomiting, frequent urination and feeling sleepy.

**Long Term Complications Peripheral Neuropathy**

Peripheral Neuropathy is the damage to the nerves supplying the extremities of your body, which causes pain or loss of feeling in the toes, feet and can affect anyone who has had diabetes for years.

Damage to the nerves in your legs could cause complications e.g. foot ulcer, severe infections and therefore good foot care

is important for everyone suffering from diabetes. Do not wear shoes, which are too tight. Check your feet daily for blisters or any broken skin, sores or wounds.

**Symptoms**

Tingling, burning or prickling sensation (you might feel pins and needles), numbness or insensitivity to temperature or pain, extreme sensitivity to touch e.g. bedclothes lying on your feet at night. It is important to tell your family doctor or nurse about any symptoms, because a person suffering from diabetes is slower to heal and the risk of infection is high.

**Peripheral Ischaemia**

Peripheral Ischaemia is the reduced blood supply to the legs and feet due to narrowing of the arteries.

**Symptoms**

Cramp-like pain in your calves usually when walking or foot ulcers that won't heal. Faint pulses in the feet or no pulses at all. One of the complications of peripheral Ischaemia is gangrene.

**Diabetic Retinopathy**

Diabetic Retinopathy is eye damage.

**Symptoms**

Partial or complete loss of vision. Cataracts.

**Diabetic Nephropathy**

Diabetic Nephropathy is Kidney damage.

**Symptoms**

Large amounts of protein in the urine

Note: if you have any of the above symptoms contact your family doctor immediately.



# Memon Industrial & Technical Institute

A project of *World Memon Organization* in collaboration with *CDGK*

*Affiliated with City & Guilds of the U.K*

## Courses Offered for Women

- Beautician Basic
- Beautician Advance
- Fine Arts
- Arts & Crafts
- Hand & Machine Embroidery
- Sewing & Cutting
- Dress making & Boutique Designing
- Mehndi
- Cooking & Baking (Pakistani)
- Cooking & Baking (Chinese & Continental)
- Textile Designing
- MS. Office
- Graphics Designing
- AutoCAD
- English Language (Level-1)
- English Language (Level-2)



**MITI**  
now offers a chance  
to  
enter the field  
of  
**Multimedia  
&  
IT**

MS Office

AutoCAD

3D Studio Max

Graphics Designing

Animation

Video Editing

Web Designing

## Courses Offered for Men

- English Language
- Computer Hardware
- Mobile Phone Repairing
- Generator operator
- Industrial Electrician
- General Electrician
- Refrigeration Air condition
- Motor rewinding
- Lift Technician
- Auto Electrician
- Auto Air-condition
- Auto Mechanic
- Motor Cycle Mechanic
- Home UPS repairing & installation
- CNG kit installation & Tuning
- Welding
- Plumbing
- Sewing & Cutting



**MITI: Plot # ST- 118, Sector 36-I, (Civic Center-3) Korangi -5, Karachi**

**Tel: 021-35035542|43,45,46 Email: mgmt@wmomiti.com**

**www.wmomiti.com**

**મેમણ આલમ  
(WMO)**

**ગુજરાતી વિભાગ  
સંપાદક: ઉમર અ. રહેમાન ખાનાણી**



**ધોરાજીમાં ચૂંટણીનો સ્વિકાર**

ધોરાજીમાં જમાત વ્યવસ્થામાં ચૂંટણીનું તત્વ દાખલ કરવા માટેની પ્રગતિમાન પક્ષની ચળવળના પરિણામે બંને પક્ષો વચ્ચે સમાધાન કરવા એક પંચ નિમવામાં આવ્યું હતું. એ પંચે તા. ૨૮-૧૧-૨૦૧૧ દિવસે નીચે પ્રમાણે ફેંસલો આપ્યો છે અને તે બંને પક્ષે માન્ય રાખ્યો છે. અમને જણાવતા આનંદ થાય છે કે એ ફેંસલો અમારા એક અગ્ર લેખમાં કરવામાં આવેલી સૂચના અનુસારજ છે.

**પંચનો ફેંસલો**

અમો પંચો એટલે ધોરાજીના રહીશ મેમણ અલીમામદ મૂસા તુંબી તથા શકુર હાજી સુલેમાન ભાડેલીયા તથા હાજી લતીફ હાજી મૂસા સાંચા તથા હાજી મામદ હાજી ખાનુ. અમો જણ ચારને તા. ૨૬-૧૧-૨૦૧૧ રોજ આપણી મોટી જમાતમાં પડી ગયેલા તડાની બંને પાર્ટીઓએ પંચો તરીકે નિમ્યા છે. તેની રૂએ અમો પંચવાળાઓ બંને પાર્ટીઓની મુખ જબાની સાંભળી તથા બંને પાર્ટીઓના કામ ધ્યાનમાં લઈને નીચે પ્રમાણે ઠરાવ આપીએ છીએ.

૧. એકસો પરચીસ મેમ્બરોની બોડી કાયમ રાખીને આજ દિન સુધીનું બંને પાર્ટીઓનું કરેલું કામ તથા ઠરાવો સર્વે રદબાતલ કરાવીએ છીએ.

૨. અંજુમને ઈસ્લામ મેમણોની મોટી જમાતના પ્રેસિડેન્ટ

તરીકે ત્રણ વરસના માટે શેઠ હાજી જુસબ મૂસા શેઠને ઠરાવીએ છીએ.

૩. વાઈસ પ્રેસિડેન્ટ શેઠ

૮. મેનેજીંગ બોર્ડમાં ઉપર લખ્યા બાર જણાઓ અને તે સિવાય બીજા જણ ૧૨ આપણા



હાજી વલીમામદ હાજી મૂસા સાચા.

૪. ઓનરરી સેક્રેટરી શેઠ

હાજી નૂરમામદ ઉસ્માન તથા જોઈન્ટ સેક્રેટરી.

શેઠ વલીમામદ અ. શકુર ગોડીલ.

૫. ટ્રેઝરર શેઠ હાજી મોહંમદ તારમોહંમદ તેલી.

૬. ઓડીટરો શેઠ હાજી ઈસ્માઈલ જાનમામદ તથા હાજી અલીમામદ હાજી મામદ કુંડા.

નાણા કમિટી :

૧. શેઠ હાજી મામદ હાજી અબ્દુલ્લાહ જાનુ.

૨. શેઠ હાજી વલીમામદ હાજી હુસેન દાદા કુંડા.

૩. શેઠ અલીમામદ હાજી જમાલ વ્યાજખોરા.

૪. શેઠ હાજી મામદ હાજી તારમામદ તેલી.

૫. શેઠ હબીબ તારમામદ જાનુ.

૧૨૫) મેમ્બરોમાં ઉપરના ઓધ્ધેદારો ચૂંટી લે એટલે જુમલે જણ ૨૪ની મેનેજીંગ બોર્ડ ઠરાવીએ છીએ ને દરેક કામ બહુમતીથી કરવાનું ઠરાવીએ છીએ.

૯. ઉપલા અધિકારીઓ એટલે પ્રેસિડેન્ટ, વાઈસ પ્રેસિડેન્ટો, સેક્રેટરીઓ, ટ્રેઝરર, નાણાં કમિટી, ઓડીટરો, મેનેજીંગ કમિટીની હોદ્દાની મુદત વરસ ૩ માટે ઠરાવીએ છીએ.

૧૦. મેનેજીંગ કમિટીને જરૂર જોગ ધારાધોરણ ઘડવાની અને તે મુજબ અમલ કરાવવાની સત્તા આપવાનું ઠરાવીએ છીએ.

૧૧. આપણી જમાત એટલે અંજુમને ઈસ્લામ મેમણોની મોટી જમાત હવે પછી દર ત્રણ વરસે નવા ઓધ્ધેદારો તથા મેનેજીંગ કમિટીના મેમ્બરોની ચૂંટણી (પોલવોટથી બહુમતીએ ૧૨૫) મેમ્બરોને ચૂંટી લેવા ઠરાવીએ છીએ અને આપણી જમાતનું વરસ તા. ૧ ઓક્ટોબર ૧૯૨૯થી શરૂ ગણવાનું ઠરાવીએ

છીએ એટલે ઉપર જણાવેલા ઓદ્યેદારોની મુદત તા. ૩૦ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૨ની પૂરી થાશે. ત્યાર પછી નવી ચૂંટણી કરવામાં આવે તેવું ઠરાવીએ છીએ.

લખનાર: હાજી મામદ હાજી નૂરમામદ ઘાણીવાલા. તા. ૨૮-૧૧-૨૯ (૧૨) અમો પંચો ઉપર જણાવેલા જણ ચાર એક મતે થઈ ઉપર લખેલો ફેંસલો આપીએ છીએ ને બંને પક્ષોએ કબૂલાતની સહીઓ કરવી તેવું ઠરાવીએ છીએ. તા. ૨૮-૧૨-૨૯

(સહી) (૧) અલીમોહંમદ મૂસા તુંબી, (૨) અ. શકુર હાજી સુલેમાન ભાડેલીયા, (૩) હાજી લતીફ હાજી મૂસા સાંચા, (૪) હાજી મામદ હાજી ખાનુ, પક્ષકારોની કબૂલાત.

૧. હાજી મામદ હાજી અબ્દુલ્લાહ જાનુ
૨. હાજી વલીમામદ મૂસા મોતીવાલા
૩. હાજી યુસુફ મૂસા શેઠ
૪. વલીમામદ હાજી મૂસા સાંચા

(મેમણ સુધારક ૬-૧૨-૨૯)

## જખ્મ કૌમજા...

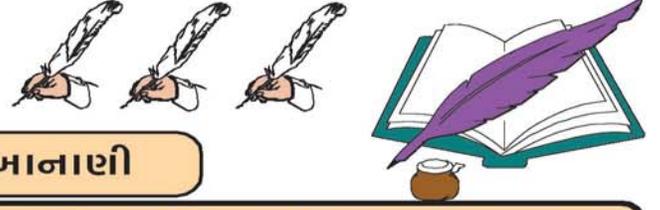
જમાનુ વિનેતો, જમાનુ અચેતો  
 અસાંકે વખત નિભાનુ અચેતો  
 તરકકીજી હી દૌડમેં સાથ રે ને  
 ઈલ્મમેં અમલમેં વધાનું અચેતો  
 ઘણાભા અસાંજી સૂતા એન બિલ્કુલ  
 ઘણી રીતે ઉનકે જગાનુ અચેતો  
 જખ્મ કૌમજા હર તરહસે ડિસીને  
 ઈલાજ ઉજો સચો બતાનુ અચેતો  
 કૂરે લાય કંજા કરું ઓશિયાળા  
 જડે કૌમ પગભર બનાનું અચેતો  
 રિખડમાં સિડક ને તું એ કૌમજી  
 જડે તો કે ઘરકે વસાનું અચેતો  
 ગઝલ આય બિલ્કુલ વખતસરજી 'આદમ'  
 બરાબર હકીકત બતાનું અચેતો

-ડોક્ટર 'આદમ' મેમણ

## જ્ઞાન-બોધની વાતો

- ★ જેમ માણસની ઉમર વધે છે તેમ તેમ તેની જિંદગી ઘટે છે.
- ★ બંધ આંખના સપનાં કરતાં ખુલ્લી આંખના સપનાં ઘણાં મોટા હોય છે.
- ★ મોટા માણસો ઘણી વાર ખોટું ખોટું હસતા હોય છે.
- ★ સારો શબ્દ મળવો મુશ્કે છે. ખરાબ શબ્દ આપવો સહેલો છે.
- ★ ઉત્તમ માણસ માટે શિષ્ટાચાર પૂરતો છે. હલકટ માટે કાયદો યોગ્ય છે.
- ★ સંતોષી માણસ ગરીબ હોવા છતાં સુખી હોય અસંતોષી તવંગર હોવા છતાં દુઃખી હોય.
- ★ કપડાં નવા સારા, મિત્રો જૂના સારા.
- ★ જેવા વિચાર કરશો તેવા તમે થવાના. દિલના વિચાર નક્કી જીન બની જવાના.
- ★ અભ્યાસ એક ફૂલ છે, અભ્યાસ ન કરે તેની મોટી ભૂલ છે. અભ્યાસમાં જે મશ્ગુલ છે તેની જિંદગી પાવરફૂલ છે.

# મારી ડાયરી



સંકલન: ઉમર અ. રહેમાન ખાનાણી

સમાજ, સરકાર, મજલસ, સિયાસત, સાહિત્ય, પત્રકારિત્ય, ઇતિહાસ, વિજ્ઞાન અને રમત-ગમત સહિતના જાહેર જીવનના લગભગ તમામ ક્ષેત્રોમાં મેમણ બિરાદરીના સભ્યો અગત્યનો ભાગ ભજવતા રહ્યા છે, જેની નોંધ રખાવી જોઈએ. આ સંબંધમાં 'મેમણ આલમ'માં અપાતી રહેલી માહિતીઓમાં મેં ૧૯૪૯થી જ મારી ડાયરી લખવી શરૂ કરી હતી. એ ડાયરીને સન ૨૦૦૩માં *My Diary*ના શિર્ષક હેઠળ અંગ્રેજીના પુસ્તક રૂપે પ્રગટ કરવામાં આવી હતી. એ પુસ્તકમાં ડિસેમ્બર ૨૦૦૨ સુધીની ટુંકી નોંધો ટપકાવેલી હતી. હવે એ પછીના ગાળાની નોંધો અત્રે પ્રગટ કરવામાં આવી રહી છે, જે ભવિષ્યમાં નવી પેઢી માટે અગત્યની પુરવાર થઈ શકે છે. મજકુર ટુંકી નોંધોની વિગતવાર માહિતી 'મેમણ આલમ' માસિકમાં પ્રગટ થઈ ચૂકી છે.

## ૧૧-૧૨-૨૦૦૯

વર્લ્ડ મેમણ ઓર્ગેનાઈઝેશનની ૭મી વાર્ષિક સભા દુબઈ ખાતે મળી હતી.

WMOના જનરલ સેક્રેટરી જ. પીરમોહમ્મદ કાલીયાએ સંસ્થાના ૭ ચેપ્ટરોનો રિપોર્ટ આપ્યો હતો. તેમણે જણાવ્યું હતું કે WMOના અત્યાર સુધી ૫૦ ટ્રસ્ટીઓ અને ૫૫૫ પેટ્રોન બની ગયા છે. તેમણે જણાવ્યું હતું કે સૈયદ મુસ્તુફા કમાલ સીટી નાઝીમે કોરંગી ઈન્ડસ્ટ્રીયલ એરીયામાં ૭ એકર જમીન WMOને આપી છે જેના પર મેમન ઈન્ડસ્ટ્રીયલ એન્ડ ટેકનીકલ ઈન્સ્ટીટ્યુટનું બાંધકામ કરાવી લેવાયું છે અને તાલીમી પ્રવૃત્તિઓ શરૂ કરી દેવામાં આવી છે.

આ તકે WMOના વાર્ષિક પ્રેસીડેન્ટ સર ઈકબાલ સાકરાનીએ મેમણ આલમ માસિકની ૫૫૫ વરસની ઓનરરી કારકિર્દીના વખાણ કરેલ અને જ. ઉમર અ. રહેમાનને WMOના ઓનરરી લાઈફ મેમ્બરશીપ આપવાની જાહેરાત કરેલ.

\*\*\*

મેમણ આલમ- જૂન-૨૦૧૧

## ૨૧-૧૨-૨૦૦૯

મુંબઈની મેમણ બિરાદરીના આગેવાન ખાતુન મોહતરેમા ફાતિમા અલાનાને તેમની માનવતાની અમૂલ્ય સેવાઓની કદરરૂપે અને ખાસ કરીને તાલીમી ક્ષેત્રે અણથક કામગીરીની કદરરૂપે "મૌલાના અબ્દુલ કલામ આઝાદ લાઈફટાઈમ અચીવમેન્ટ એવોર્ડ"થી સન્માનવામાં આવ્યા હતા જેનું આયોજન ૨૧મી નવેમ્બર ૨૦૦૯ની મુંબઈમાં યોજાયેલા સમારંભમાં મહારાષ્ટ્રના મુખ્ય પ્રધાન અશોક ચૌહાણના હસ્તે અર્પણ કરવામાં આવ્યો હતો.

\*\*\*

## ૨૮-૧૨-૨૦૦૯

તાલીમી ક્ષેત્રે અંગત અને જાહેર કામગીરી બજાવીને નામના મેળવનાર મેમણ બિરાદરીના કાર્યકર હાજી પીરમોહમ્મદ ફાઝલ કબીર ૨૮ ડિસેમ્બર ૨૦૦૯ના આશુરાના દિવસે કરાચીમાં પ્રચંડ બોમ્બ ઘડાકામાં બીજા અનેક લોકો સાથે શહીદ થયા હતા.

\*\*\*

## ૨૪-૧૨-૨૦૦૯

મેમન એજ્યુકેશનલ એન્ડ વેલ્ફેર સોસાયટીના માજી પ્રમુખ અને ગૌડલ મેમન એસોસિએશનના પ્રમુખ હાજી યુનુસ અ. સતાર માકડાનો ૧૮મી ડિસેમ્બર ૨૦૦૯ના કરાચી ખાતે ઈન્ટેકાલ થયેલ.

જનાબ યુનુસ માકડા ૩૫ વરસથી મેમન એજ્યુકેશનલ એન્ડ વેલ્ફેર સોસાયટીથી સંકળાયેલા હતા. ઉપરાંત તેઓ ઓલ પાકિસ્તાન મેમન ફેડરેશન, યુનાઈટેડ મેમણ જમાત ઓફ પાકિસ્તાન અને ફેડરેશન ઓફ પાકિસ્તાન એમ્બર ઓફ કોમર્સના મેનેજિંગ કમિટીના સભ્ય રહી ચૂક્યા હતા.

\*\*\*

જો બોલી પાંજુ કે, પાં  
પોતેજ ના બોલું  
બનીને મેમણ પાં,  
પોતેજ જો શરમાયું  
ગીનીને બોલી ઉછીની,  
પાં પોતેજ વાપરું  
ડીનાશી કુરો વારસો ?  
પાં એતરો તો વિચારું ! !

G-03

## કોમ કીં સુધરે !

રીવાજ ખોટાહી ઘરઘર તો કોમ કીં સુધરે  
ને ખોટા કોળજા ચકકર તો કોમ કીં સુધરે  
ફકત હી ખુરશીજે ચકકરમેં રાત કીં રિખડન  
ઠગારા થી વિચા લીડર તો કોમ કીં સુધરે  
ભલેને ભરના ફિરન રોજરોજ કન્વેન્શન  
થિયે ન કમ જો સમયસર તો કોમ કીં સુધરે  
ઠરાવ, ચર્ચા, મિટીંગું બધેયે બોગસ ઈન  
હી ભેંસ કૂદેતી છપ્પર તો કોમ કીં સુધરે  
હી નેતા વાણીજા શૂરા, અમલવિનાજી કોમ  
હિસાબ હીં થિયે સરભર તો કોમ કીં સુધરે  
તરકકી કોમજી આયે તો એકતામેં આય  
ન હકકો હોય જો રહબર તો કોમ કીં સુધરે  
ન કોઈ 'હાલી' કે 'ઈકબાલ'ના કોઈ 'અકબર'  
'બિલાલ' જેડા ઈન શાયર તો કોમ કીં સુધરે

- 'બિલાલ' મેમન

## કટાક્ષ કણિકાઓ

- ★ કડકો, તડકો હોય કે છાંચડો હોય, સડકો માપવામાં કે ખડકો ચડવામાં થડકો અનુભવતો નથી.
- ★ જે વધુ પડતી ગણત્રી કરે છે તે અંતે પોતાની નિષ્ફળતાઓ ગણતો થઈ જાય છે.
- ★ હંમેશા દરેક કામનું શું પરિણામ આવશે એવું વિચારતા રહેવાનું એ પરિણામ આવે છે કે કોઈ કામનું કશું પરિણામ જ નથી આવતું.
- ★ સસ્તો માલ અંતે મોંઘો પડે છે, અને મફત મેળવેલો માલ એથીયે વધુ મોંઘો પડે છે, પણ તેનો અંદાજો શરૂઆતમાં નથી થતો.
- ★ આદા વિના ચાલે, આટા વિના નહિ !
- ★ જેવું વાવશો તેવું લણશો, પણ ફર્ટીલાઈઝર નાખો તો વધુ સાંઝં.
- ★ પડતાને પાટુ મારનારનો પગ અંતે મરડાઈ જાય છે.

મેમન આલમ- જુન-૨૦૧૧

## જીવન જીવવાની રીત

- ★ ખાવા જેવી કોઈ ચીજ હોય તો ગમ છે
- ★ ગળી જેવા જેવી કોઈ ચીજ હોય તો અપમાન છે
- ★ પચાવવા જેવી કોઈ ચીજ હોય તો બુદ્ધિ છે
- ★ પીવા જેવી કોઈ ચીજ હોય તો ક્રોધ છે
- ★ આપવા જેવી કોઈ ચીજ હોય તો દાન છે
- ★ લેવા જેવી કોઈ ચીજ હોય તો જ્ઞાન છે
- ★ જીતવા જેવી કોઈ ચીજ હોય તો પ્રેમ છે
- ★ હરવા જેવી કોઈ ચીજ હોય તો અભિમાન છે
- ★ દેખાડવા જેવી કોઈ ચીજ હોય તો દયા છે
- ★ સાંભળવા જેવી કોઈ ચીજ હોય તો ગુણ છે
- ★ બોલવા જેવી કોઈ ચીજ હોય તો સત્ય છે
- ★ કરવા જેવી કોઈ ચીજ હોય તો સેવા છે
- ★ ફૂંકવા જેવી કોઈ ચીજ હોય તો ઈર્ષા છે
- ★ વશ કરવા જેવી કોઈ ચીજ હોય તો મન છે
- ★ છોડવા જેવી કોઈ ચીજ હોય તો અનીતિ છે
- ★ સાચવવા જેવી કોઈ ચીજ હોય તો ઈજજત છે
- ★ ગ્રહણ કરવા જેવી કોઈ ચીજ હોય તો તે અખ્લાક છે.

-સલમા ઈકબાલ સંઘી,  
ઉપલેટા (ભારત)

G-04

## ઝિરાદરીમાં કુરિવાજો વિરૂદ્ધ નકકર પગલાં લઈ ગયેલા મેમણ નેતા

### એ. કે. સુમાર



ઓલ પાકિસ્તાન મેમણ ફેડરેશનમાં સૌથી લાંબા સમય સુધી પ્રમુખપદે સેવા આપી ગયેલાઓમાંના એક નેતા એ. કે. સુમારને ઝિરાદરીની પ્રગતિ અને વિકાસ માટે તેમજ શાદી-વિવાહ અને મૌત મૈયતના અવસરોએ ખર્ચાળ કુરિવાજોનો દૂર કરવા માટે તેમણે કરેલા હિંમતભર્યા પ્રયાસો બદલ યાદ કરાતા રહેશે. તેમણે વેપારી આગેવાન તેમજ રાજદ્રારી કાર્યકર તરીકે પણ કિંમતી સેવાઓ

આપી હતી.

મહુમ એ. કે. સુમારનું મૂળ નામ તો અબ્દુલ કરીમ જ હતું, પણ બીજા ઘણા મેમણ મહાનભુવાનો જેમ તેઓ પણ તેમના વાલીદ સુમારને નામે એ. કે. સુમારના નામથી જાણીતા થયા હતા. તેમનું કુટુંબ મૂળ તો વેરાવળ ગામનું વતની હતું પણ દોઢેક સો વરસો પહેલાં વેરાવળ છોડીને મુંબઈ જઈ વસ્યું હતું. જ્યાં અબ્દુલ કરીમનો જન્મ ૧૮મી જુન ૧૯૨૨ના રોજ

થયો હતો. બાળપણથી તેમનામાં જાહેર જીવનમાં સેવા આપવાની વૃત્તિ મોજુદ હતી અને સ્કૂલના જમાનાથી જ તેમણે મુસ્લીમ લીગના ખંતીલા કાર્યકર તરીકે નામ કાઢ્યું હતું. ૧૯૪૧માં બોમ્બે પ્રોવિન્શીયલ મુસ્લિમ સ્ટુડન્ટ્સ ફેડરેશનની સ્થાપના થઈ તો તેમને મંત્રી બનાવાયા હતા. બાદમાં ૧૯૪૬માં તો તેઓ બોમ્બે ડિસ્ટ્રીક્ટની મુસ્લિમ લીગની કાઉન્સિલના સભ્ય બની ગયા હતા. એજ વરસે તેમની શાદી પણ થઈ હતી અને હિંદુસ્તાનના ભાગલાં પડતાં હિજરત કરીને કરાચી આવી ગયા હતા.

અહીં કરીકામ થવા તેમણે વેપારી પ્રવૃત્તિઓ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું હતું અને થોડા જ સમયમાં સારી એવી સફળતા મેળવી લીધી હતી. બાદમાં તેમણે પોતાના દીકરાના નામ પરથી મોહમ્મદ ફારૂક ટેક્સટાઈલ મીલ્સના નામે કાપડની મીલ સ્થાપી હતી. તેમની કુનેહ અને આવડતે તેમને સારી નામના કમાવી આપી હતી અને ટેક્સટાઈલ મર્ચન્ટ્સ એસોસિએશને ૧૯૫૦માં તેમને સેક્રેટરી તરીકે ચૂંટી લીધા હતા. બાદમાં ૧૯૫૪ થી ૧૯૫૯ સુધી તેમણે કરાચી ટેક્સટાઈલ મર્ચન્ટ્સ એસોસિએશનના પ્રમુખ તરીકે કાપડ ઉદ્યોગના પ્રશ્નો ઉકેલવામાં કિંમતી સેવાઓ આપી હતી અને ૧૯૬૧માં તેમને કરાચી ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ એન્ડ ઈન્ડસ્ટ્રીના પ્રમુખ તરીકે ચૂંટી કાઢવામાં આવ્યા હતા. આ ઓર્ધ્યા પર તેમણે બે વર્ષ સુધી સેવાઓ આપી હતી. ચેમ્બરમાં તેમની સચોટ રજૂઆત કરતી ધારદાર તકરીરોને

G-05

મેમણ આલમ- જુન-૨૦૧૧

કારણે તેમને સરકારી વર્તુળોમાં આદરભાવે જોવામાં આવતા હતા.

આ પૂરા ગાળા દરમિયાન તેમણે પાકિસ્તાન મુસ્લિમ લીગને સેવાઓ આપવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું અને પક્ષમાં જુદા જુદા ઓદ્ધાઓ પર કામ કરતા રહ્યા હતા. ૧૯૬૫માં પ્રમુખ એચુબખાનની મુસ્લિમ લીગની ટિકીટ પર તેઓ બેસીક ડેમોક્રેસી (બી.ડી.) સિસ્ટમ મારફત પાકિસ્તાનની નેશનલ એસેમ્બલીના સભ્ય તરીકે પણ ચૂંટાઈ આવ્યા હતા. તેમને નેશનલ પ્રેસ ટ્રસ્ટ ઓફ પાકિસ્તાનના ચેરમેન નિયુક્ત કરાયા હતા જ્યાં તેમણે સરકારી અંકુશ હેઠળના કેટલાક અખબારો તથા સમાચાર સંસ્થાઓનું કુશળતાપૂર્વક સંચાલન કર્યું હતું. ૧૯૭૦માં તેઓ ફરીવાર ચૂંટણીમાં ઉભા થયા હતા પણ સંજોગો સદંતર બદલાયેલા હતા અને એક મઝહબી નેતા સામે તેઓ ચૂંટણી હારી ગયા હતા. એ પછીથી તેમણે રાજકારણથી નિવૃત્તિ લઈ લીધી હતી. પોતાની કારકિર્દી દરમિયાન શરૂથી જ એ. કે. સુમાર મેમણ બિરાદરીના ઉત્કર્ષના કાર્યોમાં રસ લેતા રહ્યા હતા. રાજકારણ છોડ્યા પછી સામાજિક કાર્યકરો પર વધુ ધ્યાન આપતાં તેઓ ૧૯૭૦માં જ ઓલ પાકિસ્તાન મેમણ ફેડરેશનના પ્રમુખપદે ચૂંટાઈ આવ્યા હતા. ફેડરેશન મેમણ બિરાદરીની સૌથી મોટી સંસ્થા હતી પણ આ સર્વોચ્ચ સંસ્થાના પ્રમુખપદે ચૂંટાતા મોટા ભાગના આગેવાન પોતાને મોટા નેતા તરીકે ખપાવવાના પ્રયાસોમાં જ રાયતા રહ્યા હતા અને બિરાદરીની ભલાઈના મહત્વના કામો પ્રત્યે

ધ્યાન આપવા પૂરતો સમય ફાળ વતા નહોતા. જનાબ એ. કે. સુમારે ફેડરેશનનું સુકાન સંભાળતાંવેંત મેમણ બિરાદરીને ડારતા તાલીમ, આરોગ્ય અને વસાહત સહિતના પ્રશ્નોના નિવારણ માટે અમલી યોજનાઓ ઘડવા પર ધ્યાન આપ્યું. તેમને બિરાદરીમાં ચાલી રહેલા કેટલાક ખર્ચાળ અને અયોગ્ય રિવાજો બહુ ખુંચતા હતા એટલે તેમણે આવા કુરિવાજો નાબૂદ કરવા કમર કસી. પ્રયાસોનો આરંભ તેમણે અમલમાં પ્રમાણસર રહેલા કહેવાય એવા કુરિવાજો પર પ્રતિબંધ દ્વારા કર્યો હતો અને મોટા મોટા સમારંભો અને ઉચી ઉચી હોટલોમાં રખાતા નિકાહના કાર્યક્રમો રોકાવીને નિકાહ માત્ર મસ્જિદમાં રાખવાનો નિયમ લાગુ કર્યો. એજ રીતે દુલ્હનના દહેજના સામાનના પ્રદર્શન, શાદી અને વલીમાના આમંત્રણના મોંઘાદાડ કાર્ડ છપાવવા પર પ્રતિબંધ તેમજ ખત્ના જેવા પ્રસંગે ખર્ચાળ મેહફીલો પર પાબંદી મૂકતા નિયમો દાખલ કર્યા અને પ્રતિબંધનો ભંગ કરનારની દાવતનો બહિષ્કાર કરવાનું ઠરાવ્યું. આ સુધારા પર અમલ તેમણે પોતાના ઘરથી પોતાની દીકરીની શાદી પ્રસંગેથી શરૂ કરી દીધો અને બાદમાં તેમના વરસો જુના બે અંગત મિત્રોએ નિયમનો ભંગ કરતાં તેમણે અંગત દોસ્તી ભૂલીને અને બંને મિત્રો બહુ માલદાર હોવાની પરવા કર્યા વગર તેમની દાવતોનો બહિષ્કાર પોકાર્યો. આ માટે મેમણ બિરાદરીના ઈતિહાસમાં પહેલી જ વાર ૧૯૭૪માં મોંઘા કાર્ડ છપાવનારના નિકાહ પ્રસંગે મસ્જિદ બહાર તેમજ વલીમાની દાવત

પ્રસંગે હોટલ બહાર મેમણ કાર્યકરો અને આગેવાનોએ બાવડે કાળાં પટ્ટા બાંધીને વિરોધ દેખાવો પણ કર્યા હતા.

જો કે આવા હિંમતભર્યા પગલાંથી બિરાદરીમાં તેમનો વિરોધ કરનારા પણ વધી પડ્યા હતા અને વધુ સુધારા આડે અંતરાયો નખાવાનું શરૂ થઈ ગયું હતું. ફેડરેશનની મેનેજિંગ કમિટીમાં તેમના સુધારાના પ્રસ્તાવો પર જોરદાર વિવાદ થયો હતો અને એક નજીવા મુદ્દાને વિરોધ કરીને તેમના પ્રસ્તાવોને મતદાન દ્વારા રદ કરી દેતાં તેઓ હૃદયભગ્ન થઈ ગયા હતા અને એજ ઘડીએ તેમણે મેમણ ફેડરેશનના પ્રમુખપદેથી રાજીનામું આપી દીધું હતું. બાદમાં લાખ મનામણા કરાયા છતાં તેઓ ફેડરેશનમાં પાછા આવ્યા નહોતા.

૩૦મી માર્ચ ૧૯૭૬માં ફેડરેશનના રાજીનામા સાથે એ. કે. સુમારની વેપારી, રાજદ્રારી તથા સામાજિક પ્રવૃત્તિઓનો અંત આવ્યો હતો અને પછી તેમણે મઝહબી જ્ઞાન મેળવવા પર ધ્યાન આપવા માંડતાં તેઓ સૂફીવાદ તરફ વળી ગયા હતા. એ વિષયમાં પણ તેમની શાણપણથી ભરપૂર દલીલોને પ્રતાપે સમારંભોમાં તેમને માનપૂર્વક બોલાવીને તકરીરો કરવાનું આમંત્રણ અપાતું રહ્યું હતું. ૨૦મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૮૩ના રોજ તેઓ પોતાના મુશિંદ હઝરત નૂર એહમદ શાહના ઉર્ષની ઉજવણી દરમિયાન કવ્વાલી સાંભળી રહ્યા હતા ત્યારે તેમના પર વજદ (અચેતન અવસ્થા) છવાઈ ગયો હતો અને એજ સ્થિતિમાં તેમણે હૃદય બંધ પડતાં છેલ્લો સ્વાસ લીધો હતો.

## ઓલ ઈન્ડિયા મેમણ ફેડરેશન ડૉ. નાસીર ફુલારાની સતત ચોથી વખત પ્રમુખપદે વરણી

ઓલ ઈન્ડિયા મેમણ ફેડરેશનના તા. ૨૯-૫-૨૦૧૧ના રોજ મુંબઈમાં યોજાયેલા અધિવેશનમાં સંસ્થાના વર્તમાન પ્રમુખ ડૉ. નાસીર ફુલારાની સતત ચોથીવાર ફેડરેશનના પ્રમુખ તરીકે વરણી કરાતાં રેકૉર્ડ સર્જાયો હતો. ફેડરેશનના ચૂંટણી કમિશનર અને વસાહત સમિતિના ચેરમેન હાજી મોહમદ અલી મોમીને જાહેર કર્યું હતું કે પ્રમુખપદ માટે બીજા કોઈપણ ઉમેદવારે ફોર્મ ભર્યું નહીં હોવાથી ડૉ. નાસીર ફુલારાની ફરીવાર પ્રમુખ તરીકે વરણી કરવામાં આવે છે.

કુઆર્નની તિલાવત સાથે શરૂ થયેલા અધિવેશનમાં આવકાર પ્રવચન તેમજ ગત વર્ષ દરમિયાન વફાત થયેલા બિરાદરીના સક્રિય કાર્યકરોની મગફેરતની દુઆ બાદ પ્રમુખ તરીકે ડૉ. નાસીર ફુલારાએ પૂરા વર્ષ દરમિયાન ફેડરેશને અંજામ આપેલી કામગીરીનો ચિતાર રજૂ કર્યો હતો. તેમણે જરૂરતના દરેક સમયે સહાય ફંડ પહોંચાડી દેતા દાનવીરોનો આભાર માન્યો હતો. વર્લ્ડ મેમણ ફાઉન્ડેશન અને વર્લ્ડ મેમણ ઓર્ગેનાઈઝેશનના ફંડથી ચાલી રહેલી યોજનાઓ વિગતોથી પણ સભાજનોને તેમણે વાકેફ કર્યા હતા. ડૉ. ફુલારાએ તેમની ફેડરેશનના જુદા જુદા ઝોનોની કામગીરીનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો હતો અને નોંધપાત્ર કામ કરનારી જમાતોના નામ લઈને ઓધેદારોને અભિનંદન પાઠવ્યા હતા.

મેમણ આલમ- જુન-૨૦૧૧

તેમણે પોતાની સફળતા બદલ પોતાની ટીમને અને ફેડરેશનના મહામંત્રી જનાબ ઈકબાલ ઓફિસરની ભારોભાર પ્રશંસા કરી હતી. ખાસ કરીને ઈકબાલ ભાઈ ઓફિસર વિષે તેમણે કહ્યું હતું કે ક્યું કામ ક્યારે અને કઈ રીતે કરવું તેનું માર્ગદર્શન ઈકબાઈ ભાઈથી મળી જાય છે અને તેઓ દરેક તાળાની ચાવી સમાન છે.

ડૉ. ફુલારાએ ફેડરેશનના સુસ્ત કામગીરી દેખાડનારા ઓધેદારોને ચેતવણી આપી હતી કે તેમની સુસ્તીથી ગરીબ અને જરૂરતમંદ પરિવારોને નુકસાન થાય છે અને કામ ના થઈ શકતું હોય તો તેમણે ઓધ્યા છોડી દેવા જોઈએ. શક્ય હોય તો પોતાના સ્થાને બીજી વ્યક્તિનું નામ પણ તેઓ પોતેજ સૂચવે એમ ફેડરેશનના પ્રમુખે વિનંતી કરી હતી.

તેમણે કહ્યું હતું કે જુદી જુદી મદદ યોજનાઓના ફોર્મ જરૂરતમંદોને સમયસર નહીં મળતાં હોવાની શિકાયતને ધ્યાનમાં લઈને મેડીકલ ફોર્મ સહિતના તમામ ફોર્મ હવે ફેડરેશનની વેબસાઈટ પરથી ડાઉનલોડ કરવાની સગવડ ઉભી કરવામાં આવી છે. ફોર્મને નિયમ મુજબ મંજૂરી મળ્યા પછી મદદ જરી કરી દેવાશે. જો કે તેમણે મદદ લેનારાઓની સંખ્યા ઘટાડવા અને એવા લોકોને પગભર બનાવવાની જરૂરત પર ભાર

મૂક્યો હતો.

ફેડરેશનના મહામંત્રી ઈકબાઈ ઓફિસરે સંસ્થાની સભ્ય જમાતોની નોંધપાત્ર કામગીરી તેમજ ફેડરેશનની પોતાની ભૂમિકાની વિગતો આપી હતી. તેમણે ઝકાત ફંડની વહેંચણીમાં પરિવર્તન લાવવા અને ખોટી પ્રથાઓ બંધ કરવાની જરૂરત દર્શાવી હતી. તેના સંદર્ભમાં શીખ બિરાદરીનું ઉદાહરણ આપતાં કહ્યું હતું કે કોઈ સરદારજી કદિ ભીખ માંગતો દેખાશે નહીં. આપણી બિરાદરીમાં પણ એવો પલટો લાવવો જોઈએ. તેમણે ફેડરેશનના સભ્યપદ માટેની જમાતોની અરજીઓની મંજૂરીની પદ્ધતિ ઝડપી બનાવવા અને ડાયાલિસીસ મશીનોની યોજના ફેડરેશનની બીજી યોજનાઓમાં સરકાર તરફથી મળી શકતી કરોડો રૂપિયાની મદદનો લાભ લેવાનું પણ સૂચન કર્યું હતું અને બીલાસપુર જમાતે એ સંબંધમાં મેળવેલી સફળતાનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો.

અધિવેશનને સલીમ ફુલારા, ડૉ. ઈરફાન ફર્નિચરવાળા, રઝીયાબાઈ ચશમાવાલા, શબાનાબાઈ દરવેશ, અઝીઝ શેઠ, પ્રોફેસર સજજાદ, હાજી અ. લતીફ મુન્શી અને હાજી મોહમદ અલી મોમીન સહિતના આગેવાનોએ સંબોધન કર્યું હતું.

વક્તાઓએ બિરાદરીમાં મેળ મિલાપ વધારવા માટે વિદ્યાર્થીઓના ઈનામ વિતરણ અને એવા બીજા સમારંભો યોજતા રહેવાની જરૂરત દર્શાવી હતી. ફેડરેશન કપ ક્રિકેટ ટુર્નામેન્ટની સફળતા બદલ સંતોષ (વધુ માટે જુઓ પાના નં ૧૦)

G-07

## જુની અને નવી કહેવતો

જુની	નવી
હસે તેનું ઘર વસે	હસે તે જરૂર ફસે
મિયાં બીબી રાજી તો કયા કરે કાજી	મિયાં બીબીપાજી તો તંગ આયા કાજી
સમય સમય બળવાન હૈ નહિ	પ્રધાન પ્રધાન બળવાન હૈ
મનુષ્ય બળવાન	નહિ પ્રજા બળવાન
દરજીનો દીકરો જીવે ત્યાં સુધી સીવે	પ્રધાનનો દીકરો પીએ ત્યાં સુધી સૌ બીએ
કોલસાની દલાલીમાં કાળા હાથ	બોન્ડની દલાલીમાં ઈનામનો ચાન્સ
ખાડો ખોદે તે પડે	ખાડો ખોદે તે 'કેડીએ'
ઉતાવળે આંબા ન પાકે	ઉતાવળે વાંઢા ન પરણે
બાપ તેવા બેટા ને વડ તેવા ટેટા	પાર્ટી તેવા નેતા ને વકતા તેવા શ્રોતા
ઉલ્ટો ચોર કોટવાળને દંડે	ઉલ્ટો વિદ્યાર્થી પરીક્ષકને દંડે
કરવા ગયા હતા કંસાર ને થઈ ગઈ થુલી લડવા ગયા હતા ચૂંટણી ને	થઈ ગઈ ચટણી
હાચો જુગારી બમણું રમે	હાચો ઉમેદવાર બમણું ખર્ચે
ખેડે તેની જમીન	કબજે તેનો પ્લોટ
જેની લાઠી તેની ભેંસ	જેની 'કલાશીનકોવ' તેની કાર
કમળાની આંખે પીળું દેખાય	અફસરની આંખે નાણું દેખાય
હાથીને મણ ને કીડીને કણ	મિનિસ્ટરને મણ ને કંગાળ ને કણ
શેઠની શિખામણ ઝાંપા સુધી	નેતાની શિખામણ ભાષણ સુધી
કુંભાર કરતાં ગધેડા ડાહ્યા	વકીલ કરતા અસીલ ડાહ્યા
બાર હાથનું ચીભડું ને તેર હાથનું બી	બાર કિલોનો વિદ્યાર્થી ને તેર કિલોની બૂકસ
હીરો ઘોઘે જઈ આવ્યો ને ડેલીયે	ઈસ્માઈલ દુબઈ જઈ આવ્યો ને
હાથ દઈ આવ્યો	ટીવી વીસીઆર લઈ આવ્યો
પહેલો સગો તે પાડોશી	પહેલો લડે તે પાડોશી
હાથ કંગણ ને આરસીની શી જરૂરત	હાથ સફાઈને સાધનની શી જરૂરત
વા વાવાથી નળીયું ખસ્યું	વા વાવાથી 'એન્ટીના' પડ્યું

-હાજી કાસમ હાજી અબ્બાસ કાલાવડવાલા

## કિડનીની કામગીરીને સરળ રાખતો લીંબુનો રસ

શરીરમાંના નકામા દ્રવ્યો પ્રવાહીરૂપે મૂત્ર દ્વારા બહાર ફેંકવામાં અગત્યની ભૂમિકા ભજવતી કિડની (મૂત્રપિંડ)માં અગર પત્થર જામી જાય (કિડની સ્ટોન) તો તેની પીડાની તીવ્રતા અનુભવે જ માપી શકાય અને કિડનીના રોગથી પીડાતા માણસોની સંખ્યા કાંઈ નાની સુની નથી. પણ આ અંગે તબીબોનું સંશોધન સાવ ટૂંકી અને ટચ તથા સ્પષ્ટ સલાહ આપે છે: દરરોજ લીંબુનો રસ સાવ થોડા પ્રમાણમાં પીઓ અને કિડનીમાં પત્થર જામવાના ખતરાને હંમેશ માટે ટાળી દો.

જે સ્ત્રીએ પ્રસૂતિની પીડા અને કિડની સ્ટોનની પીડા એમ બંને દર્દ વેઠ્યા હોય તેને પૂછો તો બતાવશે કે પ્રસૂતિની પીડા કરતાં કિડનીની પીડા તો અનેક ગણી વધુ હોય છે. આ પીડા ઉઠતાં તાબડતોબ હોસ્પિટલનાં સીધા ઓપરેશન રૂમમાં પણ દોડી જવું પડે છે. મૂત્રપિંડમાં અનાજના દાણા જેટલી કાંકરી જામી જતા પણ આવી કઠણાઈ ઉભી થઈ જાય છે. એક કાંકરી જામી ગયા પછી તેનું કદ વધવાની શક્યતા પણ વધી જાય છે અને ઓપરેશન સુધીની નોબત આવી જાય છે.

આમ તો ડોક્ટરો કિડનીના રોગથી બચવા પાણી અને ફળોના રસોનો ઉપયોગ વધુ રાખવાની તથા કિડની સ્ટોન માટે કારણભૂત મનાતાં કેલ્શ્યમથી બચવાની સલાહ આપતા હોય છે પણ આ જોખમને દૂર રાખવાનો સૌથી સરળ અને સસ્તો ઉપાય લીંબુનો રસ જ છે.

★ ★ ★

G-08

મેમલા આલમ- જુન-૨૦૧૧

# વરસો પહેલાંના મેમણો

(‘હિદાયતુલ મોઅમેનીન’ માસિકના ૧૯૦૩ના અંકો પરથી આ માહિતી અહીં ‘મેમણ આલમ’ના વાંચકો માટે મરહુમ યાહયા હાશિમ બાવાણીએ રજુ કરી હતી. એક સદી પહેલાંની આ સામગ્રી સામાન્ય વાંચકો અને મેમણ ઇતિહાસના સંશોધકો માટે અને હાલના સામાજિક અગ્રેસરો અને કાર્યકરો માટે પણ રસપ્રદ અને ઉપયોગી નિવડે એવી છે.)

ધોરાજીમાં કન્યા શિક્ષણ:

ખાનુ મૂસાની ડિસ્પેન્સરી  
ધોરાજી તા. ૧૭ માર્ચ ૧૯૦૩

બકરી ઈદ મંગળવારને રોજ ધામધૂમથી થઈ છે. મોહર્રમનો હાલ તો કાચો પાચો છે. તા. ૧૧ માર્ચને રોજ સવારના ચાર વાગે ગાજવીજ સાથે વરસાદ ઈંચ ૨ ૧૩ થયો હતો. તા. ૯ માર્ચને રોજ નામદાર શેઠ હાજી ખાનુ મૂસાના મદ્રેસામાં પરીક્ષા લીધી તેમાં ૩૫૦ છોકરીઓને ચુંદડી એક એક આપી અને છોકરાઓને ૨૦૦ મફલર એક એક આપવામાં આવ્યો હતો.

મીઠાઈ, બિરીયાની વગેરે જમાડવામાં આવેલ હતી. હેડ માસ્તર મૌલવી અબ્દુલ કરીમ તથા હાજી રહેમતુલ્લાહ તથા હાજી જમાલ તથા મેનેજર હાજી અબ્દુલ્લાહ વગેરે ખવડાવવામાં ઘણી મહેનત લીધી હતી. શેઠ હાજી ખાનુ મૂસાનો વિચાર એવો છે કે બાબુના ચોકમાં એક નવું મકાન તૈયાર કરેલ છે. તેમાં રૂ. ૬૦૦૦ની દવાઓ મંગાવીને ‘લિલ્લાહ શીફાખાનુ’ કરવાનો વિચાર છે. બારપુરા તથા ગામના મરદ તથા ઔરતને સગવડ પડે તેમ છે. હકીમ અગર ડાક્ટરને નોકર રાખવાની શોધમાં

છે.

અત્રે માસ છ થયા ઝેરી મરકીના પગલા થવાથી આજ દિન સુધી ૭૫૦ માણસ મરણ પામ્યા છે. હાલ ખુદાની મહેરબાનીથી બિમારી નાબૂદ થવા લાગી છે. શરીફ શેઠ આદમજી પીરભાઈએ ગામ બહાર, ૨૫૦ મુંપડા તૈયાર કર્યા છે. તેમાં તેમના નાતીલાઓ રહે છે. હિંદુઓ ધોરાજીમાં આવવા શરૂ થયા છે.

બારપુરામાં શાંઈ અબ્દુલ કાદરની મસ્જિદનું કામ શેઠ હાજી ઓસમાણ મામદ પલાએ શરૂ કર્યું છે. તેમાં રૂ. ૭૫૦ ખરચી બંધ રાખ્યું છે. તેમાં સહેનનું કામ કાળા પત્થરથી કરેલ છે. મુકરબા સામે મોટો દરવાજો નાંખ્યો છે અને ફૂવો એક બહાર ખોદાવ્યો છે. તેમાં ચરખી બે રાખી છે. ફૂવાની આબુબાબુ કાળા પત્થરની લાદી નાખી છે. મસ્જિદને મોટી કરવા માટે બાબુમાં જગ્યા રાખી છે. ઉમેદ છે કે આવતા ચોમાસામાં ફાળો પૂરો કરશે.

ધોરાજીવાળા મૌલવી હસન મુંબઈમાં વફાત પામ્યા છે તથા મૌલવી રહેમતુલ્લાહ હકીમ, ઈસ્માઈલ હકીમ, મેમણ હાજી વલીમોહમદ હુસેન જામનગરવાળા એ મુજબ ગૃહસ્થોના થયેલા

મરણથી ઘણી દિલગીરી ફેલાઈ છે તે ગૃહસ્થો સારા લાયક અને ઘણી સારી કીર્તિ પામ્યા હતા.

ગઈકાલે સકંજની બાબુમાં દિવસના અગ્યાર વાગે મોટી આગ લાગી હતી. તે બે કલાક રહી હતી. બંબાની મદદથી બુઝાવી નાખવામાં આવી હતી. રૂ. ૨૦૦નું નુકસાન થયેલું કહેવાય છે.

**સી.પી. બરાડમાં  
મેમણ પેઢીઓ  
ડિગ્રીસ (બરાડ)  
૧૭ માર્ચ ૧૯૦૩**

અહીં ગરમી ૯૦ ડિગ્રી પડે છે. એવું થર્મોમીટરથી માલુમ પડ્યું છે, રાત્રે ગુલાબી ઠંડી પડે છે.

અહીં મેમણ ભાઈઓની દુકાન છ છે. તેના નામ નીચે મુજબ, શેઠ હાજી હાશમ હાજી ઈસ્માઈલ, શેઠ જુસબ હાજી બાવા, શેઠ અબ્દુલ્લાહ પીરમાહમદ, શેઠ હાજી ખાનુ મૂસા, શેઠ હાજી પીરમાહમદ હમીર, શેઠ અલી હાજી દાદા એ પ્રમાણે છ દુકાનો છે. રોજગાર સાધારણ છે, પણ ઉધાર આપવાનો ઘણો રીવાજ છે. અહીં સરવે ભાઈઓ હળીમળીને સાથે બેસે છે. પણ વેપારની બાબત સંપ આંછો છે મોલુદ શરીફ કરવાને ત્રણ વરસ થયાં વિચાર થાય છે પણ એવું

G-09

મેમણ આલમ- જૂન-૨૦૧૧

કોઈ દીનનું કામ પાર પાડી શકાતું નથી.

## **સિલોનના મેમણો**

**કોલંબો તા. ૧૦ માર્ચ ૧૯૦૩**

અત્રે કુતિયાણાના મૌલવી નૂરમામદ અબા યાફૂબ દિવસ પંદર થયા આવેલ છે. તેમણે ચાર વાએઝ કરી છે. જેમાં મેમણો ટાઈમસર હાજર રહેતા હતા. અત્રે વીસ વરસ થયાં મેમણ ભાઈઓની દુકાનો છે. મેમણો દર વરસે દરેક ઈદની નમાઝ અત્રેના મુસલમાન સાફી મઝહબવાળાની મસ્જિદમાં પઢવા જતા. પણ આજે બકરી ઈદની નમાઝ ઉપરના મૌલવી સાહેબે સરવે ભાઈઓની કીટીગીના માઠ ઉપર હનફી રીવાજ મુજબ દસ વાગે ખલાસ કરી હતી. ઉપરના મૌલવી સાહેબનો ફાળો રૂ. ૧૫૦ થી ૧૭૫ને આશરે થયો છે. ઉપર મુજબ સર્વે રહેમદિલ ભાઈઓ એવા કામમાં સારી મદદ કરે છે.

**અલીગઢની તાલીમ માટે પ્રથમ મેમણ સ્કોલરશીપ**

રંગુનવાળા જાણીતા શેઠ હાજી અબ્દુલ શકુર જમાલ બ્રધર્સ તેઓ રૂ. ૧૨૧૧ની માસિક સ્કોલરશીપ બે કોઈ પણ મુસલમાન બિરાદરનો છોકરો અલીગઢ કોલેજમાં ભણવા જાય તેને આપવા કાઢી છે. આવી બાબતની નેક લાગણી માટે તેઓને ધન્યવાદ ઘટે છે. મેમણ કૌમ ખાતે પહેલું નેક પગલું તે સાહેબેજ ભર્યું છે.

**મેમણોનાં હસ્તક**

**મસ્જિદની દેખરેખ**

**બિમલીપટ્ટમ તા. ૧૩ માર્ચ ૧૯૦૩**

મુખ્ય વેપાર તલ, અળસી, રાઈ, હરડાં, ચાવલ તથા તલના

તેલનો છે. મેમણ ભાઈઓની દુકાન ત્રણ છે. (૧) મેસર્સ હાજી ઈબ્રાહમ સુલેમાન કુ. (૨) શેઠ જાનુ હસન (૩) શેઠ હાજી તારમોહમદ ઐયુબ અત્રે એક મસ્જિદ નાની પણ શોભાયમાન છે. મજબુર સાહેબો તરફથી દેખરેખ સારી રીતે રહે છે. ખુદા તેઓની રોજીમાં બરકત આપે આમીન.

**આફ્રિકામાં મેમણોની દુકાનો ટૉગાટ (પોર્ટ નાટાલ)**

**તા. ૧૬-૨-૧૯૦૩**

અહીં મેમણ ભાઈઓની દુકાન પંદરને આશરે છે. ગામમાં મસ્જિદ ઘણી સારી છે. મગર દુકાનવાળા નમાઝ પઢવામાં બહુ સુસ્તી રાખે છે. સૌ ભાઈઓને ખુદા નેક હિદાયત આપે અને હરવખતમાં નમાઝમાં દાખલ થાય.

**મુસલમાનો અને હિંદુઓનો પરસ્પર સાથ સહકાર**

**ઉમરાવતી તા. ૧૪ માર્ચ ૧૯૦૩**

દિવસે ગરમી પડે છે. સવારમાં ગુલાબી ઠંડી પડે છે. આસપાસના ગામડાઓમાં અને મોટા શહેરોમાં બિમારીની ખરાબ હવાને લીધે અહીં પણ લોકોમાં ઘણો ગભરાટ ફેલાયો છે. લોકો અહીંથી નાશભાગ કરે છે. કેટલાકો રેલ્વે રસ્તે પરદેશ નાશી ગયા છે અને હજુ પણ નાશભાગ છે અને કેટલાક શાહુકાર લોકો શહેર બગીચામાં રહેવા ગયા છે.

પણ અહીંના ખુદાના ફજલથી ચાર પાંચ દિવસ થયા એકપણ કેસ પ્લેગનો બન્યો નથી.

આ બિમારી નાબૂદ કરવાની ઉમેદથી અહીંની મેમણ જમાત તથા હિંદુ લોકો તરફથી નિશાનો ઘણી

જ ધામધૂમ સાથે કાઢવામાં આવ્યા હતા. તેમજ ગરીબ લોકોને અનાજ આપવામાં આવ્યું હતું. આ કામમાં આગેવાન સરદારગઢના શેઠ મૂસા ઠોસા દલાલ હતા. ખુદા તેઓને આ મહેનતનો બદલો આપે તેમજ મેમણ કાપડના વેપારી તરફથી પણ ખાવાનું કરવામાં આવ્યું હતું અને તે તમામ ગરીબ લોકોને ખવરાવવામાં આવ્યું હતું. આવી ખેરાતો આપણા મુસલમાન ભાઈઓમાં તથા હિંદુ લોકોમાં પણ ચાલુ છે.

અહીંના મારવાડી હોકમંદ બહરાજ તરફથી મસ્જિદમાં ગરીબ મુસલમાન લોકોને ખાવાનું આપવામાં આવ્યું હતું. અને તેમાં આગેવાન શેઠ દાદા અબુને નિમવામાં આવ્યા હતા.

**નાસીર ફૂલારા**

(૭મા પાનાનું ચાલુ) વ્યક્ત કરાયો હતો અને આવા ખેલો વર્લ્ડ મેમણની સપાટીએ ખુદા ખુદા દેશોમાં યોજવા અને તેમાં જમાતોની ટીમો મોકલવાનું સૂચન કરાયું હતું.

વર્લ્ડ મેમણના ઈન્ડિયા ચેપ્ટરના વાઈસ પ્રેસિડેન્ટ હાજી અ. મજીદ શેરાનીએ જણાવ્યું હતું કે વર્લ્ડ મેમણ ઓર્ગેનાઈઝેશનના ભારત માટેના છ કરોડના ફંડનો ઉપયોગ મેડીકલ, વસાહત અને તાલીમ સહિતના ક્ષેત્રોમાં કરવામાં આવશે. તેમણે એ ફંડમાંથી રૂપ હજાર રૂપિયાથી લઈને બે લાખ રૂપિયાની લોન આપવાની પણ જાહેરાત કરી હતી.

અંતે ફેડરેશનના જોઈન્ટ સેક્રેટરી અ. અઝીઝ મચ્છીવાલાના અભાર પ્રવચન પછી ડીનર પીરસવામાં આવ્યું હતું.

G-10

મેમણ આલમ- જૂન-૨૦૧૧

## ખિલાફત ચળવળમાં મેમણોનો ફાળો

# છોટાણી બિરાદરો

એ ત્રાસદાયક અને કાંટાળો પંથ જે મુસ્લિમ મિલ્લતને આઝાદી અને ઉદ્ધાર તરફ દોરી ગયો હતો, એ પર એવા ઉમદા આત્માઓના પણ નિશાન છે કે જેમને કોઈ યાદ કરતું નથી અને જેમની કુરબાનીઓ ભૂલાવી દેવાઈ છે. ઈસ્લામી મૂલ્યો ઈન્સાફ અને સમાનતા પર આધારિત સમાજરચના એવી નેક તમન્ના સાથે કામ કરનાર ઉમદા શખ્સીયતોમાં શેઠ મિયાં હાજી મોહંમદ છોટાણી એક હતા. એમના નેતિક, માલી અને રૂહાની ટેકા વગર ખિલાફત ચળવળ અને મૌલાના મોહંમદઅલી જોહરે કોઈ સિદ્ધિ મેળવી નહોત જે તેમણે આઝારીના લંબાણ સંગ્રામ દરમિયાન મેળવી હતી.

મુલ્ય અને મિલ્લતની આઝાદી કાજે ઉપખંડમાં આરંભાયેલી અનેક લડતો પેકીની એક ખિલાફત ચળવળ પણ હતી જેનો સંબંધ માત્ર ઉપખંડના મુસ્લિમોના સ્વમાન સાથેજ નહિ પણ આંતરરાષ્ટ્રીય મુસ્લિમ સાથે હતો.

ખિલાફત ચળવળના પ્રણેતાઓમાં ખાસ કરીને મૌલાના મોહંમદઅલી જોહર અને તેમના ભાઈ મૌલાના શૌકતઅલી મુખ્ય હતા. પરંતુ એ ચળવળ રૂપી ઈમારતના પાયાના પથ્થર શેઠ હાજી મોહંમદ છોટાણી પણ હતા. જેમની મહાન ખિદમતો તથા તન, મન અને ધનની કુરબાની થકી જ

લેખક: ડૉ. વી. એમ. તિરમિઝી

ઉપરોકાત મહાનુભાવો આ ચળવળનું જ સફળતાપૂર્વક સંચાલન કરી શક્યા હતા

ખિલાફત ચળવળના મંડાણ ક્યારે અને શા માટે થયા?

પ્રથમ વિશ્વ યુદ્ધમાં તુર્કી પરાજિત પક્ષે હતું અને વિજેતા બ્રિટીશ સામ્રાજ્યે તુર્કીના મહાન ઉસ્માનીયા સામ્રાજ્યના ટુકડા કરી નાખ્યા અને એ પછી ટૂંકમાં જ તુર્કીની ઉસ્માનીયા ખિલાફતનો ખાતમો થઈ ગયો. એ ખિલાફતની પુનઃબહાલી માટે હિંદના મુસ્લિમોએ અંગ્રેજો સામે જે લડત આરંભી તે હતી ખિલાફત ચળવળ .

ઓક્ટોબર ૧૯૧૮માં તુર્કીએ સંધિ પત્રક પર સહી કરી એજ વર્ષમાં હિંદુસ્તાનમાં દિલ્હી ખાતે ઓલ ઈન્ડિયા મુસ્લિમ લીગની બેઠક મૌલવી ફઝલુલહકના પ્રમુખપદે યોજાઈ જેમાં તુર્કીની આઝાદીની લડતને સંપૂર્ણ ટેકો આપવામાં આવ્યો હતો અને બ્રિટીશ શાહીવાદની ઝાટકણી કાઢવા માટે એક ભરપૂર પ્રચાર ઝુંબેશ શરૂ કરવાની યોજના ઘડી કાઢવામાં આવી.

૧૯૧૯ના અંતમાં લખનો ખાતે ઓલ ઈન્ડિયા ખિલાફત કમિટીની રચના કરવામાં આવી સાથેસાથે દિલ્હીથી જ. કુત્બુદીન આઝમગઢી અને જ. તાજુદીન જબલપુરીના સંયુક્ત તંત્રીપદ

હેઠળ 'ખિલાફત' નામનું અખબાર પણ શરૂ કરવામાં આવ્યું.

એજ વર્ષમાં અલી બિરાદરો બૈતલ જેલમાંથી છૂટ્યા જેમાંના મૌલાના શૌકતઅલી મુંબઈ ખાતે ઠરીઠામ થયા જ્યાં તેમણે 'અંજુમને ખુદામે કાબા' નામની સંસ્થા ઉભી કરી. જેને મુંબઈના લોકો તરફથી સારા જેવો સાથ સહકાર મળ્યો. એ સંસ્થાનું કામ પણ ખિલાફત ચળવળમાં પ્રાણ પુરવાનું હતું.

ખિલાફત કમિટીમાં શેઠ મોહંમદ હાજી જાનમોહંમદ છોટાણીને પ્રમુખ તરીકે ચૂંટી કાઢવામાં આવ્યા હતા અને સિંધથી હાજી આહમદ ખત્રી તથા ગુલામ મોહંમદ ભુરગરી મદ્રાસવાળા શેઠ યાકૂબ હસન અને મૌલાના શૌકતઅલી સેક્રેટરીઓ તરીકેની ફરજો બજાવતા હતા.

પણ નાણાં ભંડોળ વગર કોઈ સંસ્થા ચાલી શકતી નથી. ખિલાફત ચળવળ માટે ફંડ એકઠું કરવા માટે મૌલાના શૌકતઅલીએ મુસ્લિમોને અપીલ કરી. શેઠ આહમદ છોટાણી અને મોહંમદ છોટાણી એ બંને ભાઈઓના ભરપૂર પ્રયાસોથી મુંબઈ અને ગુજરાત કાર્કિયાવાડના વેપારી મુસ્લિમોએ ખિલાફત ફંડ છલકાવી દીધું અને ૧૯૨૦ થી ૧૯૨૩ સુધીમાં રૂપિયા ૫૬ લાખ એકઠા થઈ ગયા.

આ રકમમાંથી રૂપિયા ૧૦ લાખ તો તુર્કીના નવા રાજ્ય વડા મુસ્તફા કમાલ પાશાને મોકલી દેવામાં આવ્યા. ૩૦ લાખ રૂપિયા

ઉપખંડ તથા વિદેશોમાં પ્રચાર મુંબેશ અને માહિતી માધ્યમો પાછળ ખર્ચાયા અને બાકી ૧૬ લાખ રૂપિયાની પુરાંત વધી.

ખિલાફત કમિટીએ નકકી કર્યું કે આ રકમ કોઈ બેંકમાં જમા નથી કરાવવી કારણ કે તેમાં કદાચ સરકાર એ રકમ જપ્ત કરી લ્યે એવું જોખમ હતું.

તો પછી એ રાખવી કોની પાસે ?

છેવટે એવું નકકી થયું કે પુરાંતની રકમના ૧૬ લાખ રૂપિયા શેઠ છોટાણી પાસે અમાનત તરીકે રાખવા આમ કમિટીએ સોંપેલી અમાનત શેઠ છોટાણીએ સંભાળી અને રાષ્ટ્ર તથા રાષ્ટ્રનેતાઓએ તેમનાંમાં મૂકેલો વિશ્વાસ સાચો પૂરવાર કરી બતાવ્યો.

શેઠ મોહમદ છોટાણીનો જન્મ ૧૮૮૩માં થયો હતો. તેઓ ઈમારતી લાકડાના વેપારી હોવા ઉપરાંત રેલ્વે કોન્ટ્રેક્ટર પણ હતા. કેરાલા અને બર્મામાં તેમની માલિકીનાં કેટલાંક જંગલો પણ હતા અને તેમની પેઢીની શાખાઓ હિંદુસ્તાનના લગભગ મોટા શહેરોમાં હતી. રેલ્વે સત્તાવાળાઓએ તેમને પ્રવાસ માટે એવો સ્પેશ્યલ કોચ પણ આપેલો હતો જે ‘સ્પેશ્યલ છોટાણી કોચ’ના નામે ઓળખાતો હતો.

શેઠ છોટાણી સંપૂર્ણ રીતે જાણતા હતા કે ખિલાફત ચળવળ બ્રિટીશ સામ્રાજ્યવાદની સામે છે અને સરકારી કોન્ટ્રેક્ટર તરીકે તેઓ આ ચળવળમાં ભાગ લઈ શકતા નથી. છતાં તેઓ હિંમતથી આ ચળવળમાં જોડાયા એટલું જ નહીં પણ અગ્ર હરોળમાં કામ કરવા લાગ્યા.

આ વાત બ્રિટીશ શાહીવાદ ક્યાંથી સાંખી શકે ? પ્રથમ તો સરકારે તેમની સાથે સમજાવટ-પતાવટથી કામ લેવાનું નકકી કર્યું તેમને રૂપત આપીને ખરીદી લેવાની પણ કોશિષ કરી પણ શેઠ છોટાણી ન માન્યા.

આથી બ્રિટીશ સરકારે તેમના બધાજ ઠેકાઓ રદ કર્યા. કોઈ ભેદી કારણસર મુંબઈમાં શીવરી ખાતે આવેલી તેમની મીલમાં આગ લાગી ગઈ અને બધો સરસામાન ભસ્મીભૂત થઈ ગયો સાથેસાથે ખિલાફત કમિટીના પુરાંતના ૧૬ લાખ રૂપિયાનો પણ નાશ થઈ ગયો કેમ કે શેઠ છોટાણીએ એ રકમ પોતાના વેપારમાં લગાવી હતી. આમ શેઠ છોટાણી રાજમાંથી રંક બની ગયા.

શેઠ છોટાણીને આવકનું એક બીજું સાધન પણ હતું. તેમના ઘણાં મકાનો હતા જેમાંથી દર વર્ષે ૨૫,૦૦૦ રૂપિયાનું ભાડું આવતું હતું. રાષ્ટ્રની અમાનત અદા કરવા માટે તેમણે પોતાની બધી સ્થાવર મિલ્કતો ગીરવી રાખી દીધી અને પોતે સહકુટુંબ મુંબઈમાં એક નાના સરખા ભાડાના મકાનમાં રહેવા લાગ્યા. આ હાડમારી અને તકલીફો જે તેમણે ઈસ્લામ અને મુસ્લિમ મિલ્લતને માટે હસતે મુખે ઉપાડી તે પણ વિસારી શકાય તેવી નથી.

મહાત્મા ગાંધીએ જ્યારે સ્વદેશી ચળવળ શરૂ કરી તો તેમણે શેઠ છોટાણીને પણ આ ચળવળ માં જોડાવાનું આમંત્રણ આપ્યું અને શેઠ છોટાણીએ આ ચળવળમાં આગળ પડતો ભાગ લીધો. હંમેશા સુંદર અને સુંવાળા વિદેશી વસ્ત્રો પહેરવાને ટેવાયેલા શેઠ છોટાણી અને તેમનાં બધાંજ કુટુંબીજનો

સ્વદેશી ચળવળના ટેકામાં ખાદી પહેરવા લાગ્યાં.

મુંબઈમાં છોટાણી કુટુંબના ઘરમાં જ ખિલાફત ચળવળનો જન્મ થયો હતો. મૌલાના મુહંમદઅલી જૈહરે ખિલાફત ચળવળની પહેલી સભા મુંબઈમાં છોટાણી મંઝીલ ખાતે જ બોલાવી હતી. મુંબઈમાં ખિલાફત હાઉસના બાંધકામના નકશાને પણ છોટાણી મંઝીલમાં જ આકાર આપવામાં આવ્યો હતો.

ખિલાફત ચળવળનું મહત્વ દેશજનોને તો સમજાય ગયું હતું પણ છેવટે સત્તાવાળાઓને પણ સમજાયું અને એ વખતના હિંદના વાઈસરોય લોર્ડ રીડીંગે હિંદના મુસ્લિમો સાથે તેમના પ્રશ્નો અંગે ચર્ચા કરવા માટે બ્રિટીશ વડા પ્રધાન લોઈડ જર્ચોજને તૈયાર કર્યા. પરિણામે સેન્ટ્રલ ખિલાફત કમિટીના પ્રમુખ શેઠ મોહમદ છોટાણી, ડો. અન્સારી અને જ. હસન ઈમામ લંડન ગયા અને બ્રિટીશ વડા પ્રધાનની મુલાકાત લઈ પોતાનો મુદ્દો સમજાવ્યો પણ તેનું કંઈ પરિણામ ન આવ્યું.

૧૯૩૧માં શેઠ આહમદ છોટાણી વફાત પામ્યા અને તેનાં બે વર્ષ પછી ૧૯૩૩માં શેઠ મોહમદ છોટાણી મદીના મુનવ્વરામાં ઈન્તેકાલ કરી ગયા. તેમને એ અર્જ મુકદ્દસ પર રોઝાએ મુબારક રસૂલ (સ.અ.વ.) નજીક દફન કરવામાં આવ્યા છે. પોતાની જીવનભરની ઈસ્લામ કાજેની નિસ્વાર્થ ખિદમત અને મુસ્લિમ મિલ્લતને માટે તેમણે આપેલી કુરબાનીઓને જોતાં એવું લાગે છે કે તેઓ આવી જ અંતિમ બારગાહને લાયક હતા.



# Memon Industrial & Technical Institute

A project of *World Memon Organization* in collaboration with *CDGK*

*Affiliated with City & Guilds of the U.K*

## Courses Offerd for Women

- Beautician Basic
- Beautician Advance
- Fine Arts
- Arts & Crafts
- Hand & Machine Embroidery
- Sewing & Cutting
- Dress making & Boutique Designing
- Mehndi
- Cooking & Baking (Pakistani)
- Cooking & Baking (Chinese & Continental)
- Textile Designing
- MS. Office
- Graphics Designing
- AutoCAD
- English Language (Level-1)
- English Language (Level-2)



**MITI**  
now offers a chance  
to  
enter the field  
of  
**Multimedia  
&  
IT**

- MS Office
- AutoCAD
- 3D Studio Max
- Graphics Designing
- Animation
- Video Editing
- Web Designing

## Courses Offerd for Men

- English Language
- Computer Hardware
- Mobile Phone Repairing
- Generator operator
- Industrial Electrician
- General Electrician
- Refrigeration Air condition
- Motor rewinding
- Lift Technician
- Auto Electrician
- Auto Air-condition
- Auto Mechanic
- Motor Cycle Mechanic
- Home UPS repairing & installation
- CNG kit installation & Tuning
- Welding
- Plumbing
- Sewing & Cutting



**MITI: Plot # ST- 1/8, Sector 36-I, (Civic Center-3) Korangi -5, Karachi**  
**Tel: 021-35035542/43,45,46 Email: mgmt@wmomiti.com**

**www.wmomiti.com**



## ہنسنا منع ہے

پنکھامت چلانا اور نہ موم بتیاں بجھ جائیں گی۔“

(اعجاز احمد صدیقی، وھاڑی)

☆☆☆☆

☆ ایک شرابی رات کو گھر آیا اور کپڑے بدل کر سو گیا توڑی دیر

بعد وہ چپختے لگا، ”مجھے فاج ہو گیا ہے۔“

جب ڈاکٹر آیا تو اس نے دیکھا کہ شرابی کی دونوں ٹانگیں پا جامہ

کے ایک ہی پانچے میں گھسی ہوئی ہیں۔

☆ حلوائی (گوالے سے) ارے بھئی آج دودھ پتلا کیوں ہے؟

گوالا: جناب، بھینس کل سے بارش میں کھڑی ہے۔

(سید تنویر حسن مدنی، کراچی)

☆☆☆☆

آدمی نے دکاندار سے پوچھا۔

یہ نائی کتنے کی ہے؟

دکاندار بولا دو سو روپے کی۔

آدمی نے کہا۔ دو سو روپے میں تو جوتے آجاتے ہیں۔

دکاندار نے جواب دیا۔ تو آپ جو تے خرید کر گلے میں لٹکا لیں۔

☆☆☆☆

☆ ایک شخص گھبرا ہوا تھا نے دار کے پاس آیا اور کہنے لگا،

جناب، میری جان خطرے میں ہے۔“

”کیوں کیا بات ہے؟“ تھانے دار نے پوچھا۔

”جناب، مجھے ایک گم نام خط ملا ہے اگر میری مرغیاں چراؤ گے تو

تمھاری جان کی خیر نہیں۔“

تھانے دار نے کہا ”پھر تم کیوں چراتے ہو؟“

”مگر خط لکھنے والے نے اپنا بھی تو نہیں لکھا، بھلا مجھے کیوں کر

معلوم ہوگا کہ کس کی مرغیاں ہیں۔

(جاوید اقبال، لطیف آباد)

☆☆☆☆

☆☆☆☆

### اخبار

ایک ہوٹل میں ایک صاحب اخبار پڑھ رہے تھے۔ ایک آدمی ان

کے پاس آیا اور کہا ”کیا آپ یہ عینک مجھے دے سکتے ہیں؟“

ان صاحب نے عینک دے دی تو وہ آدمی بولا ”اب تو یہ اخبار بھی

آپ کے لئے بیکار ہے، یہ بھی مجھے دے دیجئے۔“

### ریاضی

استاد: (شاگرد سے) ”ریاضی کسے کہتے ہیں؟“

شاگرد ”ریاض کی بیوی کو“

### وٹامن سی

باپ، مرچوں میں کون سا وٹامن پایا جاتا ہے؟

بیٹی: وٹامن سی

باپ: وہ کیسے؟

بیٹی: کیونکہ جب ہم مرچیں کھاتے ہیں تو سی سی کرتے ہیں۔

### ذبح

بچہ: تمھاری بکری کیوں چلا رہی ہے؟

قصائی: میں اسے ذبح کرنے لے جا رہا ہوں۔

بچہ: اوہ! میں سمجھا تم اسے اسکول لے جا رہے ہو۔

### اجتجاج

استاد: پانی گرم کریں تو شوش شوش کی آواز کیوں آتی ہے؟

شاگرد: جناب گرمی کی شدت سے جراثیم شور مچا کر اجتجاج کرتے

ہیں۔

☆☆☆☆

☆ چار دوست ایک ہوٹل میں بیٹھے تھے۔ بجلی نہ ہونے کی وجہ سے

ہوٹل میں موم بتیاں جل رہی تھیں۔

اتنے میں ان کا ایک دوست سپینے میں شرابور ہوٹل میں داخل ہوا اور

کرسی پر بیٹھتے ہوئے بولا۔

”پیرا، ذرا پنکھا چلا دو۔“

پہلے سے بیٹھے ہوئے ایک دوست نے جلد ہی سے کہا، ”نہیں،

## کیا آپ جانتے ہیں؟

سائنس نے آج ترقی ترقی کی ہے کہ زمینی انسان کے قدم اس کی بدولت چاند پر پہنچ چکے ہیں۔ لیکن سائنس ابھی تک مظاہر قدرت زلزلے پر قابو نہیں پاسکی۔ بلکہ سائنس کی حیثیت یہاں بالکل مجبور دے کے کسی سی معلوم ہوتی ہے۔ ہمیں یقین کرنا پڑتا ہے کہ سائنس سے بڑھ کر بھی کوئی اور طاقت ہے جو آئے دن اپنے نمائشے ہمیں دکھاتی رہتی ہے۔

زلزلے کے بارے میں سائنس دانوں اور جغرافیہ کے ماہرین کا بیان ہے کہ زمین یا پانی کے کسی علاقے میں اگر ایک جگہ درجہ حرارت کم اور دوسری جگہ زیادہ ہو تو وہ زیادہ درجہ حرارت اپنی پوری قوت کے ساتھ کم درجہ حرارت کی طرف بڑھتا ہے جس کی وجہ سے تیز و تند ہوائیں چلنے لگتی ہیں۔ طوفان آتے ہیں۔ زمین کے اندر باپھل برپا ہوتی ہے اسے زلزلہ کہتے ہیں۔ اسی زمین کی اندرونی بلچل کے باعث دھماکے ہوتے ہیں جس کی وجہ سے دردناک مناظر رونما ہوتے ہیں۔ زمین سے گرم گیسوں اور لاوا والے گتے لگتا ہے اور انسان و جانور ایک لمحہ میں موت کے گھاٹ اتر جاتے ہیں۔ شہر اور شہر کی عالی شان عمارتیں، حیوانات اور نباتات مٹی کے ڈھیر میں تبدیل ہو جاتے ہیں۔ ندیوں کے بہاؤ بدل جاتے ہیں۔ سمندروں اور پہاڑوں کے مقامات ایک جگہ سے دوسری جگہ منتقل ہو جاتے ہیں۔ تہذیبیں اور آثار قدیمہ تک زلزلوں کی وجہ سے ختم ہو جاتی ہیں۔

ان واقعات سے یہ بات ثابت ہو جاتی ہے کہ زلزلے کا منظر بڑا ہی خوفناک اور بھیانک ہوتا ہے۔ زلزلے کی رفتار معلوم کرنے کے لئے آج کل سائنس دانوں نے سیموگراف نامی آلہ ایجاد کیا ہے۔ زلزلے کے مندرجہ بالا اثرات کے بعد ہمیں یہ آثار بھی دیکھنے کو ملتے ہیں کہ زلزلے کے فوری بعد متاثرین کی امداد کے لئے امدادی کام شروع کر دیے جاتے ہیں۔ بلے کو صاف کرنا اور دھسنے پھسنے ہوئے لوگوں کو نکالنا ایک مشکل کام ہوتا ہے۔ غرض زلزلے سے متاثر ہونے والوں کی زندگی میں ایک طرح کی بے چینی اور ہیبت طاری ہو جاتی ہے اور ماضی کی خوشیاں حاصل کرنے کے لئے کافی وقت درکار ہوتا ہے۔

# ٹوٹکے



شریفہ حاجبانی

☆ چہرے پر لگانیں۔ سیاہ دھبے صاف ہو جائیں گے۔  
☆ ہلدی اور سلاد کے پتے بھی سیاہ دھبوں کے لیے مفید ہیں  
☆ پیسٹ بنا کر استعمال کریں۔

☆ آنکھوں کے حلقے کے لیے صندل کا پاؤڈر، عرق گلاب اور  
☆ گلیسرین ملا کر پیسٹ بنالیں اور چہرے پر لگانیں کچھ دیر بعد  
☆ ٹھنڈے پانی سے دھولیں۔

☆ چھوٹی ہڑیا کالی ہڑ کو باریک پیس کر رکھ لیں اور ایک چمچ رات کو  
☆ پانی کے ساتھ استعمال کریں قبض ٹوٹ جائے گا۔

☆ اگر آپ کی جلد چمکی ہے اور اس کی وجہ سے دانے نکل آتے  
☆ ہیں تو آپ ایک چمچ بنسن میں تھوڑا سا لیموں کا رس عرق گلاب کے  
☆ عرق میں ملا کر پیسٹ بنائیں اور صرف اسی سے منہ دھوئیں۔

☆ اگر آپ اپنے بالوں کو لمبا اور گھنا کرنا چاہتی ہیں تو انہیں چقدر  
☆ کے ابلے ہوئے پانی سے دھوئیں۔

☆ اسٹیل کے دو چمچ ٹھنڈے پانی سے دھو کر رات کو فریزر میں رکھ  
☆ دیں صبح ہونے پر آنکھوں سے لگائیں تو آنکھوں کی سوجن دور  
☆ ہو جاتی ہے۔

☆ مٹر ابلتے وقت پانی میں مٹر کے چند چھلکے بھی ڈال دیں ایسا  
☆ کرنے سے مٹری رنگت اور مٹھاس میں اضافہ ہو جاتا ہے۔

☆ کین کی بنی ہوئی ٹوکریاں پانی میں نمک ملا کر دھونے سے نئی  
☆ ہو جاتی ہیں۔

☆ پلاسٹک کے برتن میں زیادہ استعمال ہونے کی وجہ سے براؤن  
☆ داغ پڑ جاتے ہیں جو کہ دیکھنے میں نہایت بد نما لگتے ہیں ان داغوں  
☆ کو ختم کرنے کے لیے ابلے ہوئے پانی میں دو چائے کے چمچ نمک

☆ ڈال کر کپڑے دھونے کا سوڈا ڈال دیں اور برتن اس پانی میں  
☆ ڈبو دیں جب پانی ٹھنڈا ہو جائے تو برتن نکال کر عام طریقے سے  
☆ دھولیں۔

☆ تھرماس سے بھر دھونے کے لیے تھرماس میں ذرا سا سرکہ  
☆ ڈال کر دھوئیں پھر اسے ٹھنڈے پانی سے دھوئیں اس سے بو بھی  
☆ دور ہو جائے گی اور چمک بھی آ جائے گی۔

☆ چاندی کی چیزیں گندی ہو جائیں تو انہیں صاف کرنے کے  
☆ لیے باریک سوتی کپڑے کو گیلیا کر کے سگریٹوں کی راکھ ملیں پھر  
☆ خشک سوتی کپڑے سے صاف کر لیں۔

☆ تیل میں فرانی کر لیں بہت خوبصورت سنہرا براؤن کھڑا آئے گا۔

## چہرے کے سیاہ دھبے

☆ ڈیڑھ چمچ لیموں کا رس میں گلیسرین ملا کر اس کا ایک کسچر  
☆ بنالیں اور انہیں سیاہ دھبوں پر لگائیں کچھ عرصے میں فائدہ ہونا  
☆ شروع ہوگا۔

☆ کڑی پتہ اور ہلدی کا پیسٹ بنا کر اسے چہرے پر لگائیں اور  
☆ پندرہ منٹ کے بعد دھولیں اس عمل سے کافی حد تک سیاہ دھبے



☆ صاف ہو جائیں گے۔

☆ نیم کے پتے اور پودینہ کا پیسٹ بنا کر اس میں صرف  
☆ 100-mg ہلدی کا پاؤڈر اور عرق گلاب ملا کر پیسٹ بنائیں اور  
☆ سیاہ دھبوں پر لگائیں۔

☆ پان کے پتے کے عرق میں تھوڑا سا کھوپرے کا تیل شامل کر  
☆ کے اسے سیاہ دھبے پر لگائیں۔

☆ دودھ کے اندرونی کالکڑا رات میں بھگو دیں پھر اسے پیسٹ  
☆ بنا کر ناک پر ہونے والی کالی کیلوں کے لیے استعمال کریں۔

☆ زعفران میں تھوڑا سا شہد ملا کر اس کا پیسٹ بنالیں اور اسے

☆ فیشل کے بعد اگر آپ کو گھر سے باہر دھوپ میں نکلنا ہو تو عرق  
☆ گلاب کا اسپرے کر لیں۔ تاکہ آپ سورج کی تیز شعاعوں سے بچ  
☆ سکیں۔ سن بلاک کا استعمال ضرور کریں۔

☆ کھیرے کے باریک ٹکڑے کاٹ کر چہرے پر لگائیں اور نصف  
☆ گھنٹے کے بعد تار لیں چہرہ نکھر نکھرا لگے گا۔

☆ آنے کی بھوسی میں چھاچھ ملا کر دس منٹ تک چہرے اور گردن  
☆ پر لپ لگائیں اور دھولیں۔ رنگت چمک اٹھے گی اور جلد بھی صاف  
☆ ہو جائے گی۔

☆ گرمی دانوں میں سرکہ کا استعمال نہایت مفید و موثر ہوتا ہے۔  
☆ سرکہ فروٹ خالص میں تھوڑا سا پانی ملا کر جلتی ہوئی پت کے دانوں  
☆ پر لگایا جائے تو فوراً آرام آ جاتا ہے یہ محلول دن میں ایک دو مرتبہ

☆ لگاتے ہوئے گرمی کا موسم کسی اذیت کے بغیر گزارا جا سکتا ہے۔

☆ نہار منہ شہد کے شربت میں ایک چائے کا چمچ سرکہ فروٹ  
☆ خالص ملا کر پینا موسمی بیماریوں میں حفاظتی حصار بن جاتا ہے یہ  
☆ شربت دن میں دو تین بار استعمال کیا جائے۔

☆ گرمی دانوں سے محفوظ رہنے کے لئے سرکہ خالص فروٹ  
☆ جو شانہ حنا کے ساتھ پی لیا جائے تو خارش کو بھی آرام آتا ہے۔

☆ گرمی دانوں کی جلن، سوزش اور پھنسیوں کے علاج میں یہ نسخہ  
☆ استعمال کرنا مفید ہے۔

☆ برگ حنا 25 گرام۔ کلونچی 25 گرام سناہ کی 25 گرام۔ ان  
☆ سب کو 500 گرام پانی میں 10 منٹ تک ابال کر چھان لیں پھر  
☆ اس میں سرکہ خالص فروٹ 500 گرام شامل کر لیں یہ یوشن صبح و  
☆ شام لگائیں انتہائی مفید ہوگا۔

☆ اگر سوئی میں دھاگہ ڈالنے میں مسئلہ ہوتا ہے تو دھاگے کے  
☆ سرے پر معمولی سی گلو لگا دیں وہ کڑک ہو کر باسانی چلا جائے گا۔  
☆ اگر انگلی کٹ جائے تو خون روکنے کے لیے چند قطرے شہد ڈکا  
☆ دیں۔

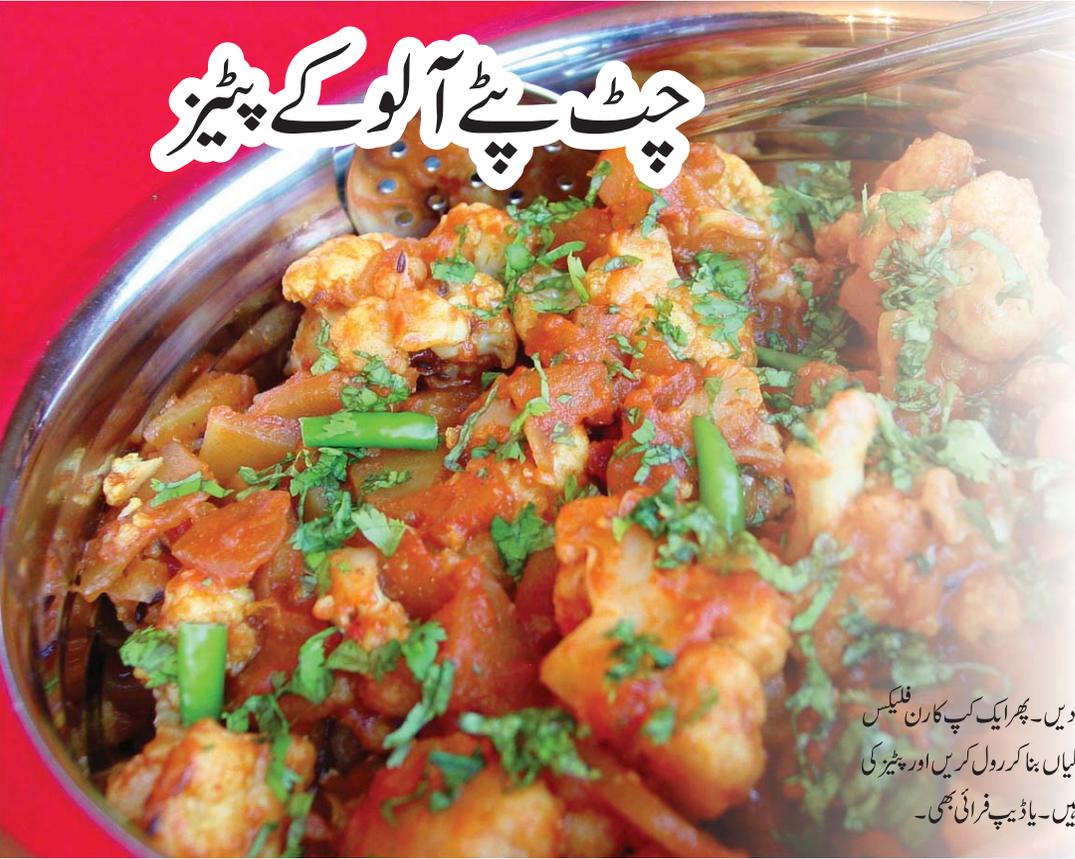
☆ اگر آپ تھیلی کو زیادہ ملائم بنانا چاہتی ہیں تو اس کے لیے چند  
☆ قطرے بادام کا تیل اور زیتون کا تیل کس کر لیں پھر اپنی تھیلی پر لگانے  
☆ سے پہلے رات بھر کے لیے فرنج میں رکھ دیں پھر اپنی تھیلی پر ملیں۔

☆ پیاز کو سنہری رنگت میں تننے کے لیے پیاز کو چھیل اور کاٹ کر  
☆ پندرہ منٹ کے لیے تھوڑے سے دودھ میں بھگو دیں پھر چھان کر



# عالم کا دسترخوان

## چٹے آلو کے پیڑز



اجزاء:

2 عدد	آلو (بال کرچھیل لیں)
1 عدد	ٹماٹر
1/2 کپ	مٹر
1/2 کپ	مکئی
1, 2 عدد	ہری مرچیں (باریک کاٹ لیں)
1 عدد	پیاز (باریک کاٹ لیں)
2 کپ	کارن فلیک
2 چائے کچھ	نمک
1 چائے کچھ	آم چور پاؤڈر
1 چائے کچھ	زیرہ پاؤڈر
1 چائے کچھ	دھنیا پاؤڈر
1/4 چائے کچھ	لال مرچ

ترکیب:

آلو کو میٹھ کر لیں پھر اس میں ٹماٹر، پیاز، مٹر، مکئی تمام مصالحے ڈال دیں۔ پھر ایک کپ کارن فلیکس اچھی طرح مکس کر لیں پھر بقایا ایک کپ کارن فلیکس سے آلو کی تکیاں بنا کر رول کریں اور پیڑز کی شکل بنالیں۔ پھر فرنی کر لیں۔ آپ ہلکے تیل میں بھی فرنی کر سکتی ہیں۔ یا ڈیپ فرنی بھی۔

## کھجور کا حلوہ

100 گرام	کھجور
50 گرام	مکھن
100 گرام	ڈرائی فروٹ
25 گرام	کاجو
500 گرام	دودھ
50 گرام	چینی
50 ملی لیٹر	ونیا آئس کریم

ترکیب:

مکھن پگھلا کر اور کھجور پیس کر اس میں ڈال کر 2 گھنٹے کے لیے رکھ دیں دودھ گرم کریں اور چینی ڈال کر گرم کریں اور پھر ہلکی آنج پر گاڑھا کر لیں۔ چچ مسلسل چلاتے رہیں اور کھجور اور مکھن بھی ڈال دیں جب گھی اوپر آ جائے تب تک پکانیں۔ اب کسی برتن کو اچھی طرح گریں کر کے حلوہ بچھا دیں پھر چینی یا پے ہوئے ناریل سے سجا دیں حلوہ تیار ہے۔



# سہکتی کلکیاں

## اللہ خوبصورتی کو پسند کرتا ہے

حضرت چارٹر بیان ہے کہ ایک بار نبی اکرم ملاقات کی غرض سے ہمارے یہاں تشریف لائے تو آپ نے ایک آدمی کو دیکھا جو گرد و غبار میں اٹا ہوا تھا اور اس کے بال بکھرے ہوئے تھے۔ آپ نے فرمایا کیا اس آدمی کے پاس کوئی کنگھا نہیں ہے جس سے یہ اپنے بالوں کو درست کر لیتا؟ اور آپ نے ایک دوسرے آدمی کو دیکھا جس نے میلہ پڑے پہن رکھے تھے۔ آپ نے فرمایا اس آدمی کے پاس وہ چیز (یعنی صابن وغیرہ) نہیں ہے جس سے یہ اپنے کپڑے دھو لیتا۔ (مشکوٰۃ)

ایک شخص نے نبی کریم سے کہا یا رسول میں چاہتا ہوں کہ میرا لباس نہایت عمدہ ہوسر میں تیل لگا ہوا ہو۔ وہ بھی نفیس ہوں، اسی طرح اس نے بہت سی چیزوں کا ذکر کیا یہاں تک اس نے کہا میرا جی چاہتا ہے کہ میرا کوڑا بھی نہایت عمدہ ہو۔ نبی کریم اس کی گفتگو سنتے رہے پھر فرمایا ”یہ ساری ہی باتیں پسندیدہ ہیں اور خدا اس لطیف ذوق کو اچھی نظر سے دیکھتا ہے۔ حضرت عبداللہ بن عمرؓ فرماتے ہیں میں نے رسول اکرم ﷺ سے دریافت کیا یا رسول اللہ کیا یہ تکبر اور غرور ہے کہ میں نفیس اور عمدہ کپڑے پہنوں۔ آپ نے ارشاد فرمایا نہیں بلکہ یہ تو خوبصورتی ہے اور خدا اس خوبصورتی کو پسند فرماتا ہے۔“ (ابن صاحبہ)

## نافرمان مردوں کو سزائیں دی جائیں گی

چین کے سی چوان اور چونگ کنگ و بوں کی ایک خصوصیت یہ رہی ہے کہ وہاں کی خواتین مردوں پر حکم چلاتی ہیں اور مرد حضرات ان کے حکم کی تعمیل کرتے ہیں۔ چینی سیاحتی حکام اس صورت حال سے فائدہ اٹھاتے ہوئے اپنے ملک میں سیاحت کو فروغ دینے اور سرمایہ کاری میں اضافے کا ارادہ رکھتے ہیں۔ چینی وزارت سیاحت کے ایک افسر نے بتایا کہ چین میں دنیا کا پہلا ”خواتین کا شہر“ قائم کیا جا رہا ہے جہاں نافرمانی پر مردوں کو سزائیں دی جائیں گی۔ چینی ٹورزم بیورو اس شہر کی تعمیر کے سلسلے میں 20 کروڑ یوآن سڑکوں اور عمارتوں کی تعمیر پر خرچ کرنا چاہتا ہے۔ انہوں نے بتایا کہ اس نئے شہر کا نعرہ یہ ہوگا ”خواتین کبھی غلطیاں نہیں کرتیں اور مرد خواتین کے

مطالبات کبھی رد نہیں کر سکتے“ انہوں نے بتایا کہ جب سیاحتی گروپ اس شہر میں داخل ہوں گے تو ان میں شامل خواتین سیاح شاپنگ یا قیام کی جگہ کے انتخاب میں حاکم کا کردار ادا کریں گی اور جو بھی مرد سیاح ان کی بات نہیں مانے گا اسے غیر ہموار سطح پر گھسنوں کے بل کھڑے ہونے یا ریستوران میں ڈشوں کی صفاء کی سزا دی جائے گی۔ خواتین کے اس شہر کے منصوبے پر 2005ء کے آخر میں کام شروع کر دیا گیا ہے اور توقع ہے کہ 3 سے 5 سال کے عرصے میں یہ شہر معرض وجود میں آجائے گا۔

## دوسروں کے معاملات میں دلچسپی لیں

ڈاکٹر الفریڈ نے کہا ہے کہ شخص اپنے ساتھیوں اور دوسروں میں دلچسپی نہیں لیتا وہ زندگی بھر مشکلات کا سامنا کرتا ہے ایک دوسرے کے معاملات میں دخل دینا اور دوسروں کے ساتھ اظہار ہمدردی کرنا ہر ایک کا فرض ہے۔ اسی طرح دوسروں کے معاملات میں دلچسپی لینا ان سے ہمدردی کا اظہار کرنا ہی ہمارے لیے خوش و خرم اور کامیاب زندگی کا پہلا قدم بنتا ہے جہاں ہمیں دوسروں کے معاملات میں دلچسپی لینے اور ان کی تکالیف کو دور کرنے کے لیے کوشاں رہنا چاہیے وہاں یہ بھی خیال کرنا چاہیے کہ کس کے ساتھ فریب اور جھوٹ سے کام نہ لیں یا رکھنے کہ آدمی اپنے مخصوص ماحول میں ایک ہی بار کسی کو دھوکا دے سکتا ہے مگر ہمیشہ کے لیے اپنا اعتماد کھو بیٹھتا ہے اور صرف اپنا اعتماد ہی نہیں کھو بیٹھتا بلکہ یہ قول برناڈشا جھوٹے کی سب سے بڑی سزا یہ نہیں کہ کوئی اس پر یقین نہیں کرتا بلکہ اس کے لیے بدترین سزا یہ ہے خود اسے دوسروں پر اعتماد نہیں ہوتا۔“

## غربت کیا کچھ کرواتا ہے؟

غریب والدین کی جانب سے بچوں کی پرورش کے اخراجات نہ ہونا بھی بچوں کی فروخت کی بہت بڑی وجہ ہے۔ والدین بچوں خصوصاً لڑکیوں کی پیدائش پر اخراجات سے گھبرا کر اپنے بچے کسی گروہ کے ہاتھوں فروخت کرنے سے بھی گریز نہیں کرتے۔ تاہم ایڈی فاؤنڈیشن کی جانب سے نوزائیدہ اور کمسن بچوں کی کفالت کا ذمہ لینے اور سینٹروں کے باہر جھولوں کی تہذیب سے کمسن بچوں کی

فروخت میں کمی آئی ہے۔ گزشتہ سال ایڈی فاؤنڈیشن کے 300 سینٹروں میں مجموعی طور پر 410 بچے جھولوں میں ڈال دیئے گئے جن میں سے 384 لڑکیاں اور 26 لڑکے ہیں۔ جھولوں میں ڈالے گئے ان بچوں میں سے کراچی میں 122 لڑکیاں اور 5 لڑکے بھی شامل ہیں جبکہ رواں سال 15 مئی تک صرف کراچی کے مختلف سینٹروں پر 46 لڑکیاں اور 3 لڑکے جھولوں میں ڈالے گئے۔ مجموعی طور پر ملک بھر میں رواں سال 199 بچے جھولوں میں ڈالے گئے جن میں 178 لڑکیاں شامل ہیں۔

## ملٹی وٹامنز سے پروٹیسٹ کینسر؟

امریکی ریسرچر نے تین لاکھ افراد کے ایک جائزے کے بعد بتایا ہے کہ جو لوگ ہفتے میں سات بار سے زیادہ ملٹی وٹامنز کی گولیاں استعمال کرتے ہیں ان میں مہلک پروٹیسٹ کینسر کا خطرہ 32 فیصد بڑھ جاتا ہے جس سے بچنے کے لئے بہتر ہے کہ وہ گولیوں کے بجائے صحت بخش خوراک پر توجہ دیں۔

## حضرت شیث علیہ السلام کے اقوال

- ☆ حقوق اللہ اور حقوق العباد کی پابندی کرو۔
- ☆ حقیقی مومن وہ ہوتا ہے جس میں گیارہ خصلتیں ہوں۔
- (1) خدا کو پہچان کر اس کے احکام کے مطابق عبادت کرنا۔
- (2) نیک اور بد میں تمیز کرنا اور نیک کا ساتھ دینا۔
- (3) بادشاہ وقت کا حکم بجالانا مگر وہ حکم تو حید کے خلاف نہ ہو۔
- (4) ماں باپ کے حقوق کو جاننا اور ان پر عمل کرنا۔
- (5) انسان کے اندر صلہ رحمی کا جذبہ ہونا تاکہ محبت و الفت کے جذبات پروان چڑھیں۔
- (6) لوگوں سے نیکی کرنا اور محبت سے پیش آنا۔
- (7) مصیبت میں صبر کرنا اور اوبلا نہ کرنا۔
- (8) نعمت الہی کا شکر ادا کرنا کیونکہ جب انسان الہی کا شکر بجا نہیں لاتا تو وہ نعمت اس سے چھین جاتی ہے۔
- (9) غصے کو زیادہ نہ بڑھانا اور اس پر قابو رکھنا۔
- (10) محتاجوں اور مسکینوں کی مدد کرنا اور ان کے حقوق ادا کرنا۔
- (11) غریبوں پر رحم کرنا اور ان کے گناہ معاف کر دینا۔

(احسن رضا۔ کراچی)

# خاموشی کوئی خامی نہیں اسے اپنے اوپر طاری کر لینا ٹھیک نہیں!!

خاموش طبع شخص کو سمجھنا ایک مشکل امر ہے کیوں کہ وہ کسی کو کچھ بتانا ہی پسند نہیں کرتا لہذا ایسے افراد کو جاننے کیلئے ضروری ہے کہ ان کی پسند و ناپسند کے بارے میں آگاہی حاصل کریں



منفی خیالات کا مالک نہیں ہوتا اور نہ ہی یہ باتیں بچپن ہی سے اس کی ذات کا حصہ ہوتی ہیں مگر زندگی میں رونما ہونے والے بعض حادثات، گزرنے والے کچھ طوفان اسے ایسا بنا کر رکھ دیتے ہیں کہ وہ خود کو تنہا، بے بس اور اکیلا محسوس کرنے لگتا ہے۔ ایسے معاملات جن کی اسے توقع تک نہیں ہوتی بڑی آہستگی سے اسے دنیا سے لے کر لے کر چلے جاتے ہیں اور وہ نہ چاہتے ہوئے اپنا رخ زندگی سے موت کی طرف موڑ لیتا ہے جس کی صورت کوئی بھی ہو سکتی ہے۔

ابدی خاموشی اور سکوت کو قبول کر لیتا ہے۔ یہاں خاموشی سے مراد وہ خاموشی ہرگز نہیں جو کبھی مصلحت کے تحت اختیار کی جاتی ہے اور کبھی موقع کی نزاکت کو دیکھتے ہوئے بلکہ یہ ایک ایسی خاموشی کا تذکرہ ہے جو انسانی زندگی کا حصہ بن جائے تو اس کے اندر احساسات کی کمی و زیادتی، جذبات کی جنگ اور مختلف جذبوں کی چیخ و پکار ہونے لگتی ہے۔ اسے یہ محسوس ہونے لگتا ہے کہ اسکا ہونا یا نہ ہونا کسی کے لئے کوئی معنی نہیں رکھتا، کوئی اس کے لئے پریشان یا فکر مند نہیں ہے، کسی کو اس کی پروا تک نہیں ہے۔ وہ ہمیشہ سے ان

زندگی اور موت ایک اٹل حقیقت اور ایسی سچائی ہے جس سے منہ نہیں موڑا جاسکتا مگر خاموشی کا بھی اس حقیقت اور سچائی سے بڑا گہرا تعلق ہے۔ انسان کی حیات بولنے اور بات کرنے میں ہے، اپنے خیالات کا اظہار کرنے میں ہے، اپنی بات دوسروں تک پہنچانے میں ہے مگر اس دنیا میں سانس لینے والے تمام افراد یکساں نہیں ہوتے، کچھ بولتے ہیں تو کچھ خاموشی کا سہارا لیتے ہیں۔ کہتے ہیں کہ انسان کی زندگی میں اچانک خاموشی ڈیرے ڈال دے تو اس کا دل مرجاتا ہے اور پھر رفتہ رفتہ اس کا پورا وجود

محبت بھی ٹوٹ کر کرتے ہیں اور نفرت بھی جبکہ محبت میں کچھ لینے کے بجائے دینے پر یقین رکھتے ہیں لیکن کبھی ان کا یہ جذبہ سمجھ میں آتا ہے اور کبھی بالکل بھی نہیں جس میں ان کا کوئی تصور نہیں ہوتا۔ وہ ایسے وقت نہ تو اپنے جذبات سے دوسروں کو آگاہ کر پاتے ہیں اور نہ ہی کسی کے جذبات کو جاننے اور سمجھنے کی کوشش کرتے ہیں اور اکثر محبت کو کھو بیٹھتے ہیں اور ساری عمر اپنی اس کوتاہی پر کرف افسوس ملتے رہتے ہیں۔ ایسے افراد کو چاہیے کہ وہ اپنے بارے میں سوچتے ہوئے سامنے والی شخصیت کو بھی مد نظر رکھیں کہ ان کا کوئی منفی رویہ ایسا تو نہیں کہ جوان کے بارے میں کوئی غلط تاثر پیدا کر رہا ہو، کوئی منفی پیغام دے رہا ہو یا کوئی ایسا پہلو جس سے بددی پیدا ہو رہی ہو۔ کوئی بھی غلط تاثر آپ کو اچھے ساتھی، ہمدرد اور دوست سے محروم کر سکتا ہے جو کہ آپ کو حتی الامکان طور پر سمجھنے اور جاننے کی کوشش کرنے کے بعد بھی ناکامی سے دوچار ہو سکتا ہے۔

ظاہری بات ہے کہ خاموش طبع شخص کو سمجھنا ایک مشکل امر ہے کیونکہ وہ کسی کو کچھ بتانا ہی پسند نہیں کرتا لہذا ایسے افراد کو جاننے کے لئے ضروری ہے کہ ان کی پسند و ناپسند کے بارے میں آگاہی حاصل کریں مثلاً یہ کہ وہ کس وقت کس قسم کی موسیقی سے لطف اندوز ہوتے ہیں کیونکہ عموماً انسان اسی موسیقی کا سہارا لیتا ہے جیسا کہ اس لمحے اس کی کیفیت ہوتی ہے۔ ایسے افراد کو سمجھنے کے لئے ان میں اپنی محبت کا ہی نہیں انہیں اپنے ہونے کا احساس بھی جگانا پڑتا ہے۔ ایسے افراد بڑی مشکل سے کسی چیز کا اقرار کرتے ہیں لہذا یہ بڑا صبر آزما مرحلہ بھی ہو سکتا ہے۔ ایسے افراد شکایات سننے کے سخت خلاف ہوتے ہیں کیونکہ جب انہیں کسی سے کوئی شکایت ہوتی ہے تو کوئی ان کی نہیں سنتا لہذا وہ بھی کسی کی شکایت پر کان نہیں دھرتے بلکہ اپنی خاموشی سے حالات کو مزید بگاڑ کر رکھ دیتے ہیں۔ ایسے مواقع پر انہیں اپنے جذبات و احساسات کی پروا تو ہوتی ہے مگر سامنے والے کی نہیں جس کے ساتھ وہ اچھا نہیں کر رہے ہوتے مگر انہیں اس کا ادراک ہی نہیں ہوتا۔ ایسے لوگوں کی دل کی بات جاننے کے لئے یا تو انہیں شدید غصہ دلانا پڑتا ہے جب وہ پھٹ پڑتے ہیں اور یا پھر بے انتہا پیار ہی انہیں کچھ کہنے پر اکسا سکتا ہے۔ عام حالات میں ان سے کچھ بھی پوچھا جائے تو وہ بہت سی باتوں کو بتانے سے اجتناب کرتے ہیں، وہ اپنی ذات میں تو بہت خوش دکھائی دیتے ہیں لیکن کسی کو خوشی دینا ان کے بس میں نہیں ہوتا۔ وہ اس بات کا اعتراف تو کرتے ہیں کہ انہوں نے کبھی کسی کو کوئی خوشی نہیں دی مگر عملی طور پر ایسا کرتے ہوئے وہ سخت کنجوسی کا مظاہرہ کرتے ہیں گویا وہ کسی کے ساتھ خوشی کو بانٹ کر خود خالی ہاتھ رہ جائیں گے یوں وہ زندگی کی اس حقیقت سے بھی منہ موڑ لیتے ہیں کہ غم بانٹنے سے کم ہوتے ہیں اور خوشیاں بانٹنے سے بڑھتی ہیں۔

اور چاہت کا دعویٰ کر رہے ہوتے ہیں۔ اگر کوئی شخص یا شخصیت ان کی زندگی میں شامل ہونے کی کوشش کرے، ان کی زندگی کا ساتھی بننے کی خواہش ظاہر کرے تو وہ بڑی مشکل سے اسے قبول کرتے ہیں بلکہ اس کا پہلا قدم بھی اپنی جانب بڑھتا دیکھ کر روکنے کی سعی کرتے ہیں۔ اگر وہ کسی کی جانب سے محبت کے جذبات کو قبول بھی کر لیں تو ان کا دل اس شخصیت کو بڑی مشکل سے قبولیت کا درجہ دیتا ہے اور ایسا کرتے ہوئے کافی تاخیر بھی ہو سکتی ہے۔ یہ تاخیر محض دنوں پر نہیں بلکہ مہینوں اور بعض حالات میں برسوں پر بھی مشتمل ہو سکتی ہے۔ جس کے نتیجے میں انہیں کبھی کسی مخلص اور ہمدرد ساتھی سے جدائی کا زخم بھی سہنا پڑتا ہے لیکن وہ اپنی عادت اور خصلت کے آگے مجبور ہو چکے ہوتے ہیں جن کو یہ احساس تک نہیں ہوتا کہ وہ اپنی مخصوص عادات کے سبب کیا کچھ کھونے جا رہے ہیں اور انہیں اس کا کیا بھگتا و ادا کرنا پڑ سکتا ہے۔

خاموش طبع اور تنہائی کا شکار شخص اپنے احساسات کو چھپانے کی کوششوں میں مصروف رہتا ہے کیونکہ اسے یہ خوف لاحق ہوتا ہے کہ کہیں وہ اپنی اس محبت سے بھی ہاتھ نہ دھو بیٹھے، کہیں اس کا پیار ماضی کی طرح دنیا کی ہنگامہ خیزیوں میں گم نہ ہو جائے۔ ایسی شخصیت کو کوئی بے پناہ پیار دے، اس پر توجہ دیتا رہے، اسے اپنی ذات کا محور ہی کیوں نہ بنا لے مگر اسے کوئی جذبہ مکمل طور پر اپنی گرفت میں نہیں لے پاتا۔ اسے یہ احساس بھی ہو جائے کہ اب اتنا پیار اور محبت اسے زندگی میں کوئی کر ہی نہیں سکتا تو وہ اپنی فطرت سے مجبور ہو کر ایسے منفی رویوں کو سامنے لاتا ہے کہ محبت کرنے والا بھی بددی میں مبتلا ہو کر جواب میں کچھ ایسا کر بیٹھتا ہے کہ بھروسے اور یقین کا تاج محل مسار ہو جاتا ہے جسے اینٹ اینٹ جوڑنے میں خاصا وقت بھی لگ سکتا ہے۔ خاموش طبع شخص چونکہ اپنے خیالات اور جذبات کا اظہار نہیں کرتا بلکہ اس پر ایک مایوسی اور لائق سی چھائی رہتی ہے جس کو عام لوگ سمجھ نہیں پاتے جس سے بہت سارے منفی پہلو جنم لیتے ہیں۔ اگر خاموشی کا نفل توڑ کر مذکورہ شخص چند جملوں کی ادائیگی کر دے تو بہت سارے مسائل پلک جھپکتے میں ختم ہو سکتے ہیں لیکن فطرت اور عادت کی مجبوری انہیں ایسا نہیں کرنے دیتی۔

خاموش شخصیت کے حامل افراد باتوں سے زیادہ عمل پر یقین رکھتے ہیں لیکن شاید ایک مخصوص طرز عمل انہیں پوری طرح مد مقابل کے سامنے واضح نہیں کر پاتا۔ تنہائی کے لحاظ میں وہ اپنی اور خود سے وابستہ محبت کرنے والی شخصیت کا گہرائی سے مطالعہ کرتے ہیں، اس کی خوبیوں اور خامیوں کو جانچتے اور اچھائیوں اور برائیوں کا تخمینہ لگاتے ہیں لیکن کھل کر کسی نتیجے پر نہیں پہنچتے اور یہی وجہ ہے کہ تعلقات و روابط میں مسلسل اونچ نیچ محسوس ہوتی رہتی ہے، نشیب و فراز آتے رہتے ہیں۔ ایسے افراد

موت سے مراد یہاں روح کا جسم سے علیحدہ ہو جانا نہیں، یہ ایسا کوئی معاملہ نہیں جس میں روح آخر کار جسم کا ساتھ چھوڑ جاتی ہے بلکہ یہ احساسات و جذبات کی موت ہے جس میں انسان ہر لمحے، ہر ساعت جیتا اور مرتا رہتا ہے، گزرے ہوئے واقعات، زندگی میں درپیش مسائل، ناکامیاں، حسرتیں اور تمام آرومیں اسے کچھ کے لگاتی اور بوند بوند مارتی رہتی ہیں۔ اس نوعیت کے جذبات تلے زندگی جینے والے کو ہمہ وقت یہ احساس رہتا ہے کہ اسے سمجھنے والا کوئی نہیں ہے، وہ خود بھی بیشتر باتیں سمجھنے سے قاصر رہتا ہے اور دوسروں کو بھی کچھ نہیں سمجھا پاتا مگر اسے ہر بات غلط محسوس ہوتی ہے۔ بعض افراد اس منفی رویے کے ساتھ جیتے ہیں اور اسے زندگی کا ڈھنگ سمجھ کر گزارنے کی سعی کرتے رہتے ہیں لیکن حقیقت صرف یہ ہے کہ وہ نہیں بلکہ زندگی انہیں گزار رہی ہوتی ہے۔ ایسے افراد اپنے احساسات کو ظاہر نہیں کرتے، کچھ اپنی کیفیات کے نقائص کو جاننے کے بعد بھی اس جانب سے صرف نظر کرتے ہیں بلکہ انجان بنے رہتے ہیں کہ کہیں کوئی ان کے دل کا حال نہ جان لے۔ خاموش طبع شخص اپنے احساسات، جذبات اور اپنی شخصیت کو ہر ممکن طور پر چھپانے اور پوشیدہ رکھنے کی کوشش کرتا ہے اور مثبت خیالات کے حامل افراد سے کٹ کر زندگی گزارنا اس کا وسیلہ بن جاتا ہے۔ کوئی اسے تنہائی سے باہر نکالنے کی کوشش کرے تو وہ اس کا ہاتھ جھٹک دیتا ہے، اس کے ماضی کے دکھوں کی تلافی یا ازالے کی کوشش اسے قبول ہی نہیں ہوتی یہاں تک کہ وہ محبت جیسے طاقتور جذبے پر بھی یقین کھو بیٹھتا ہے جس کے نتیجے میں بعض اوقات خودکشی جیسے منفی رجحانات بھی سامنے آتے ہیں۔

خاموش طبع افراد میں کچھ تو قدرتی طور پر بولنے پر یقین نہیں رکھتے بلکہ اپنے خیالات کا اظہار دوسرے طریقوں سے کرنے کی کوشش کرتے ہیں۔ ان کا اثبات یا انکار میں گردن ہلانا بھی مکمل جواب ہوتا ہے اور کبھی ایک آدھ جملہ بھی لمبی چوڑی گفتگو کے بجائے کافی ہوتا ہے۔ ان کی اس عادت و فطرت کے پیچھے حواث زمانہ کا بڑا گہرا کردار ہوتا ہے مگر عموماً ایسے افراد کی اکثریت محبت میں ناکامی اور پیار میں دھوکے کے بعد الفاظ کی ادائیگی سے محروم ہو جاتے ہیں۔ ایسے افراد کا دوسروں پر سے ہی نہیں اپنے آپ سے بھی اعتبار اٹھ جاتا ہے اور وہ اپنی تمام تر ناکامیوں کو خاموشی کے لبادے میں چھپائے پھرتے رہتے ہیں۔ ان پر معمولی سی بات بھی بڑا گہرا اثر کرتی ہے، انہیں اندر سے ہلا کر اور یا بعض حالات میں تو بھڑک کر رکھ دیتی ہے مگر وہ اس طرح ظاہر کرتے ہیں کہ گویا انہیں اس بات کو کوئی پروا ہی نہیں ہے، ان پر اس کا کوئی فرق ہی نہیں پڑا ہے۔ اس طرح کا رویہ اختیار کر لینے سے انہیں لوگ خود غرض اور اپنی ذات کا قیدی محسوس کرنے لگتے ہیں حتیٰ کہ انگلیاں اٹھانے والوں میں ایسے بھی شامل ہوتے ہیں جو کہ ان سے محبت

ذہن کہیں اور بھٹک رہا ہوتا ہے اور یہی وجہ ہے کہ وہ مثبت باتوں کے بجائے منفی پہلوؤں کو زیادہ مد نظر رکھتا ہے جس کی وجہ سے دوسروں کو اس وقت بڑی دقت پیش آتی ہے جب وہ اسے سمجھانے اور حقیقت حال سے آگاہ کرنے کی کوشش کرتے ہیں۔

یہ ایک مثبت پہلو ہے کہ ایسا شخص اپنے سے زیادہ دوسروں کی خوشی کا خیال رکھتا ہے اور دوسروں کو خوشی دینے کے لئے وہ کچھ بھی کر گزرتا ہے۔ اپنے آنسوؤں کو پی کر اور لوگوں سے چھپا کر وہ خود کو ڈھال کی طرح مضبوط ثابت تو کر دیتا ہے مگر تنہائی میں اس سے زیادہ بے بس اور کمزور شخص کوئی اور نہیں ہوتا۔ یہاں محسوس ہوتا ہے کہ ایسا شخص دوہری زندگی جی رہا ہے لیکن دراصل ایسا نہیں ہوتا کیونکہ کسی قریبی شخصیت کے سامنے جب وہ کھلتا ہے تو پھر کھلتا ہی چلا جاتا ہے اور اپنی ہر بات اس تک منتقل کئے بنا اس کو چین نہیں آتا تاہم اس کے بعد کافی عرصے تک وہ اس بات کا تجربہ کرتا رہتا ہے کہ اس کی پوشیدہ باتوں کے آشکار ہونے کے بعد مقابلہ کی

رنگاہوں کے مفہوم کو جان لے، وہ از خود یہ بات معلوم کر لے کہ اس سے کوئی بات کہی گئی ہے تو آخر کیوں کہی گئی ہے مگر انہیں سمجھنے اور جاننے کی کوشش کرے تو یہ اپنے اوپر خوں پر خوں چڑھاتے چلے جاتے ہیں اور سمجھنے یا سمجھانے کا عمل اپنی جگہ رک سا جاتا ہے۔ ایسے لوگوں کو زندگی کا حقیقی مفہوم سمجھانا بہت مشکل ہوتا ہے کیونکہ وہ اس کے معنی سمجھتے ہوئے بھی نا سمجھ بن جاتے ہیں۔ انہیں محبت سے کہیں زیادہ عشق پر یقین ہوتا ہے اور یہ عشق وہ ہے جہاں محبت کا خاتمہ ہوتا ہے اور چاہت اپنی انتہا کو جا پہنچتی ہے۔ ایسے شخص کو اس بات سے کوئی فرق نہیں پڑتا کہ لوگ اس بارے میں کیا سوچتے ہیں، کیسی رائے رکھتے ہیں لیکن ہاں..... اس کے لئے اس شخص کی رائے مقدم ہوتی ہے جو کہ اس کا ہمسفر ہو، وہ یہ جاننے میں دلچسپی رکھتا ہے کہ اس کے ساتھ جینے مرنے کا وعدہ کرنے والا شخص اس کے بارے میں کیسی رائے رکھتا ہے۔ اس کے دل میں اس کے لئے کیسے جذبات موجزن ہیں، وہ اس کے احساسات کو کس حد تک سمجھتا اور ان کی کتنی قدر کرتا ہے۔ انہیں یہ جاننے میں بھی سکون اور اطمینان حاصل ہوتا ہے کہ ان کا ساتھی ان سے کس حد تک محبت کرتا ہے اور کہاں تک ساتھ نبھا سکتا ہے؟ خواہ وہ اپنی زبان سے کبھی یہ اظہار نہ کر سکے کہ وہ خود کسی کو کتنا چاہتا ہے اور کہاں تک جانے کی تمنا رکھتا ہے۔ ایسے افراد کو پڑھنا مشکل سی ہی ان کی آنکھیں دل کا حال بیان کر دیتی ہیں۔ وہ بظاہر بڑے مضبوط اور باہمت دکھائی دیتے ہوں مگر اندر سے کھوکھلے اور کمزور ہوتے ہیں جن پر ذرا سی بات کا بھی بڑا گہرا اثر ہوتا ہے جبکہ وہ اکثر اوقات مد مقابلہ کی بات کو اس رخ سے نہیں دیکھتے جس طرح انہیں بتائی یا سمجھائی جا رہی ہوتی ہے۔ ایسا شخص لوگوں کے درمیان رہ کر بھی تنہا ہوتا ہے جس کا جسم کہیں تو



خاموشی کے دائرے میں قید افراد خوشیوں سے زیادہ غم کی محفلوں میں شرکت کے خواہشمند ہوتے ہیں کیونکہ انہیں وہاں اپنا درد بتانے بنا آنسو بہانے کا موقع ہاتھ آ جاتا ہے۔ وہ لوگوں سے دوری کو پسند کرتے ہیں اور دس ہزار افراد کے درمیان بھی تنہا ہی ہوتے ہیں۔ انہیں اپنی تنہائی میں کسی کی مداخلت پسند نہیں ہوتی یہاں تک کہ اپنی عزیز ترین ہستی کو بھی وہ تنہائی کے اس لمحے میں ساتھ رکھنے سے گریز کرتے ہیں۔ یہ ٹھیک ہے کہ ایسے افراد کو کچھ کرنے پر آمادہ کرنا انتہائی مشکل ہوتا ہے لیکن وہ کسی کام کو کرنے کا عہد کر لیں تو پھر اسے کر کے ہی چھوڑتے ہیں، خواہ اس کے لئے انہیں کتنی ہی مشکل سے کیوں نہ گزرنا پڑے، اس کی کوئی بھی قیمت کیوں نہ ادا کرنا پڑے۔ بعض اوقات ان کے قریب رہنے والے افراد کو اس ثابت قدمی سے براہ راست فائدہ ہو سکتا ہے۔ خوشی مل سکتی ہے لیکن کسی منفی رویہ کے ساتھ یہی طرز عمل خاصا نقصان دہ بھی ہو سکتا ہے۔ ایسا شخص خوشیوں کے بجائے غموں سے محبت کرتا ہے کیونکہ اس کے اوپر یہ کیفیت طاری ہو چکی ہوتی ہے۔ وہ اپنے اس مخصوص طرز عمل سے ساتھ رہنے والوں کو بھی مایوس کرتا رہتا ہے جو یہ جاننے سے بھی قاصر رہتے ہیں کہ اس کا اگلا قدم کیا ہوگا؟ وہ اس کے ساتھ کب اور کہاں تک چل سکیں گے؟ ایک طرف بے پناہ محبت اور دوسری جانب سے ایک لاتعلقی اور واجبی ساربط زندگی کی گاڑی کو بالکل اس طرح بنا دیتا ہے کہ گویا ایک طرف تو عام سائز جبکہ دوسری طرف ٹرک کا سائز لگا دیا گیا ہو اور اس کے بعد یہ گاڑی کس طرح چل سکتی ہے اس کا محض تصور یہ کیا جاسکتا ہے۔ گھر اور بند کمروں کے بجائے کھلے آسمان تلے رہنے کا خواہشمند خاموش طبع شخص ایک ایسے جیون ساتھی کی تلاش میں سرگرداں رہتا ہے جو اس کی خاموشی کی زبان کو سمجھے، اس کی

# گرم سخت دوپہریں ..... ملکہ پھلکے کھانے

گرمیوں کی آمد کے ساتھ ہی ہلکے پھلکے کھانے، کھانے کو جی چاہتا ہے۔ خاص طور پر دوپہر میں کڑی جاول، دال چاول، بیسن کی مصالحے دار روٹی کے ساتھ بیسن کی چٹنی اور سبز یوں کی ڈشز وغیرہ کھانے کو جی چاہتا ہے۔ تو چلیں، آج ایسی ہی کچھ تراکیب آزماتے ہیں۔

## بیسنی روٹی

اجزاء۔ بیسن دو کپ، گندم کا آٹا دو کپ، نمک حسب ذائقہ، لال مرچ ایک چائے کا چمچ، ہری مرچ 3 عدد (باریک کاٹ لیں)، ہرا دھنیا آدھی گڈی، پیاز ایک عدد (باریک کٹی ہوئی)، زیرہ دو چائے کے چمچ۔

ترکیب۔ بیسن اور آٹا ایک ساتھ چھان لیں۔ نمک، لال مرچ اور دیگر اجزاء ملا کر اچھی طرح گوندھ لیں۔ درمیانے سائز کے پیڑے بنا کر روٹی تیل لیں۔ چاہے تو توتے پر سینک لیں اور چاہے تو گھی لگا کر پڑھے کی طرح تل لیں۔ دونوں طرح مزیدار ہوگی۔

## کھنڈویاں

اجزاء۔ بیسن ایک کپ، نمک حسب ذائقہ، لال مرچ ایک کھانے کا چمچ، چاٹ مصالحہ آدھا چائے کا چمچ، نیم گرم پانی گوندھنے کے لئے، ہینگ ایک چمکی۔

ترکیب۔ نیم گرم پانی میں بیسن اور تمام اجزاء ملا کر گوندھ لیں۔ سخت مت گوندھیں۔ ایک پرات میں آٹے کو پھیلائیں اور چھری کی مدد سے 2 انچ چوڑی اور 14 انچ لمبی کھنڈویاں کاٹ کے ایک طرف رکھ لیں۔

سالن کے لیے درکار اجزاء: بیسن ادراک کا پیسٹ ایک کھانے کا چمچ، پیاز ایک عدد (براؤن کر کے باریک پیس لیں)، لال مرچ ایک چائے کا چمچ، ہلدی آدھا چائے کا چمچ، نمک حسب ذائقہ، تیل دو کھانے کے چمچ، گرم مصالحہ آدھا چائے کا چمچ، وہی دو کھانے کے چمچ۔

ترکیب۔ تیل گرم کر کے اس میں بیسن، ادراک ڈال کر بھونیں۔ پھر وہی اور تمام مصالحے ڈال دیں۔ پیاز بھی ڈال دیں اور تمام مصالحہ بھون لیں۔ تقریباً ڈیڑھ گلاس پانی ڈال دیں۔ اُبال آنے لگے تو اس میں کائی ہوئی کھنڈویاں ڈالیں اور پکنے دیں۔ 5 منٹ بعد ہرا دھنیا ڈال کر چولہا بند کر دیں۔ مزے دار کھنڈویاں تیار ہیں۔

## کڑی

اجزاء۔ بیسن ایک کپ، پیاز ایک عدد، وہی 3 کپ، نمک حسب ذائقہ، لال مرچ ایک کھانے کا چمچ، بیسن ادراک کا پیسٹ ایک چائے کا چمچ۔

ترکیب۔ پیاز باریک کاٹ کر آدھے بیسن اور وہی میں ملا لیں۔ پھر 4 گلاس پانی ڈال کر چولہے پر چڑھادیں اور پکنے دیں۔ جب بیسن کا کچا پن ختم ہو جائے اور پیاز گل جائے تو چولہا بند کر دیں۔ باقی بچے بیسن میں زیرہ، نمک، مرچ ملا کر پھلکیاں تل لیں اور کڑی میں ملا لیں، پھر زیرہ، لال مرچ (ثابت)، کڑی پتا، پیاز اور ہری مرچ ڈال کر بگھار دیں اوپر سے ہرا دھنیا چھڑک دیں۔ گرما گرم چاول کے ساتھ تناول کریں۔

## بند گوبھی کی سلاد

اجزاء۔ بند گوبھی ایک عدد (باریک کاٹ لیں)، وہی آدھی پیالی، مایونیز ایک پیالی، کالی مرچ نمک حسب ذائقہ، چینی ایک کھانے کا چمچ۔

ترکیب۔ وہی میں چینی ڈال کر پھینٹ لیں۔ پھر پہلے کٹی ہوئی بند گوبھی کو مایونیز میں شامل کریں تاکہ بند گوبھی اور مایونیز اچھی طرح کس ہو جائیں۔ پھر اسے وہی میں شامل کر کے کالی مرچ، نمک ڈال دیں۔ سلاد تیار ہے۔ چاہے تو ٹھنڈا کر کے استعمال کریں۔

## فرانی بیگن

اجزاء۔ بیگن آدھا کلو، زیرہ ایک کھانے کا چمچ، گرم مصالحہ آدھا چائے کا چمچ، نمک حسب ذائقہ، کارن فلور دو کھانے کے چمچ، کھٹائی پاؤڈر ایک کھانے کا چمچ، لال مرچ (ثابت) دو کھانے کے چمچ، ہلدی تھوڑی سی، انار دانہ ایک کھانے کا چمچ، تیل حسب ضرورت،

ترکیب۔ بیگن باریک چپس کی طرح گول گول کاٹ کے نمک والے پانی میں ڈال دیں۔ تمام مصالحے ثابت بھون کر پیس لیں۔ زیادہ باریک نہ کریں۔ اب تمام مصالحوں کو بیگن پر اچھی طرح سے لگائیں اور تیل میں ڈال کے ہلکی آگ پر تل لیں۔ براؤن ہونے پر دال چاول کے ساتھ نوش فرمائیں۔

## بیگن کا بھرتا

اجزاء: بیگن آدھا کلو، تیل حسب ضرورت، پیاز ایک عدد، ہرا دھنیا آدھی گڈی، لال مرچ ایک چائے کا چمچ، ہلدی آدھا چائے کا چمچ، زیرہ (پسا ہوا) آدھا چائے کا چمچ، نمٹا 3 سے 4 عدد نمک حسب ذائقہ۔

ترکیب۔ بیگن چولہے پر رکھ کر بھونیں اور پھلکا اتار کے گودا مسل کے رکھ لیں۔ تیل گرم کریں اور نمٹا پیاز اور ہرے دھنیے کے پتے باریک کاٹ کر ہلکا ہلکا تلیں۔ مرچ، ہلدی، نمک، زیرہ بھی شامل کر لیں اور دو منٹ تک بھونیں۔ اب بیگن کا گودا شامل کر لیں اور دھنی آٹھ پر مزید پانچ منٹ تک بھونیں۔ یہ بھرتہ چاول دال کے ساتھ یا شوربے والے سالن، روٹی کے ساتھ بہترین ڈش کا کام دے گا۔

## مولی کے پراٹھے

اجزاء: مولی ایک کلو، نمک حسب ذائقہ، ہرا دھنیا ایک گڈی، ہری مرچیں 6 سے 8 عدد، ثابت دھنیا اور زیرہ ایک ایک کھانے کا چمچ (بھون کر کوٹ لیں)، رائی، اجوائن ایک ایک کھانے کا چمچ، سرخ مرچ (کٹی ہوئی) حسب ذائقہ، آٹا حسب ضرورت۔

ترکیب۔ مولی کو کدے کش کر کے نچوڑ کر پانی نکال دیں۔ پھر تمام مصالحے ملا دیں۔ اب تھوڑا سخت سا آٹا گوندھیں اور چھوٹے چھوٹے دو پیڑے بنائیں۔ ایک پر مولی کا آمیزہ رکھ کر دوسرا پیڑا اوپر رکھ کر تیل لیں۔ پھر توتے پر ہلکی آگ پر خستہ خستہ فرائی کریں۔

## آلودم

اجزاء: آلو آدھا کلو، نمک حسب ذائقہ، املی آدھا کپ، زیرہ (پسا ہوا) آدھا چائے کا چمچ۔ گرم مصالحہ (پسا ہوا) ایک چائے کا چمچ، پسلی ہوئی لال مرچ دو چائے کے چمچ، تیل حسب ضرورت۔

ترکیب۔ آلو اُبال کر پھین لیں اور درمیانے سائز کے ٹکڑے کر لیں۔ اب فرانی پن میں تیل گرم کریں۔ آلو، نمک ڈال کر اچھی طرح تل لیں۔ بیگنی ہوئی املی کے بیج نکالیں اور اسے بھی شامل کر دیں۔ ساتھ ہی لال مرچ، زیرہ، گرم مصالحہ بھی شامل کر دیں۔ اچھی طرح بھون کے تھوڑی دیر دم پر رکھیں۔ مزے دار آلودم پر تیار ہیں۔

# خواتین میں نشے کا بڑھتا ہوا رجحان

وہ خواتین جن کے پاس وافر مقدار میں پیسہ ہوتا ہے وہ دوسروں کی دیکھا دیکھی نشہ شروع کر دیتی ہیں خواتین میں نشے کا پھیلتا ہوا ہر حالات کی خرابی، گھریلو نامساعد حالات اور معاشی پریشانیوں کی وجہ سے فروغ پذیر ہے نشے کو ملک میں پھیلائے کے لئے بہت سارے گروہ کام کر رہے ہیں جن میں عورتیں بھی شامل ہیں



جب وہ امتحانوں میں ناکام ہوتی ہیں تو وہ نشہ شروع کر دیتی ہیں۔ یہ عورتیں نشے کی اتنی عادی ہو چکی ہوتی ہیں کہ وہ ہیروئن کو سرخ کی مدد سے خود ہی اپنے بازو میں اتارتی ہیں۔

سوال یہ پیدا ہوتا ہے کہ آخر ان عورتوں تک نشہ کون پہنچاتا ہے؟ نشے کو ملک میں پھیلائے کے لئے بہت سارے گروہ کام کر رہے ہیں، جن میں عورتیں بھی شامل ہیں۔ یہی لوگ عورتوں کو نشے کے عادی بنا رہے ہیں۔ نشہ باز خواتین اپنا علاج نہیں کرواتیں کیونکہ وہ سمجھتی ہیں اس طرح ان کی بدنامی ہوگی۔ زیادہ نشہ استعمال کرنے کی وجہ سے بہت ساری خواتین پاگل بھی ہو جاتی ہیں۔ شوہر سے تعلق رکھنے والی بعض لڑکیاں شراب اور چرس استعمال کرتی ہیں۔

خیال ہے کہ لڑکیاں زیادہ تر چرس استعمال کرتی ہیں اس کے ساتھ ساتھ شراب کا استعمال شروع کر دیتی ہیں۔ قبائلی علاقے کی عورتیں نسوار رکھتی ہیں۔ الیکٹرانک میڈیا پر نشے کو گلیمرس انداز میں دکھانا بھی خواتین میں نشے کا باعث بنتا ہے۔ شراب اور سگریٹ وغیرہ کو ایسے دلکش انداز میں پیش کیا جاتا ہے کہ خواہ مخواہ ہی سگریٹ اور شراب پینے کو دل چاہتا ہے۔ ان چیزوں کو استعمال کرنے والوں کو اتنا صاف گواہر بہادر دکھایا جاتا ہے کہ لوگ اس طرف مائل ہو جاتے ہیں۔

مالدار خاتون سے نشے کی وجہ پوچھی گئی تو اس نے کہا ”یہ ہمارے اسٹیٹس کی علامت ہے۔ ہمیں اپنے مغربی طرز کے رہن سہن کو برقرار رکھنے کے لیے یہ سب کرنا پڑتا ہے“ زیادہ تر اونچے طبقے کی 15 سے 25 سال لڑکیاں نشہ بالخصوص سگریٹ نوشی کے گرداب میں پھنسی ہوئی ہیں۔ ان میں سے بعض تو ہیروئن بھی پتی ہیں۔ ایک اچھے کالج کی لڑکی نے بتایا کہ تین سال پہلے ہیروئن پینے کی لت لگی۔ وہ شروع میں آدھا سگریٹ پتی تھی اسکے بعد آہستہ آہستہ اس کی ضرورت بنتی گئی۔ ہیروئن نہ ملنے پر شدید تکلیف ہوتی ہے۔ ہاتھ پاؤں اور کمر میں درد ہوتا ہے۔ ایسے میں زیادہ شدید درد ہڈیوں میں ہوتا ہے جسے دور کرنے کے لیے ہیروئن پینی پڑتی ہے۔ اس طرح کی کئی ایک لڑکیاں تو نشے کے ہاتھوں زندگی سے ہاتھ دھو بیٹھتی ہیں مگر اس کے باوجود یہ عادت ان سے نہیں چھوٹی۔ بعض کاروباری لڑکیاں اس فوج دھندے میں ملوث ہوتی ہیں۔ وہ کالج کی لڑکیوں میں نشے کی عادت ڈالتی ہیں۔ شروع شروع میں ایک لڑکی نشہ کرتی ہے۔ رفتہ رفتہ اس کے پورے گروپ میں نشہ کی وبا پھیل جاتی ہے۔ شروع میں شوقیہ نشہ کرتی ہیں مگر پھر عادی ہو جاتی ہیں۔ لاعلمی کی وجہ سے بھی بعض لڑکیاں نشہ کرنے لگتی ہیں۔ ہاسٹلز میں رہنے والی بعض لڑکیاں ایسے خاندانوں سے ہوتی ہیں جن میں کچھ مسائل پائے جاتے ہیں۔

بڑھتے ہوئے مسائل نے خواتین کو بھی بری طرح متاثر کیا ہے۔ حالات میں تیزی سے ہونے والی ابتری نے انہیں ذہنی مسائل سے دوچار کر دیا ہے۔ اس ذہنی کرب سے نکلنے کے لیے اب خواتین بھی تیزی سے نشے کی لت میں مبتلا ہونے لگی ہیں جو ہم سب کے لئے لمحہ فکریہ ہے۔ عورتوں میں نشہ کی شرح بڑھتی جا رہی ہے جو کافی خطرناک ہے۔ غریب عورت اپنے مسائل سے نجات حاصل کرنے کے لیے نشہ کو بہترین ساتھی تصور کرتی ہیں۔ وہ خواتین جن کے پاس وافر مقدار میں پیسہ ہوتا ہے وہ دوسری بگمات کی دیکھا دیکھی نشہ شروع کر دیتی ہیں۔ خواتین میں نشے کا پھیلتا ہوا ہر حالات کی خرابی، گھریلو نامساعد حالات اور معاشی پریشانیوں کی وجہ سے فروغ پذیر ہے۔

ہیروئن کا نشہ 1980ء کی دہائی میں شروع ہوا تھا۔ اس کمزور دھندے نے آہستہ آہستہ ترقی یافتہ ممالک کے ساتھ ترقی پذیر ممالک کو بھی اپنی لپیٹ میں لے لیا ہے۔ اونچے طبقے کی خواتین میں نشہ کرنے کی شرح 40 فیصد تک پہنچ چکی ہے۔ اس میں سرفہرست سگریٹ نوشی ہے۔ دراصل ان خواتین کا ماحول آزادانہ قسم کا ہوتا ہے۔ مرد و عورت میں کوئی فرق نہیں سمجھا جاتا یہی وجہ ہے کہ ان کے یہاں نشہ معیوب نہیں۔ پھر سگریٹ سے آگے بڑھ کر یہ شراب نوشی بھی شروع کر دیتی ہیں۔ ایک ایسی ہی

# ناخوشگوار سانسوں سے نجات ممکن



ضرورت نہیں آہستہ آہستہ عادت ہو جائے گی۔ ایک بات ضرور یاد رکھئے۔ زبان کی وہ سطح جسے ہم نہایت آسانی سے آسنے کے سامنے کھڑے ہو کر دیکھ سکتے ہیں اس کی صفائی مشکل کام نہیں، لیکن زبان کے پچھلے حصے کی صفائی کے دوران نہایت احتیاط کی ضرورت ہوتی ہے۔ اس دوران یہ احتیاط کی جائے کہ صفائی کے دوران درد یا کوئی اور تکلیف محسوس نہ ہو۔ اس کے لیے صرف اور صرف احتیاط اور عمل کے دوران توجہ اسی پر مرکوز رکھنے کی ضرورت ہوتی ہے۔

## مسوڑھوں کی بیماریاں

بعض لوگوں کے منہ سے آنے والی ناخوشگوار مہک کا تعلق ان کو لاحق مسوڑھوں کی بیماریوں سے بھی ہوتا ہے۔ اس صورتحال کا خطرہ اس وقت زیادہ ہوتا ہے جب ان کی داڑھیں کھوکھلی ہوں اور ان میں کیڑے لگے ہوئے ہوں۔ اگر آپ کی متضمن سانسوں اور ناخوشگوار مہک کا سبب یہ ہے، تو پھر آپ کا ڈینٹسٹ اس مسئلے کے خاتمے میں آپ کی مدد کر سکتا ہے، لیکن یہ اس بات پر منحصر ہے کہ وہ آپ کے مرض کی کیفیت کے لحاظ سے کون سا طریقہ علاج اختیار کرتا ہے لیکن یاد رکھیے! دانتوں اور مسوڑھوں کو کسی اچھے ٹوتھ پیسٹ کی مدد سے روزانہ صاف کریں، رات کو سوتے وقت برش کریں اور خیال رہے کہ دانتوں کے خلاء میں غذا کے کوئی اجزاء پھنسے نہ رہ جائیں، کیونکہ اول تو یہ رات بھر منہ کے بند رہنے سے گلے سڑتے رہتے ہیں اور اگر یہ عمل جاری رہے تو نہ صرف اس سے منہ سے آنے والی ناخوشگوار مہک کی شدت میں اضافہ ہو سکتا ہے بلکہ یہ دانتوں اور مسوڑھوں کے لیے بھی نقصان دہ ہوتا ہے۔ واضح رہے کہ جو افراد مسوڑھوں کی بیماریوں میں مبتلا ہوتے ہیں، ان کے منہ سے ناخوشگوار مہک آنے میں اضافہ ہو جاتا ہے۔

آغاز کرتا ہے۔ ناخوشگوار مہک کا سبب اگر زبان کا یہ پچھلا حصہ بن رہا ہے تو ڈینٹسٹ اس کے معائنے کے لیے پلاسٹک کا چمچ استعمال کرتے ہیں۔ یہ خصوصی طور پر ڈینٹسٹ حضرات کے لیے مریضوں کے معائنے کے لیے تیار کیا جاتا ہے۔ اس چمچے کے ذریعے زبان کے پچھلے حصے پر کچھ مائع سیال یعنی تھوک اور حلق کا بلغمی جز حاصل کرتے ہیں اور اس کے ذریعے سے جاننے کی کوشش کی جاتی ہے کہ آیا اس کا سبب یہی ہے یا کوئی اور؟ پھر زبان کے پچھلے حصے سے یہ اجزاء حاصل کرنے کے بعد منہ سے آنے والی ناخوشگوار مہک اور زبان کے پچھلے حصے سے حاصل شدہ اجزاء میں کوئی فرق ہے۔

اگرچہ ہم نہیں جانتے کہ منہ سے آنے والی ناخوشگوار مہک سے زبان کے پچھلے حصے کا کس طرح تعلق پیدا ہوتا ہے لیکن ایک بات یقینی ہے کہ ہم جو کچھ کھاتے پیتے ہیں وہ سب کچھ ہمیں سے ہو کر گزرتا ہے۔ لہذا یہ بعید نہیں کہ زبان کی سطح پر بیکٹیریا رہ جاتے ہوں۔ اگر زبان کا نہایت پچھلا حصہ منہ سے آنے والی ناخوشگوار مہک کا سبب بن رہا ہے تو اس صورت میں ممکن ہے کہ ڈینٹسٹ آپ کو زبان کے اس حصے کی صفائی کا مشورہ دے گا۔ اس کے لیے عام ساسادہ ٹوتھ برش بھی استعمال ہو سکتا ہے جب کہ اس مقصد کے لیے خصوصی طور پر ڈیزائن کیے ہوئے Scraper میڈیکل سے منسلک ساز و سامان فروخت کرنے والی دکانوں پر مل جاتے ہیں۔ واضح رہے کہ دنیا کے مختلف ترقی یافتہ ممالک میں زبان کی بالائی سطح اور اس کے پچھلے حصے کی باقاعدہ صفائی Mouth Washing کا لوگوں میں عام رجحان ہے۔

اگر کسی مریض کو ڈینٹسٹ نے زبان کی صفائی کرنے کا مشورہ دیا ہے تو اس سے گھبرانے کی ضرورت نہیں۔ شروع شروع میں تو اسے ایسا لگے گا کہ جیسے اس عمل کے دوران اسے تپتے آجائے گی۔ وہ اس دوران خود کو پریشان بھی پائے گا۔ لیکن گھبرانے کی

سانس کی بدبو بیماری کی نشاندہی کرتی ہے۔ یہ انسان کے خراب معدے یا منہ کے کسی غالب نقص کو ظاہر کرتی ہے۔ طب کی زبان میں اسے Halitosis کہا جاتا ہے۔ اس بیماری کو ”اورل میلاورڈ“ بھی کہتے ہیں، جو ایک بیکٹیریا سے پیدا ہوتی ہے جو پروٹین کو منہ میں ہی توڑ کر ڈیٹریڈ میوکوزل سیلز خارج کرتا ہے۔ اس سے سلفر کمپاؤنڈز پیدا ہوتے ہیں جو اس بدبو کا باعث ہوتے ہیں۔

مجموعی طور پر انسانی منہ میں 300 اقسام کے بیکٹیریا پائے جاتے ہیں نارمل لوگوں میں سلفر کمپاؤنڈز پیدا ہونے کا عمل اتنی چھوٹی سطح پر ہوتا ہے کہ منہ کی بونا قابل برداشت نہیں ہوتی تاہم منہ کی صفائی کا خیال نہ رکھا جائے تو بیکٹیریا کو ان کی خوراک ملتی رہتی ہے اور وہ اس سے دو اور دو سے چار ہوتے رہتے ہیں اور یہ عمل پروٹین والی غذاؤں مثلاً انڈے، دودھ اور مچھلی سے اور وہ چند ہو جاتا ہے۔ اس سلسلے میں یہ جاننا ضروری ہوتا ہے کہ منہ سے بدبو اور مہک کیوں آتی ہے؟ اس کی وجوہات کے بارے میں سرمدت یقین سے تو کچھ نہیں کہا جاسکتا تاہم ایک بات طے ہے کہ اس کا سبب بعض ایسے بیکٹیریا بنتے ہیں، جو ہمارے منہ کے اندرونی حصے میں اپنا ڈیرا جمالیتے ہیں۔

## ناخوشگوار سانسیں کہاں سے آتی ہیں؟

اکثر حالات میں تعفن بھری سانسوں کا سبب پروٹین کا Break Down ہوتا ہے، جو کہ متعدد Micro Organisms کے باعث پیدا ہوتا ہے۔ اکثر کیسوں میں یہ بدبو دار ڈکاروں کا سبب بھی بن جاتے ہیں۔ اگر کسی شخص کے دانت اور مسوڑھے صاف ستھرے اور صحت مند ہیں تو ایسے فرد میں یہ تعفن اس کی زبان کے پچھلے حصے کی جانب سے آتا ہے اور اس وقت بدبو دار مہک اور زیادہ پھیلنے لگتی ہے، جب اس مرض کا شکار فرد گفتگو کا

# بچت کیسے کریں



ہوں! ۵۰:۵۰ سی ڈول بہت جلد سے اس پاس کے حالات دیکھ کر ایک گھر دار عورت بے چاری بچت کو کتنا کم کرے اور کیا کم کرے جو اس مہنگائی میں عزت سے اچھے طریقے سے اپنی اور اپنے خاندان کی ضرورت پوری کرے۔ مرد بے چارہ کما کما کر بلکان ہے اور عورت گھروں کی مشکلات سے پریشان ہے۔ بہر حال اللہ تعالیٰ بڑا مہربان ہے دنیا کے کاروبار بھی چل رہے ہیں اور گھر بار بھی کسی نہ کسی طرح چل رہا ہے۔ چلے آج بہنوں کو کچھ تسلی نشانی دے دیتے ہیں۔ پہلے تو یہ طے کرنا ہے کہ ہم کہاں کہاں فضول خرچی کرتے ہیں۔ ہر ماہ گھر کے لئے خریداری کرتے ہوئے سودے کی لسٹ کو بار بار پڑھیں!..... ہوتا یہ ہے کہ جیسے نہانے کے صابن کا خرچ 2۲ درجن یا 24 ٹکیوں کا اب خوبصورت پیک اور ٹی وی کے اشتہارات سے متاثر ہو کر دو چار برانڈ اور خرید لئے۔ بات بہت چھوٹی ہے مگر سوچنا اس کے جب اعداد و شمار کرتے ہیں تو بات ہزاروں تک جا پہنچتی ہے۔ واشنگ پاؤڈر کو لے لیں تقریباً سب ایک جیسے ہی ہوتے ہیں تھوڑے بہت فرق کے ساتھ آپ اگر خود کپڑے دھوتی ہیں تو ڈراما ہنر برانڈ لے لیں اگر مشین سے کپڑے دھوتی ہیں تو مشین واش کا برانڈ خرید لیں۔ ماسی سے کپڑے دھوانے میں بڑی دیکھ بھال چاہیے۔ آپ کو اندازہ ہونا چاہیے کہ کتنے کپڑوں میں کتنا سرف استعمال ہوتا ہے اسی حساب سے ان کو سرف یا صابن دیں۔ یہاں تھوڑی بہت بچت ہو سکتی ہے۔ آجکل مارکیٹ میں فائل اور ٹائل صاف کرنے کے بہت سے کیمیکل آگے ہیں جو مہنگی برانڈ سے کم نہیں ہوتے بس وہی بات کہ ہم لوگ مہنگی چیز کو سمجھتے ہیں کہ ضرور اچھی ہوگی مگر ہر بار ایسا نہیں ہوتا کبھی بھار بدلاؤ کے لئے سستے برانڈ کو بھی آزمائیں!.....

تیل اور گھی تو آجکل پہنچ سے باہر ہوتے جا رہے ہیں مشہور برانڈ کے گھی تیل کو اگر آپ کھلے ہاتھ سے خرچ کریں گی تو معاملہ دو در دو تک چلا جائے گا۔

جن گھروں میں خان صاحب کھانا پکاتے ہیں وہاں کا حال تو بہت ہی برا ہے مگر جہاں خواتین کھانا بناتی ہیں وہاں کی بھی صورت حال کچھ اچھی نہیں، ٹی وی پر کھانا پکانے کے پروگرام دیکھ کر تجربے بھی ہوتے ہیں اور یوں تیل اور گھی کا خرچ بڑھتا ہے ایک زمانہ تھا جب ”گھی سنوارے سانا بڑی بھوکا نام“ کا محاورہ بڑا ”عام“ تھا اور بڑی بھوسا لانا سنوارنے کے کلیہ میں سب کے کلیہ بگاڑ دیتی تھی اور مزے

کی بات یہ کہ موٹاپے کو صحت مندی کی نشانی سمجھا جاتا تھا۔ پھر جب زندگی سے محنت و مشقت اور پیدل چلنا کم ہوا تو امراض میں اضافہ، عمروں میں کمی اور صحت کا بیڑا غرق ہو گیا پھر ہوش آیا کہ کہاں غلطی ہوئی ہے۔

اب بھی میں یہی کہوں گی کہ تیلوں اور گھی میں بڑے اچھے برانڈ ہیں مگر ان کا استعمال کم رکھیں تو بہت اچھا ہے۔ بہت سے کھانے ایسے ہیں جن میں تیل کی ضرورت بہت کم پڑتی ہے سرسوں کا تیل بھی کھانے میں استعمال کرنا چاہیے بعض کھانے اس میں اچھے بنتے ہیں۔ زیتون کا تیل اگر چہ مہنگا ہے مگر یہ بہت کم مقدار میں استعمال ہوتا ہے اور کھانے میں لذت خوب ہوتی ہے صحت کے حوالے سے بھی فائدہ مند ہوتا ہے۔ بھنڈی، لوکی، کرلیا، ٹنڈا، گوبھی اور پھلیاں وغیرہ اگر زیتون کے تیل میں بنائی جائیں تو بھی عمدہ بنتی ہیں۔ پھر کیوں نہ تیل کی بچت اس طرح شروع کی جائے۔

گوشت بہت ہی مہنگا ہے، بے حد مہنگا ہے تو اسے کم کریں ویسے بھی گوشت کے بارے میں مشہور ہے کہ ”پہلے اسے ہم کھاتے ہیں بعد میں یہ ہمیں کھاتا ہے“۔ یہ بالکل ٹھیک ہے ہمارے بوچرخانے صفائی ستھرائی سے قطعی عاری ہیں۔ بیماریوں کے جراثیم، گندگی سبھی کچھ اس گوشت میں شامل ہوتا ہے۔ ہاں اگر صاف ستھرے طریقے سے بنا گوشت حفظان صحت کے اصولوں کے مطابق دھلا، ہوا، کھوا، ہوا تو کیا کہنے فائدہ مند ہے مگر پھر بھی کم از کم زیادتی تو بہت بری ہے۔ چکن کھائیں اب تو یہ گوشت سے سستی ہے۔ گوشت ہفتے میں دو بار سے زیادہ نہیں کھانا چاہیے۔ بڑے کہہ گئے ”گوشت کھانے میں اعتدال لمبی زندگی اور اچھی صحت کا ضامن ہے“۔ آجکل تو بلڈ پریشر، ہائی کولسٹرول سب گوشت کی ہی بدولت ہے۔ اس لئے گوشت کم سے کم

ہی کھانا چاہیے اور وہ بھی اسٹریٹ پر ہی ہو تو بہتر ہے۔ سبزیاں اگر چہ بہت مہنگی ہو مگر خاص کر ٹماٹر اور پیاز میں تو مقابلہ رہتا ہے۔ کبھی پیاز مہنگی تو کبھی ٹماٹر تو بھی ٹماٹر اگر مہنگا ہے تو کم کھائیں۔ سبزیوں میں کھٹائی کیلئے کھٹائی پاؤڈر، لیموں کا رس، املی کا پانی سبھی کچھ تو ہے اور ہاں گوشت میں بھی دہی ڈالا جاسکتا ہے۔ جب ٹماٹر سستے ہوں تو خرید کر اسٹور کئے جاسکتے ہیں۔ تھوڑے کھلے برتن میں پھیلا کر رکھ دیں ہو گئی رہے ہر روز الٹ پلٹ کریں۔ دو ماہ سے بھی زیادہ چل جاتے ہیں۔ موسم کی سبزیاں سستی ملتی ہیں اور یہی بہتر ہے کہ وہی کھائی جائیں۔ یہ تقریباً سارا سال ملتے ہیں۔ جب گلے کہہ منگے

ہونے کو ہیں تو خرید کر اسٹور کر لیں۔ آپ یقیناً یہ سوچ رہی ہوگی کہ اسٹور کرنے پر زور ہے اور بجلی یہ کسی کا زور ہے نہیں!..... پورے دن دو چار گھنٹے رہتی ہے اس میں فریژ تو چلنے ہی نہیں بالکل صحیح ہے آجکل تو سبزیاں، گوشت وغیرہ ہفتے بھر کو نہیں رکھ سکتے، اسٹور کس طرح کریں گے۔ فریج اور فریژر عام گھروں میں ہوتے ہیں چھوٹے یا بڑے۔ بس تھوڑی احتیاط کی ضرورت ہے لائٹ نہ ہو تو فریژر کو کھولنے کی ضرورت نہیں ہے اور جو برف جمی ہے اسے نہ اتاریں، رسنے دیں، یہ برف آپکی چیز کو خراب ہونے سے بچائے گی اور دو گھنٹے کی لوڈ شیڈنگ تو برداشت کر ہی لے گی۔

گر میوں میں گیزر بند کر دیں۔ گیس کی بچت ہو جائے گی یا پھر دن میں چلا کر رات میں بند کر دیں اور بہت فرق پڑے گا۔ گیس اور بجلی کی بچت تو آجکل حکومت اور عوام دونوں کر رہے ہیں اور ایک دوسرے سے گلے شکوے جاری ہیں۔ یہ مسائل تو اب ہماری زندگی کا حصہ ہیں ان کے ساتھ ہی گزارنا ہے نہ حکام سدھر رہے گے نہ عوام وہ اپنی خونہ چھوڑیں گے ہم اپنی بدلیں۔ کیونکہ مسائل کا حل مسائل میں بھی ہے وسائل اول تو ہیں ہی نہیں اگر ہیں تو ان کا استعمال صحیح نہیں ہے پانی کو ہی لے لیں، مجھے تو لگتا ہے پانی اتنا کم نہیں ہے اگر پانی کی ترسیل صحیح ہو تو یہ مسئلہ حل ہو سکتا ہے جس روز پانی آتا ہے سڑکوں پر بہ رہا ہوتا ہے پھلے پانی ایک دن نافع کر کے آئے مگر وقت مقررہ پر آئے اور اس دن بجلی کی لوڈ شیڈنگ نہ ہو۔ یہاں تو رات میں پانی آتا ہے لوگ جاگ جاگ کر پانی بھرتے ہیں اور کچھ ایسے بے خبر سوتے رہتے ہیں کہ انڈر گراؤنڈ ٹینک سے پانی نکل کر باہر سڑکوں پر ٹپل رہا ہوتا ہے۔ یہی غلط ہے اگر ہم لوگ پانی کے ٹینک میں ”واٹر ہال“ لگائیں تو پانی ضائع نہ ہوگا۔ بس آپکا انڈر گراؤنڈ فل ہوتے ہی پانی بند ہو جائے گا۔ سڑکیں بھی صاف رہیں گی اور بچا ہوا پانی کسی دوسرے کام آئے گا۔

میرا خیال ہے بچت سے پہلے یہ ترکیبیں شاید آپ کے کام آجائیں۔ کیونکہ جب تک یہ مضمون چھپے گا بچت آچکا ہوگا۔ بلکہ عوام پر گر چکا ہوگا۔

خدا کرے جو کیا جا رہا ہے وہ ہو بھی جائے بے چارے عوام کو کچھ تو ریلیف ملے۔ ورنہ ہم جیسے بچت کی ترکیبیں لڑاتے رہیں گے اور ذخیرہ اندوز پیسہ بنانے کی ترکیبیں لڑاتے رہیں گے اللہ اللہ خیر صلا..... دنیا یا سارا سال ملتے ہیں۔ جب گلے کہہ منگے

افراد ہی کو اپنا دوست بناتے ہیں شاید اسی لیے ان کی زندگی پر سکون اور خوش گوار گزرتی ہے۔

### سرتمی:

یہ رنگ پسند کرنے والے سوچ سمجھ کر فیصلہ کرتے ہیں اور ان لوگوں کی شخصیت میں ٹھہراؤ ہوتا ہے۔ یہ پہلے تولتے پھر بولتے ہیں۔ جو بات ایک بار سوچ لیں اس پر قائم رہتے ہیں۔ ایسے افراد کا تعلیمی ریکارڈ بھی بہت عمدہ ہوتا ہے۔

### ٹھیللا:

اس رنگ کو پسند کرنے والے گہری سوچ کے مالک ہوتے ہیں اپنی شخصیت کا دوسروں پر رعب ڈالنا چاہتے ہیں اور اکثر اس میں کامیاب بھی ہو جاتے ہیں۔ یہ نفیس اور سلیقہ شعار ہوتے ہیں دل کے اچھے اور دوسروں سے محبت رکھتے ہیں۔

### پیلا:

پیلا رنگ پسند کرنے والے پر اعتماد ہوتے ہیں ساتھ ہی ان میں خود غرضی کا عنصر بھی پایا جاتا ہے یہ خطروں کو پسند کرتے ہیں مزاج ہی یہ روشن خیال اور خوبصورت بھی ہوتے ہیں۔ ان کا مزاج تخلیقی اور ہنرمند ہوتا ہے۔ ان میں تیکنیکی صلاحیتیں بھی زیادہ ہوتی ہیں۔

### نیلا:

اس رنگ کو پسند کرنے والے تعاون پسند ہوتے ہیں خوش اخلاق دوستانہ اور موڈی طبیعت کے یہ افراد بے غرض اور نیک کام کرنے کے شوقین ہوتے ہیں۔ ان میں خود غرضی نہیں ہوتی دھیمے مزاج کے حامل ہوتے ہیں باوقار اور بھروسے کے لائق ہوتے ہیں با مقصد زندگی گزارتے ہیں اور مشکل وقت میں ساتھ بھاتے ہیں۔

### خاکی

خاکی کائنات کے بے شمار رنگوں میں سے ہم آخر میں بات کریں گے خاکی رنگ پسند کرنے والوں کا جو ہمیشہ خود کو کم تر سمجھتے ہیں یہ افراد غیر یقینی سوچ کے حامل ہوتے ہیں ہر وقت خوف زدہ رہتے ہیں۔ ان کو نفسیاتی مسائل لاحق رہتے ہیں۔ اپنی غلطی تسلیم کرنے میں بالکل دیر نہیں لگاتے۔ خود ہی بات کر کے پریشان ہو جاتے ہیں اور حساس کمتری کا شکار رہتے ہیں۔

یہ بھی مختلف رنگ پسند کرنے والوں کے بارے میں ماہرین کی رائے۔ ماہرین کا یہ بھی کہنا ہے کہ رنگ کائنات کی ہر شے پر اثر انداز ہوتے ہیں۔

# رنگوں کا انسانی زندگی پر اثر

جاتے ہیں۔ ان کی سب سے بڑی خوبی یہ ہوتی ہے کہ یہ مکر و فریب سے پاک و صاف اور پاکیزہ خیالات کے مالک ہوتے ہیں۔ ان کا رویہ لوگوں کے ساتھ شفیق اور دوستانہ ہوتا ہے۔ اس قسم کے افراد میں غصہ بہت کم پایا جاتا ہے۔ یہ لوگ خوبصورت اشیاء کو پسند کرتے ہیں ایماندار روشن ضمیر اور قناعت پسند ہوتے ہیں۔

### سبز:

سبز رنگ پسند کرنے والے دوستی کے دلدادہ ہوتے ہیں۔ یہ مضبوط جذبے کے مالک ہوتے ہیں تاہم اپنی غلطیوں کو آسانی سے تسلیم نہیں کرتے۔ سبز رنگ پسند کرنے والے لوگ سست طبیعت کے حامل ہوتے ہیں۔ لیکن خوش مزاج اور پرامید نگر آتے ہیں۔ ان میں ضرورت سے زیادہ جذباتیت کا عنصر موجود ہوتا ہے۔

### نارنجی:

نارنجی اس رنگ کو پسند کرنے والے مغرور اور خود مختار ہوتے ہیں۔ یہ ضدی طبیعت کے حامل ہوتے ہیں یہ اکثر اپنی حدود سے تجاوز کر جاتے ہیں۔ ساتھ یہ لوگ اپنی مخالفت برداشت نہیں کر سکتے سماجی طور پر گرم جوش ہوتے ہیں۔ ان میں آگے بڑھنے کی لگن بہت زیادہ ہوتی ہے۔

### جامنی:

اس رنگ کو پسند کرنے والے محفلوں میں جانا پسند کرتے ہیں۔ نئی جگہ جانا اور دوستوں میں اضافہ کرنا ان کی عادت میں شامل ہوتا ہے۔ یہ محافل میں نمایاں نظر آنا چاہتے ہیں۔ اپنی خوبصورت شخصیت کی وجہ سے یہ افراد دوستوں میں بہت جلد گھل مل جاتے ہیں اور دوسروں کے دلوں میں گھر کر لیتے ہیں۔

### گلابی:

یہ رنگ پسند کرنے والے خوبصورت اور نازک ہو گئے ہیں یا یوں کہہ لیں کہ یہ شاعر قسم کے لوگ ہوتے ہیں۔ یہ حساس اور بہت جلد دکھی ہو جاتے ہیں۔ ان میں حسد کا مادہ نہیں ہوتا یہ نفاست پسند زندگی کو محبت سے گزارنا چاہتے ہیں۔ تعلیم یافتہ اور مذہب

ماضی میں رنگوں کے حوالے سے مختلف تصورات پائے جاتے تھے اور انہیں علاج کیلئے بھی استعمال کیا جاتا تھا۔ مثلاً وہ بچے جنہیں خسرہ نکلتی تھی انہیں ایسے کمرے میں رکھا جاتا جس کے درود یوار سرخ رنگ کے ہوں تاکہ وہ جلد صحت یاب ہو سکیں۔ اسی طرح انسو میڈیا کے مریضوں کیلئے جامنی رنگ کے نکیہ کا استعمال کیا جاتا ہے تاکہ انہیں اچھی نیند آسکے۔ جامنی اور نیلا ٹھنڈے رنگ ہیں جو انسانی جذبات کو اعتدال پر لانے اور Warm tone کے رنگ سرخ اور نارنجی کو انسانی جذبات ابھارنے اور تحریک پیدا کرنے کے اہم محرک سمجھے جاتے ہیں۔ ماہرین کے مطابق رنگ ہمارے مزاج اور موڈ پر اثر انداز ہوتے ہیں البتہ کچھ لوگوں پر کم جب کہ کچھ پر زیادہ رنگ اور روشنی کے انسانی ذہن اور دل پر اثرات کے حوالے سے مغرب میں نئی تحقیقات کی جا رہی ہے۔

مندرجہ ذیل سطور میں ہم ایسے ہی کچھ رنگوں کی بات کریں گے جن پر تحقیق سے انسانی مزاج کے بارے میں معلومات جمع کرنے کی کوشش کی گئی ہے۔

### سرخ:

ماہرین کے مطابق سرخ رنگ پسند کرنے والے جو شیلے گرم مزاج اور شوخ طبیعت کے مالک ہوتے ہیں۔ یہ لوگ بھرپور زندگی گزارنا پسند کرتے ہیں ان میں صبر کا مادہ کم ہوتا ہے اور یہ خود پر تنقید برداشت نہیں کر سکتے اور معمولی باتوں ہی پر اشتعال میں آجاتے ہیں۔

### سیاہ:

سیاہ یعنی کالا رنگ پسند کرنے والے خاموش طبع مزاج آشنا اور مغرور ہوتے ہیں۔ ان میں قوت برداشت زیادہ ہوتی ہے ساتھ ہی یہ خلوص طبیعت کے مالک ہوتے ہیں۔ ان کی ایک اور خاص بات یہ ہے کہ یہ بہت زیادہ حساس ہوتے ہیں۔ اس قسم کے افراد اکثر دوسروں سے ممتاز رہنے کی کوشش کرتے ہیں۔ یہ پر تکلف اور اپنی ذات میں قید رہتے ہیں۔

### سفید:

سفید رنگ پسند کرنے والے مخلص اور قابل اعتماد لوگ تصور کیے

# جم... اسمارٹ وفت رہنے کے لیے ورزش ضروری ہے



اور جو جدید دور کے جدید تقاضوں سے واقف ہو۔ جم میں ماڈرن مشینوں کی سہولت سے بھی پوری طرح آگاہ ہو۔

ایکسرسائز ختم کرنے کے بعد تازہ دم ہونے کے لیے شاووز اور توٹیوں کا انتظام موجود ہو۔ عام طور پر جم کی ممبرشپ دینے کے لیے ایک معاہدے پر سائن کروائے جاتے ہیں۔ کبھی بھی ایسے معاہدے پر فوری دستخط نہ کریں بہتر ہوگا کہ اسے گھر لے جا کر اور آرام سے اس کی شرائط کا مطالعہ کرنے کے بعد اس پر سائن کریں۔ کبھی بھی طویل مدت کے معاہدے پر دستخط نہ کریں بلکہ ایک مہینے کی ممبرشپ حاصل کریں تاکہ آپ جم کے پابند نہ ہو سکیں۔ تاکہ اگر درمیان میں کوئی مشکل پیش آئے تو آپ کی رقم برباد نہ ہو سکے۔

اگر گروپ ممبرشپ آپ کے پاس ہے تو بہتر ہوگا کہ آپ اپنے گروپ ممبرز سے تعارف حاصل کریں ان لوگوں میں کچھ نئے بھی ہوں گے اور کچھ پرانے بھی۔ جو نئے ہوں ان سے معلوم کریں کہ انہوں نے جم کیوں جوائن کیا ہے جبکہ جو پرانے ہیں ان سے آپ کو معلوم ہوگا کہ وہ کیونکر پابندی سے آ رہے ہیں اس طرح آپ کو جم کے فوائد اور نقصانات بھی پتہ چلے گے اور آپ پوری جم نہیں ہوں گے۔ آپ کے لیے بھی ضروری ہے کہ جب آپ جم کی ممبرشپ حاصل کر لیں تو پابندی سے جم کے اصول و ضوابط پر عمل کریں۔ تاکہ جم کو آپ سے کوئی شکایت نہ ہو۔

کوشش کریں کہ جم کی ممبرشپ حاصل کرنے کے بعد باقاعدگی سے جم جائیں تاکہ آپ کے پیسے ضائع نہ ہوں۔ ضروری نہیں کہ بہت مہنگے جم کو جوائن کر کے ہی آپ فٹنس حاصل کر سکیں۔ جم جوائن کرنے سے پہلے مختلف جم خانہ جات کے بارے میں معلومات حاصل کر لیں۔ جو لوگ وہاں پہلے سے ممبر ہوں ان کی رائے معلوم کرنے کے بعد ہی جم کا انتخاب کریں۔

وجہ سے آپ جم میں یکسو ہو کر ایکسرسائز نہیں کر سکیں گے پھر یہ کہ آپ ان اوقات کار کا تعین کریں جس میں آپ کو جم جانا ہے۔ یہ اوقات صبح آفس سے پہلے کے ہیں یا شام کے۔ ان اوقات کار میں جم میں کتنا جھوم ہوتا ہے۔ جم کے باہر پارکنگ کی سہولت موجود ہے یا نہیں۔

جم میں جو مشینیں موجود ہیں وہ ٹھیک طرح سے کام کر رہی ہیں یا نہیں۔ اور آپ کا جم جدید ایڈوانسڈ سہولیات فراہم کرتا ہے یا نہیں جم میں جو مشینیں آپ کو استعمال کرنے کے لیے دی جا رہی ہیں ان میں کوئی خرابی تو نہیں۔

اگر آپ کو گروپ ممبرشپ ملی ہے تو جس گروپ کا ممبر آپ کو بنایا گیا ہے وہ کیسا ہے گروپ لیکچر کا انتظام کیا ہے۔ جو گروپ کلاس روم ہے وہ ہوادار ہے یا نہیں؟ گروپ کلاس روم میں بیٹھنے اور چلنے کی صحیح اور مناسب جگہ موجود ہے۔ ساؤنڈ سسٹم اچھا ہے تاکہ آپ اچھی طرح سے ایکسرسائز کی ہدایات سے واقف ہو سکیں اور پھر یہ دیکھنا ضروری ہے کہ گروپ میں جو افراد ہیں ان میں آپ خود کو ایڈجسٹ کر سکیں۔ وہ آپ کے ساتھ تعاون کریں گے جم میں خاطر خواہ تعداد میں مشینیں موجود ہیں کہیں ایسا نہ ہو کہ گروپ میں آپ صرف انتظار کرتے رہ جائیں اور آپ کی باری نہ آئے۔

ظاہری بات ہے کہ آپ ہر مشین کو استعمال کرنے سے پہلے اس سے واقف نہیں ہیں لہذا ان کو استعمال کرنے کی ہدایات اور احتیاط بتانے کے لیے ایک اچھا انسٹرکٹر بھی ہمہ وقت موجود رہتا ہے کہ نہیں جو آپ کی ہر مرحلے پر رہنمائی کر سکے اور رہنمائی کے لئے آپ کا اتالیق خود بھی اچھی طرح سے ٹریڈ ہو اور جو آپ کو آپ کے ہر سوال کا جواب آسانی سے دے سکتا ہو۔ نہ صرف یہ کہ وہ تجربہ کار ہو بلکہ جدید ایکسرسائز کے طریقوں سے واقفیت رکھتا ہو

کے لیے ایکسرسائز ضروری ہے پون تو ایکسرسائز فٹنس گھر پر بھی کی جاسکتی ہے لیکن اگر اپنی اچھی باڈی بنانا چاہتے ہوں اور مسلسل بھی تو پھر آپ کو ایک اچھے جم کی خدمات حاصل کرنے کی ضرورت لازماً پڑے گی۔ یعنی آپ بغیر جم جائے اپنے آپ کو خاطر خواہ فٹ نہیں رکھ سکتے کیونکہ جم میں نہ صرف یہ کہ ایکسرسائز کے لیے جدید مشینیں موجود ہوتی ہیں۔ جو آپ کے زائد حراروں کو متوازن کرتی ہیں۔ بلکہ وہ جم میں ان مشینوں کو استعمال کرنے میں رہنمائی کرنے والے ٹرییز بھی موجود ہوتے ہیں۔ جو آپ کو بتاتے ہیں کہ کون سی ایکسرسائز کیوں اور کیسے کی جائے؟ اسی وجہ سے جم میں ایکسرسائز کرنے سے آپ چند مہینوں میں وہ فوائد حاصل کر لیتے ہیں جو سال بھر گھر میں ہلکی پھلکی ایکسرسائز سے نہیں حاصل کر سکتے۔

لیکن یہ فیصلہ کرنے کے بعد کہ آپ نے ”جم“ جانا ہے۔ پھر اس بات کا مرحلہ پیش آتا ہے کہ کس جم کا انتخاب کیا جائے۔ اگر آپ بلا سوچے سمجھے کوئی جم انتخاب کر لیں گے تو اس طرح آپ اپنا وقت بھی برباد کریں گے اور پیسہ بھی۔ اور اپنے جم جانے کے فیصلے کو برقرار بھی نہیں رکھ سکیں گے۔

کیونکہ اکثر دیکھنے میں آیا ہے کہ لوگ جنوری میں جم جوائن کرتے ہیں اور اپریل تک جم چھوڑنے کا فیصلہ کر لیتے ہیں اور اپنی اسمارٹنس اور فٹنس کو برابری نہیں رکھ پاتے۔ لیکن اگر آپ جم، جوائن کرنے سے پہلے مختلف امور کا اچھی طرح جائزہ لے لیں تو پھر آپ طویل عرصہ تک جم کی سہولت سے فائدہ اٹھا سکیں گے۔

سب سے پہلے تو یہ دیکھنا ضروری ہے کہ جم آپ کے گھر اور آفس سے نزدیک ہو۔ جہاں آفس سے جانے میں پریشانی نہ ہو اگر جم آپ کے گھر یا آفس کے راستے سے دور ہوگا تو وہ وقت راستے میں ضائع ہوگا اور آپ کا موڈ بھی خراب ہو جائے گا جس کی

## کم عمر نظر آنے کا راستہ..... جلد کی حفاظت

اکثر خواتین ایسی کریموں، نسخوں اور ٹوٹکوں کی تلاش میں سرگرداں نظر آتی ہیں جن کے ذریعے

چہرے پر نمودار ہوتی جھریوں۔ شکنوں اور بڑھتی عمر کے تاثر سے بچا جاسکے

دھوپ آپ کی جلد پر عمر رسیدگی کے سب سے زیادہ آثار پیدا کرتی ہے اور اس سے بچنے کا آسان

طریقہ یہی ہے کہ کوئی نہایت موثر قسم کا سن بلاک استعمال کریں

کی جلد میں خشکی آرہی ہے تو چہرے اور ہاتھوں پر اس دوران میں Moisturiser استعمال کر سکتی ہیں اگر موثر سچرا سزر دستیاب نہ ہو تو ہر دو ڈھائی گھنٹے کے وقفے کے بعد صرف پانی سے منہ ہاتھ دھولینا اور آہستگی سے پونچھ لینا بھی موثر ثابت ہوتا ہے۔

جن خواتین کی جلد چکنی ہوتی ہے اور وہ فاضل چکنائی میں نجات پانے کے لئے صابن سے کئی بار منہ دھوتی ہیں انہیں دو تین چھوٹی چھوٹی باتوں کا خیال رکھنا چاہئے۔ ایک تو صابن خواہ عام ہو لیکن معیاری ضرور ہو۔ دوسرے انہیں چہرہ زیادہ رگڑ رگڑ کر نہیں دھونا چاہئے۔ اس سے چکنائی تو دور ہو جاتی ہے لیکن جلد پر دوسرے برے اثرات بھی مرتب ہو سکتے ہیں نرمی سے منہ دھولینا بھی کافی ہوتا ہے۔ اگر اس مقصد کے لئے خاص طور پر تیار کئے گئے گلغیزہ Cleanser استعمال کر لئے جائیں تو زیادہ بہتر ہے کیونکہ وہ فاضل چکنائی کو جذب کر کے اپنے ساتھ بہا لے جانے میں زیادہ مددگار ہوتے ہیں اگر آپ کسی ایسی جگہ ہوں جہاں چہرہ دھونا ممکن نہ ہو تو صفائی کرنے والے وہ خصوصی پیڈیا ٹشو پیپر استعمال کر سکتی ہیں جو پہلے سے نم آلود ہوتے ہیں لیکن ایک بار پھر یاد دلاتے چلیں کہ انہیں زور سے جلد پر رگڑنا ضروری نہیں۔ نرمی اور آہستگی سے بھی مقصد پورا ہو سکتا ہے۔ خشک جلد والی خواتین کو اپنی جلد کو نمی بہم پہنچانے کی تدبیر ضرور کرتے رہنا چاہئے کیونکہ مناسب حد تک نمی، جلد کو برے اثرات سے بچاتی ہے۔ خصوصاً تیس سال کی عمر کے بعد اس بات کا خیال رکھنا زیادہ ضروری ہو جاتا ہے کہ جلد خشکی کا شکار نہ ہونے پائے۔ جلد میں نمی ہو تو اس پر میک اپ بھی بہتر لگتا ہے۔

ہونے والے دانوں ACNE کے نشانات باقی رہ جاتے ہیں اور بعض کی جلد بڑی روکھی پھیکھی اور بے جان سی دکھائی دیتی ہے۔ اصل میں جلد کی سطح پر جلد کے نہایت باریک ذرات کی شکست و ریخت کا عمل جاری رہتا ہے لیکن نہانے دھونے اور چہرے کی صفائی کے عام سے طریقوں کے ذریعے اگر ان مردہ ذرات کی صفائی نہ ہو تو اس کی وجہ سے جلد روکھی پھیکھی اور بے جان سی دکھائی دیتی ہے۔ جلد کی اوپری سطح کو صحیح طور پر صاف کرنے اور اس سے نجات پانے کے لئے بعض اوقات صرف PH فیٹری کی حامل کریموں کا استعمال ہی کافی نہیں ہوتا بلکہ مکمل طور پر ایسے فارمولے کی کریم کی ضرورت ہوتی ہے جو بغیر کسی نقصان دہ اثر کے آپ کی جلد سے مردہ ذرات کی نہایت ہلکی سی تہ کو اتار سکے۔ صاف کر سکے تاکہ اس کے نیچے سے آپ کی نکھری ہوئی اور نسبتاً شگفتہ جلد نمودار ہو سکے۔

یہ تو آپ کو معلوم ہی ہوگا کہ جلد کی تازگی اور شگفتگی برقرار رکھنے کے لئے نمی بے حد ضروری ہوتی ہے۔ بہت لمبے وقفوں کے لئے ایئر کنڈیشنڈ کمروں میں بیٹھنے سے جلد میں خشکی آسکتی ہے جس کے نتیجے میں جلد بے کیف اور بعض اوقات چٹختی ہوئی سی بھی دکھائی دے سکتی ہے ایئر کنڈیشنڈ کی زیادہ کولنگ کے وہی اثرات ہو سکتے ہیں جو موسم سرما میں چلنے والی سرد اور خشک ہواؤں کے ہوتے ہیں جن کا اندازہ آپ خود بھی لگا سکتی ہیں۔ گوکہ آج کل ایئر کنڈیشنڈ بھی دستیاب ہیں جو کمرے کی فضا کو خشک رکھنے کے ساتھ ساتھ ہوا میں نمی کی کمی بھی دور کرتے رہتے ہیں لیکن اگر آپ کو دوسرے قسم کے ایئر کنڈیشنڈ سے آراستہ کمروں میں زیادہ وقت گزارنے کا اتفاق ہوتا ہے اور آپ محسوس کرتی ہیں کہ آپ

جلد گویا انسانی شخصیت کا تعارف ہے آپ اپنی عمر سے کچھ کم دکھائی دینے کے لئے بہت سے طریقے اختیار کر سکتی ہیں لیکن اگر آپ اپنی جلد کی حفاظت نہیں کرتیں اور اس کی مناسب نگہداشت کے لئے ضروری تدابیر اختیار نہیں کرتیں تو گویا اپنی دوسری تمام کوششوں پر پانی پھیر دیتی ہیں۔ اگر توجہ کمی اور بعض معمولی معاملات میں غفلت کی وجہ سے آپ کی جلد متاثر ہو جائے تو اس پر عمر رسیدگی کے آثار کچھ اتنی تیزی سے بھی نمودار ہو سکتے ہیں کہ آپ اپنی اصل عمر سے کہیں بڑی دکھائی دینے لگیں گی۔ جلد کی ایک ماہر ڈاکٹر کے مشوروں کی روشنی میں آپ کے لئے کچھ ٹپس (Tips) پیش کر رہی ہوں جن پر عمل کر کے آپ بڑھتی ہوئی عمر کا تاثر ڈال کر سکتی ہیں۔

اکثر خواتین ایسی کریموں، نسخوں اور ٹوٹکوں کی تلاش میں سرگرداں نظر آتی ہیں جن کے ذریعے چہرے پر نمودار ہوتی جھریوں، شکنوں اور بڑھتی عمر کے تاثر سے بچا جاسکے یا کم از کم اس فطری عمل کی رفتار کچھ کم کی جاسکے۔ کسی بھی کریم، نسخے اور ٹوٹکے کے بغیر یا کسی بھی ڈاکٹر سے مشورہ کئے بغیر یہ مقصد پورا کرنے کا آسان طریقہ یہ ہے کہ اپنے چہرے اور جسم کے دیگر کھلے حصوں کی جلد کو دھوپ سے ہر ممکن حد تک بچائیے۔ دھوپ آپ کی جلد پر عمر رسیدگی کے سب سے زیادہ آثار پیدا کرتی ہے اور اس سے بچنے کا آسان طریقہ یہی ہے کہ کوئی نہایت موثر قسم کا سن بلاک استعمال کریں۔ اس مقصد کے لئے دستیاب جن لوشنز یا کریموں میں Retinol نامی عنصر شامل ہوگا وہ زیادہ موثر سن بلاک ثابت ہوں گی۔

بعض خواتین میں نوجوانی کے زمانے میں چہرے پر پیدا

# ورلڈ میمن آرگنائزیشن (پاکستان چپٹر)

## میمن مردم شماری کمیٹی 11-2010



### مردم

شماری ایک انتہائی اہم عمل ہے اور اس وقت دنیا کی جو ترقی یافتہ اقوام ہیں ان کی ترقی کی ایک اہم وجہ اپنی ضروریات کا پہلے سے تعین کرنا بھی ہے اور ضرورت کا صحیح اندازہ اس وقت ہی لگایا جاسکتا ہے جب ہمیں اپنی افرادی قوت کی صحیح تعداد کا اندازہ ہو اس کے ساتھ ساتھ ان کی معاشی حالات کا عظیم بھی ہوتا کہ رہائش، تعلیم اور دیگر معاشی و سماجی ضروریات کا مکمل اندازہ لگا کر اس لحاظ سے وسائل کے حصول کی کوشش کے ساتھ ساتھ مستقبل کی ضروریات کا اندازہ بھی لگایا جاسکے۔

دنیا میں ہماری برادری میں کل کتنے افراد ہیں؟ اس کے متعلق معلومات رکھنا انتہائی ضروری ہے۔ جب تک ہمیں اپنی آبادی کے متعلق پتہ نہیں چلتا اس وقت تک ہم صحیح طور پر کوئی منصوبہ نہیں بنا سکتے۔ مردم شماری ایک ضروری عمل ہے اس کے لیے باقاعدہ پلاننگ کے تحت تمام میمن جماعتوں و اداروں سے معلومات حاصل کی جارہی ہے۔ مردم شماری کا کام انتہائی پیچیدگی کا حامل ہے۔

اس میں سب سے پہلی اس بات کا تعین کیا جاتا ہے کہ مردم شماری سے کیا مقاصد حاصل کرتے ہیں۔ مردم شماری کا درج ذیل بنیادی مقاصد ہیں:

- 1- برادری کی صحیح تعداد سے متعلق آگاہی
- 2- برادری میں تعلیم یافتہ و غیر تعلیم یافتہ افراد کے متعلق معلومات
- 3- برادری میں موجود Professionals کے متعلق علم ہونا
- 4- برادری میں ہنرمند و غیر ہنرمند افراد کے متعلق معلومات
- 5- مرادری کی معاشی و کاروباری سرگرمیوں سے متعلق معلومات کا حصول
- 6- دنیا بھر میں برادری کے درمیان رابطہ قائم رکھنا

- 1- مختلف علاقوں میں مردم شماری کمپ
- 2- میمن جماعتوں و اداروں سے رابطے

- 3- میمن برادری کے ماتحت چلنے والے درس گاہوں سے رابطے
- 4- ایریا کوآرڈینیٹر کے ماتحت علاقوں کی ذیلی کمیٹیاں
- میمن مردم شماری کمیٹی نے 1- عائشہ منزل، ہائٹا ہاؤس 2- پور بندر کالونی، فیڈرل نی ایریا اور 3- چاندنی چوک بلتھال پرانی سبزی منڈی تین کیپ لگائے۔ جس کے خاطر خواہ نتائج حاصل ہوئے مستقبل قریب میں دیگر علاقوں میں بھی اسی طرح کیپ لگائے جائیں گے۔
- WMO کے تمام عہدیداران، بورڈ آف مینجمنٹ کے ممبران، کمیٹی ممبران، ایریا کوآرڈینیٹر، تمام جماعتوں و اداروں و اسٹاف ممبران کا بے حد مشکور ممنون ہوں کہ برادری کی مردم شماری کو پائے تکمیل تک پہنچانے کے لیے میرے ساتھ مکمل تعاون کر رہے ہیں۔

محمد یونس نور محمد جیوانی  
چیئر مین، میمن مردم شماری کمیٹی  
ورلڈ میمن آرگنائزیشن پاکستان چپٹر

# نماز اہم ترین رکن

ہر مذہب کی کوئی نہ کوئی پہچان ہوا کرتی ہے اور کچھ اصول اور رسم و رواج ہوتے ہیں کہ جن پر عمل کر کے اس کے مذہب کی شناخت پتا چلتی ہے۔

اسی طرح مسلمان کی پہچان اس کی نماز سے ہوتی ہے۔ نماز اسلام کا اہم ترین رکن ہے قرآن کریم میں نماز کا حکم متعدد بار آیا ہے۔ دنیا میں اگر کوئی عمل ایسا ہو سکتا ہے جس کا قلیل بھی محبوب ہو اور کثیر بھی۔ اس میں برائی سے روکنے کی صلاحیت بھی پائی جاتی ہو اور وہ قرب الہی کا وسیلہ بھی بن سکتا ہو اس کے ذریعے فرض بندگی بھی ادا ہو جائے اور شکر معتم کا فرض بھی ادا ہو جائے تو وہ نماز ہی ہے۔

نماز عباد اور معبود کے درمیان ایک رشتہ ہے ایک تعلق ہے ایک کڑی ہے جس کو ادا کر کے بندہ اپنے آپ کو تنہا محسوس نہیں کرتا۔ نماز خداوند عالم کی وہ واحد عبادت ہے جس میں خدا نے پوری کائنات کا دستور انسانیت پوشیدہ رکھا ہے، نماز انسان کو غرور و تکبر سے دوری، عاجزی، اور انکساری کے ساتھ اپنے نفس کو قابو میں رکھنا اور اپنی خاک کی خلقت پر غور و فکر کرنا سکھاتی ہے۔

نماز وہ نور ہے جس کی روشنی میں بندہ صراطِ مستقیم سے گزر سکتا ہے۔ اگر انسان معرفت و طہارت کے ساتھ نماز کو ادا کرتا ہے تو اللہ اس کو اپنے نور کے دسترخوان سے رزق عطا کرتا ہے۔

اگر ہم غور کریں تو دیکھتے ہیں کہ ہمارے معاشرے میں عورت یا تو صرف قدیم رسم و رواج کی قیدی ہے یا پھر اگر پڑھ لکھ کر ترقی کر لے تو پھر خود تو خود آنے والی نسلوں کو بھی صرف دنیاوی معاملات میں الجھانے لگ جاتی ہے اور عموماً عبادت کی طرف وہ دلچسپی نہیں لیتی جو وہ دنیاوی تعلیم و تربیت میں لیتی ہے۔ اس میں کوئی شک نہیں کہ کسی بھی عورت کے لیے ہر وقت جائے نماز پر بیٹھنا ممکن نہیں کیونکہ اس کے اوپر بہت سارے حقوق و فرائض لاگو ہوتے ہیں مگر جو ایک دلچسپی نظر آتی چاہئے وہ اب زیادہ نظر نہیں آتی۔ حالانکہ ہم سب جانتے ہیں کہ بچے کی پہلی درسگاہ ماں کی گود ہی ہوتی ہے۔

یعنی قابلِ تحسین ہیں وہ خواتین جو اس ”دنیاوی عہد“ میں بھی نہ صرف نماز روزہ کی پابند ہوتی ہیں بلکہ اپنے بچوں کو بھی اسکی تربیت دیتی ہیں۔

معبود برحق نے فرمایا ”بے شک نماز بدکاریوں اور نماز ممنوع باتوں سے روکتی ہے۔“

اگر انسان توجہ اور عقل سے کام لے تو کبھی بھول کر بھی نماز ترک نہ کرے۔ اس لئے کہ برائیاں اور بد اخلاقیوں پیکر انسانیت کی وہ خوفناک بیماریاں ہیں جو انسان کو دنیا میں ذلیل بناتی ہیں اور آخرت میں نجات سے محروم۔ اب دیکھنا یہ ہے کہ نماز برائیوں سے کس طرح روکتی ہے؟

(اول):۔ جب نمازی پانچ وقت بارگاہ ایزدی میں ہر روز حاضر ہوتا ہے تو اسے گنہگار بن کر بارگاہ ایزدی میں جاتے ہوئے شرم آنے لگتی ہے۔ جو لوگ بڑے لوگوں کے مقرب خاص ہوتے ہیں وہ بڑی احتیاط سے اپنی زندگی بسر کرتے ہیں اور اس خوف میں اپنے کردار پر کوئی بدناما دھبہ نہیں آنے دیتے کہ اگر ہمارے ان بڑوں کو خبر ہوگئی تو موردِ عتاب ہوں گے اور ان کی محفل سے نکال دیئے جائیں گے پس انسان کو بھی یہ خیال ضرور آنا چاہئے کہ وہ گناہگار بن کر کس منہ سے اپنے معبود کی بارگاہ میں حاضر ہوگا۔

(دوم):۔ جو لوگ باقاعدہ نماز پڑھتے ہیں خدائی توفیق ان کے ساتھ ہوتی ہے اور اس بناء پر وہ بد اعمالی سے بچے رہتے ہیں۔

(سوم): جو لوگ نماز پڑھتے ہیں انہیں استغفار کرنے اور اپنے گناہوں سے توبہ کرنے کے بہت سے موقع ملتے ہیں اور توبہ کے بعد انہیں بار بار گناہ کرنے سے شرم آنے لگتی ہے اور یہ شرم انہیں بڑے کاموں سے روک دیتی ہے۔

(چہارم):۔ جو لوگ نمازی ہوتے ہیں دوسروں کو ان کے نیک ہونے کا یقین ہوتا ہے وہ ان کی عزت کرنے لگتے ہیں اسی اعتماد کو برقرار رکھنے کے لئے وہ گناہوں سے باز رہتے ہیں۔

(پانچویں):۔ جب نمازی پانچ وقت خدا سے صراطِ مستقیم پر رہنے کی دعا کرتا ہے تو اللہ اس کی دعا قبول کرتا ہے اور اس کے دل سے کثافت کو دور کر کے نور ایمان کو اس میں جگہ دیتا ہے۔ کہتے ہیں کہ جس کو نماز نے پرہیزگار نہیں بنایا اس کو دوسری عبادتیں کیا بنائیں گی کیونکہ نماز روزانہ کا عمل ہے اور دیگر عبادتیں وقتی ہیں اگر خوش نصیبی سے موقع مل گیا تو انسان بجالاتا ہے ورنہ محروم ہو جاتا ہے۔

مثلاً روزے ماہ رمضان میں آتے ہیں اور یہ ایسی عبادت ہے کہ سال میں صرف ایک بار بجالانے کا موقع ملتا ہے اگر انسان بیمار نہ ہو سفر میں نہ ہو، مرض پیدا ہونے کا اندیشہ ہو تب تو گناہوں کی تلافی کا کچھ سامان ہو گیا ورنہ اس سعادت سے محروم رہے گا۔ اگر سال بھر زندہ رہے تو اس سعادت کا موقع مل گیا ورنہ تم۔

اسی طرح حج ہے اگر زادراہ پاس نہیں اگر صحت سفر کی اجازت نہیں

دیتی اور پھر یہ کہ واجب حج عمرہ میں صرف ایک بار ہی ہے اس کے بعد خوش نصیبی ہوگی تو چند حج اور کر لئے ورنہ یہ عبادت ختم اگر حج پر گناہوں کی تلافی موقوف ہوتی تو بہت کم لوگوں کو اس سعادت کا موقع ملتا اب زکوٰۃ بھی ہے یہ وہ عبادت ہے کہ ہر شخص بجالا نہیں سکتا جو دولت مند ہوں اور شرائط زکوٰۃ بھی پورے ہوتے ہوں وہی اس کے ذریعے سے ثواب حاصل کر سکتے ہیں غریبوں سے اس عبادت کا تعلق نہیں۔

الفرض نماز کے علاوہ جتنی عبادتیں ہیں وہ سب کے حصے میں نہیں آ سکتیں البتہ نماز ایک ایسی عبادت ہے کہ جسے امیر، غریب، آزاد، غلام، سفری، حضری، بیمار اور تندرست سب بجالا سکتے ہیں بغیر کسی زحمت اور تکلیف کے بغیر کسی خرچ کے اگر ایک وقت کی قضا ہو جاتی ہے تو تھوڑی دیر بعد دوسری نماز کا وقت آ جاتا ہے اور اس طرح ایک آدمی کو بار بار گناہوں سے توبہ کرنے اور اپنے معبود سے استغفار کا موقع مل جاتا ہے۔

نماز کی قبولیت کی سب سے پہلی شرط خلوص ہے اس میں دکھلاوے کا کوئی عمل مقبول نہیں ہوتا۔ ایسی ساری نمازیں بے کار ہو جاتی ہیں۔ بہت سخت سے سخت ریاضت کرنے والے جہنم کی آگ تا ہیں گے۔

وہ انسان جو نماز کو ترک کرتا ہے اور اپنے معبود سے نہیں ڈرتا اس سے زیادہ بد نصیبی اور کیا ہوگی کہ اس کا خالق اس کا معبود دن میں پانچ مرتبہ اسے بلاتا ہے اپنی حضور کی کاشف عطا کرتا ہے اور چاہتا ہے کہ میرا بندہ میرے حضور میں آ کر اپنے گناہوں کی معافی مانگے مجھ سے اپنی آرزوئیں بیان کرے تاکہ میں اس کی دعائیں قبول کروں افسوس اس کی رحمت بخشش کے لئے بلارہی ہے اور بندہ ایسا کہ اس کے سامنے جانے کا نام نہیں لیتا اس کی بارگاہ میں ایک سجدہ کرنے کا روادار نہیں۔

بہ نیت فردائی نماز ادا کرنے کے باجماعت پڑھنے کا ثواب اسی لئے زیادہ ہے کہ جب مسجد میں مومنین ایک دوسرے سے ملتے ہیں تو ایک دوسرے کے حال سے باخبر ہوتے ہیں اگر کوئی مشکل پیش آ جاتی ہے تو برادرانِ ایمانی سے مدد خواہ ہوتا ہے اور سب سے بڑی بات یہ ہے کہ جماعت میں اگر درس متغی ہوں اور دوچار گنہگار تو اللہ ان کے ساتھ گنہگاروں کی دعا بھی قبول کر لیتا ہے۔

اللہ تعالیٰ ہم سب کو خالص عبادت ادا کرنے کی توفیق عطا کرے۔ (آمین)

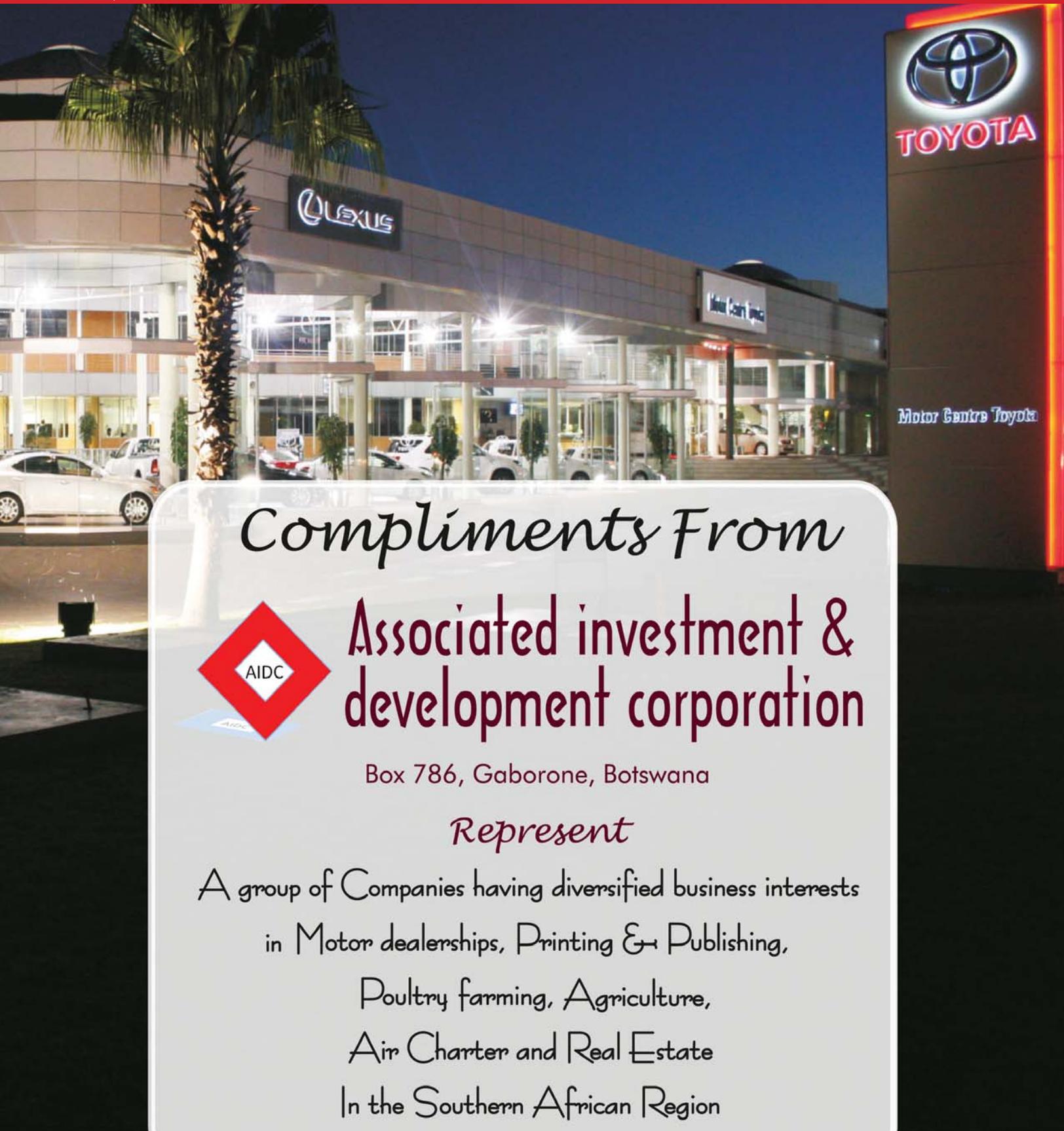
# STING™

ENERGY DRINK



**XTREME ENERGY  
NOW IN A BOTTLE**

A QUALITY PRODUCT FROM  **PEPSICO**



*Compliments From*



**Associated investment &  
development corporation**

Box 786, Gaborone, Botswana

*Represent*

A group of Companies having diversified business interests  
in Motor dealerships, Printing & Publishing,  
Poultry farming, Agriculture,  
Air Charter and Real Estate  
In the Southern African Region



Directors: Adbul Satar Dada, Yusuf Dada